C/2024/6481

8.11.2024 г.

ИЗВЕСТИЕ НА КОМИСИЯТА

относно прилагането на Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета

(Регламент относно официалния контрол)

(C/2024/6481)

Настоящото известие на Комисията има за цел да подпомогне националните органи в прилагането на Регламент (ЕС) 2017/625. Единствено Съдът на Европейския съюз е компетентен да дава задължителни тълкувания на правото на ЕС.

СЪДЪРЖАНИЕ

Страница

СЪКРАЩЕНИЯ 4

ВЪВЕДЕНИЕ 5

1 ДЯЛ I — ПРЕДМЕТ, ОБХВАТ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ 5

1.1. Официален контрол и други официални дейности (член 2 от РОК) 5

1.2. Официален ветеринарен лекар (член 3 от РОК) 13

2 ДЯЛ II — ОФИЦИАЛЕН КОНТРОЛ И ДРУГИ ОФИЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ В ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ 15

2.1. ГЛАВА II — Официален контрол 15

2.1.1 Официален контрол на електронната търговия 15

2.1.1.1 Регистрация на оператори в областта на електронната търговия 16

2.1.1.2 Вземане на проби и анализи на животни и стоки, продавани онлайн 16

2.1.1.3 Действия в случай на несъответствие и риск 16

2.1.1.4 Доставчици на цифрови услуги 17

2.1.1.5 Стратегии за контрол на електронната търговия — най-добри практики 18

2.1.2. Вписване на операторите (член 10, параграфи 2 и 3 от РОК) 18

2.1.3. Методи и техники на официалния контрол: инспекции и одити (член 14 от РОК) 19

2.1.3.1. Инспекции 19

2.1.3.2. Одити 20

2.1.4. Официален контрол върху производството на продукти от животински произход, предназначени за консумация от човека 21

2.2. ГЛАВА III — Делегиране на някои задачи на компетентните органи (членове 28—33 от РОК) 31

2.2.1. Условия за делегиране на някои задачи по официален контрол 31

2.3. ГЛАВА IV — Вземане на проби и извършване на анализи, изпитвания и диагностика (членове 34—42 от РОК) 33

2.3.1. Методи за вземане на проби и извършване на анализи, изпитвания и диагностика (член 34 от РОК) 33

2.3.2. Второ експертно становище (член 35 от РОК) 37

2.3.2.1. Условия за вземане на проби за второ експертно становище и за друг анализ от друга официална лаборатория 39

2.3.2.2. Друг анализ, извършен от друга официална лаборатория 40

2.3.3. Официални лаборатории (членове 37—42 от РОК) 40
2.3.3.1. Определяне 40
2.3.3.2. Акредитация 41
2.3.3.3. Трансгранично определяне 42
2.3.3.4. Възлагане на подизпълнители 43
2.3.3.5. Одити 44
2.4. ГЛАВА V – Официален контрол на животните и стоките, въвеждани в Съюза 44
2.4.1. Правила относно официалния контрол на пратките, въвеждани в Съюза 44
2.4.1.1. Пратки и придружаващи документи 44
2.4.1.2. Правила за сертифициране на животни, продукти от животински произход, съставни продукти и зародишни продукти 45
2.4.1.3. Правила за сертифициране на растения, растителни продукти и други обекти 46
2.4.1.4. Електронно сертифициране 47
2.4.1.5. Въвеждани в Съюза животни и стоки, които подлежат на официален контрол 47
2.4.1.6. Извършване на проверки 49
2.4.1.7. Използване на ЕЗДВ 51
2.4.1.8. Промяна на предназначението и специална обработка на пратките 52
2.4.1.9. Връзката на ЕЗДВ-РР с фитосанитарен сертификат 52
2.4.2. Незаконно въвеждане на пратки в Съюза 52
2.4.2.1. Уведомяване 53
2.4.2.2. Мерки 53
2.4.2.3. Неправилни кодове по Комбинираната номенклатура 54
2.4.3. Обработка на пратки, които не отговарят на изискванията 55
2.4.3.1. Открито несъответствие преди допускането за свободно обращение 55
2.4.3.2. Открито несъответствие след допускането за свободно обращение 57
2.4.4. Използване на търговски съоръжения за съхранение (член 64 от РОК) 57
2.4.4.1. Използване на търговски съоръжения за съхранение за извършването на проверки за идентичност и физически проверки на продукти от неживотински произход 58
2.4.4.2. Предназначена за компетентните органи на ГКП процедура за използване на търговски съоръжения за съхранение 59
2.4.4.3. Списък на търговски съоръжения за съхранение и регистриране в TRACES-NT 59
2.5. ГЛАВА VI — Финансиране на официалния контрол и на другите официални дейности (членове 78—85 от РОК) 62
2.5.1. Финансиране — общи правила 62
2.5.2. Задължителни такси или налози 62
2.5.3. Други такси или налози (с незадължителен характер) 62
2.5.4. Равнище на разходите и методи за изчисляване на задължителните такси или налози 63
2.5.5. Прозрачност 65

2.6. ГЛАВА VII — Официално сертифициране (членове 86—91 от РОК) 66
2.6.1. Официално сертифициране 66
2.6.2. Официален сертификат 68
2.6.3. Официално удостоверение 69
2.6.4. Сертифициращ служител 70
3 ДЯЛ III — РЕФЕРЕНТНИ ЛАБОРАТОРИИ И РЕФЕРЕНТНИ ЦЕНТРОВЕ 70
3.1. Определяне и обхват на правомощията 71
3.1.1. Референтни лаборатории на ЕС и референтни центрове на ЕС (членове 92—99 от РОК) 71
3.1.2. Национални референтни лаборатории (членове 100—101 от РОК) 71
3.2. Акредитация 72
3.2.1. РЛЕС (член 93 от РОК) и НРЛ (член 100 от РОК) 72
3.2.2. РЦЕС (членове 95—98 от РОК) 72
3.3. Задължения по отношение на публикуването и уведомяването 73
3.3.1. Списък на РЦЕС 73
3.3.2. Списъци с РЛЕС и РЦЕС 73
3.3.3. Поверителност на данните 73
3.4. Докладване и контрол от страна на Комисията 73
3.4.1. РЛЕС и РЦЕС 73
3.4.2. НРЛ 73
3.4.2.1. НРЛ: междулабораторни сравнителни изпитвания и изпитвания за пригодност 74
4 ДЯЛ VII — ДЕЙСТВИЯ ПО ОСИГУРЯВАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО 74
4.1. ГЛАВА I – Действия на компетентните органи и санкции 74
4.1.1. Подаване на сигнали за нарушения (член 140 от РОК) 74
4.1.1.1 Материален обхват: видове нарушения, за които могат да бъдат подавани сигнали 75
4.1.1.2 Механизми за докладване 76
4.1.1.3 Писмени процедури 77
4.1.1.4 Лица за контакт, приемане и обработка на сигнали 77
4.1.1.5 Защита на личните данни 77
4.1.1.6 Анонимно подаване на сигнали 78
4.1.1.7 Защита срещу ответни действия с цел отмъщение 79

СЪКРАЩЕНИЯ

ГКП	Граничен контролен пункт: по смисъла на определението в член 3, точка 38 от Регламент (ЕС) 2017/625
КО	Компетентен орган: по смисъла на определението в член 3, точка 3 от Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета ([1]).
ЕЗДВ	Единен здравен документ за въвеждане: както е посочено в член 56 от Регламент (ЕС) 2017/625.
КН	Комбинирана номенклатура
COI	Сертификат за инспекция: както е посочено в членове 4 и 5 от Делегиран регламент (ЕС) 2021/2306 на Комисията ([2])
EU CSW-CERTEX	Електронната система на Европейския съюз за митническо обслужване на едно гише: обмен на сертификати: по смисъла на определението в член 4 от Регламент (ЕС) 2022/2399 ([3])
РЦЕС	Референтен център на Европейския съюз
РЛЕС	Референтна лаборатория на Европейския съюз
HACCP	Анализ на опасностите и контрол в критични точки: както е посочено в член 5 от Регламент (ЕО) № 852/2004 ([4]).
IMSOC	Система за управление на информацията относно официалния контрол: член 131 от Регламент (ЕС) 2017/625.
iRASFF	Електронната система за прилагане на системата RASFF: както е определено в член 2, параграф 7 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 2019/1715 на Комисията ([5]) („Регламента за IMSOC“).
НРЛ	Национална референтна лаборатория
ОК	Официален контрол
РОК	Регламент относно официалния контрол: Регламент (ЕС) 2017/625
МБЕ	Международно бюро по епизоотии — Световна организация по здравеопазване на животните
ДОД	Друга официална дейност
ОВЛ	Официален ветеринарен лекар по смисъла на определението в член 3, точка 32 от Регламент (ЕС) 2017/625.
Мрежа RASFF	Система за бързо предупреждение за храни и фуражи: по смисъла на определението в член 2, точка 9 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1715 на Комисията.
TRACES TRACES-NT	TRACES (Експертна система за контрол на търговията) — нова технология: компютризираната система по член 133, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2017/625 за обмен на данни, информация и документи.

([1]) Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 г. относно официалния контрол и другите официални дейности, извършвани с цел да се гарантира прилагането на законодателството в областта на храните и фуражите, правилата относно здравеопазването на животните и хуманното отношение към тях, здравето на растенията и продуктите за растителна защита, за изменение на регламенти (ЕО) № 999/2001, (ЕО) № 396/2005, (ЕО) № 1069/2009, (ЕО) № 1107/2009, (ЕС) № 1151/2012, (ЕС) № 652/2014, (ЕС) 2016/429 и (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета, регламенти (ЕО) № 1/2005 и (ЕО) № 1099/2009 на Съвета и директиви 98/58/ЕО, 1999/74/ЕО, 2007/43/ЕО, 2008/119/ЕО и 2008/120/ЕО на Съвета, и за отмяна на регламенти (ЕО) № 854/2004 и (ЕО) № 882/2004 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 89/608/ЕИО, 89/662/ЕИО, 90/425/ЕИО, 91/496/ЕИО, 96/23/ЕО, 96/93/ЕО и 97/78/ЕО на Съвета и Решение 92/438/ЕИО на Съвета (Регламент относно официалния контрол) (ОВ L 95, 7.4.2017 г., стр. 1).

([2]) Делегиран регламент (ЕС) 2021/2306 на Комисията от 21 октомври 2021 г. за допълнение на Регламент (ЕС) 2018/848 на Европейския парламент и на Съвета с правила относно официалния контрол по отношение на пратки с биологични продукти и продукти, произведени при преход към биологично производство, предназначени за внос в Съюза, и относно сертификата за инспекция (ОВ L 461, 27.12.2021 г., стр. 13).

([3]) Регламент (ЕС) 2022/2399 на Европейския парламент и на Съвета от 23 ноември 2022 г. за създаване на среда на Европейския съюз за митническо обслужване на едно гише и за изменение на Регламент (ЕС) № 952/2013 (ОВ L 317, 9.12.2022 г., стр. 1).

([4]) Регламент (ЕО) № 852/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно хигиената на храните (ОВ L 139, 30.4.2004 г., стр. 1).

([5]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1715 на Комисията от 30 септември 2019 г. за определяне на правила за функционирането на системата за управление на информацията относно официалния контрол и нейните компоненти (Регламент за IMSOC) (ОВ L 261, 14.10.2019 г., стр. 37).

ВЪВЕДЕНИЕ

Законодателството в областта на агрохранителната верига е насочено към предотвратяване на рисковете и насърчаване на някои аспекти на качеството при отглеждането на животни със стопанска цел и производството на стоки, по отношение както на стоки, въвеждани в Европейския съюз, така и на онези, които вече са на пазара. Държавите членки трябва да въведат системи за контрол, чрез които се проверява спазването от страна на операторите на изискванията, установени в законодателството в областта на агрохранителната верига.

Регламент (ЕС) 2017/625 относно официалния контрол и другите официални дейности, извършвани с цел да се гарантира прилагането на законодателството в областта на храните и фуражите, правилата относно здравеопазването на животните и хуманното отношение към тях, здравето на растенията и продуктите за растителна защита (Регламентът относно официалния контрол — РОК) представлява хармонизирана рамка за извършването на такъв официален контрол и дейности по цялата агрохранителна верига.

От датата на прилагане на РОК държавите членки многократно се обръщаха към Комисията с молба да предостави разяснения и съвети относно практическото прилагане на някои разпоредби на РОК, както и на разпоредби, установени в актовете за изпълнение или делегираните актове, приети въз основа на РОК. Целта на настоящото известие е да бъдат събрани виждания на Комисията във връзка с разпоредбите, по отношение на които има най-много запитвания, за да се допринесе за хармонизирано разбиране и прилагане на тези разпоредби от страна на компетентните органи на държавите членки и заинтересованите страни.

Първа серия от разяснения беше публикувана в „Известие на Комисията 2022/C 467/02 относно прилагането на Регламент (ЕС) 2017/625 (регламент относно официалния контрол)“ от 8 декември 2022 г. Оттогава насам Комисията продължи обсъжданията с държавите членки и заинтересованите страни във връзка с други разпоредби на РОК. Настоящият документ представлява преработен вариант на първото известие на Комисията, в който се добавят нови елементи на разясненията, докато елементите на предишното известие остават непроменени.

Настоящото известие не засяга изключителната компетентност на Съда на Европейския съюз да тълкува авторитетно правото на Съюза.

1. ДЯЛ I — ПРЕДМЕТ, ОБХВАТ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

1.1. Официален контрол и други официални дейности (член 2 от РОК)

В член 2 от РОК се дават определения и се прави разграничение между понятията „официален контрол“ и „други официални дейности“, осъществявани от компетентните органи, определени в съответствие с член 4 от РОК:

> Член 2 от РОК
>
> Официален контрол и други официални дейности
>
> 1. За целите на настоящия регламент „официален контрол“ означава дейностите, извършвани от компетентните органи или от органите с делегирани правомощия или физическите лица, на които са били делегирани определени задачи в съответствие с настоящия регламент, с цел да се провери:
>
> а) дали операторите спазват настоящия регламент и правилата, посочени в член 1, параграф 2; и
>
> б) дали животните или стоките отговарят на изискванията, установени с посочените в член 1, параграф 2 правила, включително за издаването на официален сертификат или официално удостоверение.

2. За целите на настоящия регламент „други официални дейности“ означава дейности, различни от официалния контрол, които се извършват от компетентните органи или от органите с делегирани правомощия или физическите лица, на които са били делегирани някои други официални дейности в съответствие с настоящия регламент и с правилата, посочени в член 1, параграф 2, включително дейности, които имат за цел да се провери наличието на болести по животните или вредители по растенията, да се предотврати или ограничи разпространението на такива болести по животните или вредители по растенията, да се премахнат тези болести по животните или вредители по растенията, и издаването на разрешения или одобрения и за издаването на официални сертификати или официални удостоверения.

Допълнителни разяснения на понятието „други официални дейности“ са предоставени в съображение 25 от РОК:

Съображение 25 от РОК

Законодателството на Съюза в областта на агрохранителната верига възлага допълнително на компетентните органи на държавите членки специални задачи по отношение на защитата на здравето на животните и растенията и хуманното отношение към животните и опазването на околната среда във връзка с ГМО и продуктите за растителна защита. Тези задачи представляват дейности от обществен интерес, като от компетентните органи на държавите членки се изисква да ги извършват с цел премахване, ограничаване или намаляване на всякаква опасност, която може да възникне за здравето на хората, животните или растенията, за хуманното отношение към животните или също за околната среда. Тези други официални дейности, които включват даването на разрешение или одобряването, епидемиологичното наблюдение и мониторинг, премахването и ограничаването на болестите или вредителите, както и издаването на официални сертификати или удостоверения, се уреждат от същите секторни правила, чието изпълнение се осигурява посредством официалния контрол и следователно от настоящия регламент.

Посоченото разграничение е важно, тъй като се прилагат различни правила и условия в зависимост от това дали дадена дейност представлява „официален контрол“, или „друга официална дейност“. По-специално в член 1, параграф 5 от РОК се уточнява кои разпоредби на РОК се прилагат и по отношение на другите официални дейности и, като следствие от това, кои разпоредби се прилагат само по отношение на официалния контрол. Например, макар че операторите имат право на второ експертно становище по отношение на вземането на проби, анализите, изпитванията или диагностиката, извършвани по отношение на животни или стоки в рамките на официалния контрол (член 35 от РОК), това право не обхваща вземането на проби, анализите, изпитванията или диагностиката, извършвани по отношение на животни или стоки в рамките на другите официални дейности. Разграничаването между официалния контрол и другите официални дейности е от значение и във връзка с изчисляването на задължителните такси и налози в съответствие с член 79 от РОК, тъй като тази разпоредба се прилага само по отношение на официалния контрол, но не и по отношение на другите официални дейности (вж. също 2.5. ГЛАВА VI — Финансиране на официалния контрол и на другите официални дейности (членове 78—85 от РОК) по-долу).

Както е посочено в член 2 от РОК, както „официалният контрол“, така и „другите официални дейности“ се извършват от „компетентен орган“, „орган с делегирани правомощия“ ([1]) или физическо лице, на който или на което са били делегирани определени задачи за официален контрол или други официални дейности в съответствие с РОК. В член 2, параграф 1 от РОК е определено, че „официален контрол“ се извършва с цел да се провери дали операторите спазват РОК или дали животните или стоките ([2]) отговарят на изискванията и/или на правилата, посочени в член 1, параграф 2 от него. Това определение предполага три характеристики, на които дадена дейност трябва да отговаря едновременно, за да може да се счита за „официален контрол“ по смисъла на РОК:

целта ѝ да бъде

(i) проверка на съответствието

(ii) на операторите или на животните или стоките

(iii) с РОК и/или с правилата, посочени в член 2, параграф 1 от него.

([1]) Определенията за „компетентен орган“ и „орган с делегирани правомощия“ могат да бъдат намерени съответно в член 3, параграфи 3 и 5 от РОК.

([2]) Определението за „животни“ съгласно член 3, параграф 9 от РОК е определението в член 4, точка 1 от Регламент (ЕС) 2016/429 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 г. за заразните болести по животните и за изменение и отмяна на определени актове в областта на здравеопазването на животните (Законодателство за здравеопазването на животните) (ОВ L 84, 31.3.2016 г., стр. 1). Определението за „стоки“ може да бъде намерено в член 3, параграф 11 от РОК.

Например по отношение на точка i) по-горе, макар че проверката на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК, за целите на издаването на официален сертификат или официално удостоверение, представлява „официален контрол“, издаването на самия сертификат (въз основа на официален контрол, извършен преди издаването) само по себе си не се извършва „с цел да се провери“ съответствието и поради това представлява „друга официална дейност“.

По отношение на точка ii) по-горе например проверката на съответствието на компетентния орган с правилата на РОК няма да се счита за „официален контрол“, тъй като „компетентният орган“ по смисъла на член 3, параграф 3 от РОК не е оператор по смисъла на член 3, параграф 29 от този регламент. По аналогия проверките на съответствието на официалните лаборатории или органите с делегирани правомощия със задълженията, установени съгласно РОК, ще се считат за „други официални дейности“. Не е изключена обаче възможността с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК, да са установени задължения за тези субекти и в този случай въпросните субекти биха могли да съставляват „оператори“ и следователно при това положение проверките на съответствието с тези правила биха могли да съставляват „официален контрол“.

По отношение на точка iii) по-горе например проверките на съответствието с правила, различни от предвидените в РОК и в законодателството в областта на агрохранителната верига, посочено в член 1, параграф 2 от РОК, няма да се считат нито за „официален контрол“, нито за „други официални дейности“ по смисъла на член 2 от РОК.

По принцип всички стъпки, необходими за изпълнението на дадена дейност, следва да се считат за част от тази дейност. Това включва стъпките по документиране, като например изготвяне на доклади от официалния контрол или регистриране на резултата от дадена дейност в електронни системи (например издаване на окончателен ЕЗДВ и подписването му). За разлика от това например издаването на официален сертификат е отделна дейност, в резултат на която се връчва документ с правно действие, която се основава на резултата от приключения и документиран официален контрол, но сама по себе си не е част от официалния контрол. Някои други примери за „други официални дейности“ според мненията, изразени от държавите членки в хода на изготвянето на РОК и по време на разискванията в Съвета, са:

— управлението на списъци с регистрирани/одобрени оператори;

— предоставянето на насоки/консултации на операторите относно законодателството на Съюза в областта на агрохранителната верига и неговото прилагане;

— изготвянето на проучвания за наличието на вредители по растенията;

— наблюдението с цел откриване на болести по животните;

— епидемиологичните проучвания на хранителни взривове;

— уведомяването относно болести по животните или вредители по растенията;

— премахването и ограничаването на болести по животните или вредители по растенията.

Когато установено несъответствие поражда съмнения за по-нататъшни несъответствия (член 137, параграф 2 от РОК) или води до образуване на разследвания, насочени към определяне на степента или произхода на несъответствието или отговорността на оператора (член 138, параграф 1, буква а) от РОК), тези дейности сами по себе си са насочени към проверка на съответствието и поради това следва да се считат за „официален контрол“.

Някои дейности могат да бъдат или официален контрол, или други официални дейности, в зависимост от целта им. Така например проверката на наличието на болест в контекста на програма за ликвидиране се определя като „друга официална дейност“ в съответствие с член 2, параграф 2 от РОК, докато проверката на наличието на същата болест може да бъде „официален контрол“, ако се извършва с цел да се провери съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК. По-конкретно, някои от методите и техниките за официален контрол, посочени в член 14 от РОК, се използват и по време на наблюдение и епидемиологични проучвания (например преглед на документи и на данни от проследяването, интервюта, вземане на проби, анализи, диагностика и изпитвания и др.). По отношение на тези дейности, ако е необходимо, може да се направи разграничение между двата контекста въз основа на характеристиките, описани по-горе.

Някои примери от практиката за „официален контрол“ и „други официални дейности“ са представени в Таблица 1 по-долу.

Таблица 1

Примери за официален контрол (ОК) и за други официални дейности (ДОД)

	Дейност	ОК	ДОД	Коментар / обосновка
1	Проверка на списъка с предварителни уведомления за пратки, които се въвеждат в Съюза, с цел планиране на граничния контрол		ДОД	Подготовка преди извършването на официален контрол
2	Създаване на програма за ликвидиране		ДОД	Премахване и ограничаване на болести или вредители (вж. съображение 25 от РОК)
3	Използване на резултатите от наблюдението, провеждано от операторите		ДОД	Анализ на данни, осигуряващ информация/подкрепа за подготовката на официалния контрол, който сам по себе си не представлява проверка на съответствието
4	Изготвяне на писмени процедури за изпълнението на официален контрол		ДОД	Подготовка/подпомагане преди провеждането на официален контрол
5	Проверка на записи за транзитни пратки	ОК		Проверка на съответствието (с разпоредбите на член 19, буква д) от Делегиран регламент (ЕС) 2019/2124 на Комисията ([1]))
6	Вземане на проби от пратки, които се въвеждат в Съюза, съгласно TRACES-NT	ОК		Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК
7	Извършване на проверки на животни и стоки, въвеждани в Съюза.	ОК		Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК
8	Проверка дали ЕЗДВ е бил правилно попълнен от оператора	ОК		Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК
9	Вземане на проби и анализ на пратка на граничен контролен пункт	ОК		Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК
10	Вземане на проби и анализ на пратка на местоназначението след трансгранична търговия	ОК		Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК
11	Проверка дали ограниченията на движението са спазени от даден оператор	ОК		Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК
12	Вземане на проби и анализ на пратка в обект за карантина, както се изисква съгласно правилата на Съюза	ОК		Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК
13	Вземане на проби и анализ във връзка с нововъзникваща болест		ДОД	Епидемиологично наблюдение; вж. съображение 25 от РОК
14	Вземане на проби от диви животни с цел проучване на болест от списъка		ДОД	Провеждане на програма за надзор с цел проверка на наличието на болест; вж. съображение 25 от РОК

15	Проверка дали оператор спазва специфични изисквания, предписани от програма за ликвидиране на болест от списъка	ОК		Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК
16	Оказване на съдействие на оператор за прилагане на мерки за биологична сигурност с цел предотвратяване на разпространението на болести от списъка, предоставено от компетентните органи или от органите с делегирани правомощия, или от физическите лица, на които са били делегирани някои други официални дейности в съответствие с РОК и с правилата, посочени в член 2, параграф 1 от РОК		ДОД	Оказване съдействие, различно от проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК
17	Проверка на производствените данни с цел да се установи дали операторът уведомява за необичайна смъртност или значително намаляване на производителността по неустановени причини, или съмнение за наличие на определени болести от списъка и др., както се изисква съгласно правилата на Съюза	ОК		Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК
18	Вземане на проби и анализ с цел запазване на статута на даден(а) държава членка, зона или животновъден обект като „свободна/свободен от болест“ от списъка или от вредител		ДОД	Провеждане на програма за надзор с цел проверка за наличието на дадена болест
19	Извършване на основани на риска проучвания, за да се провери наличието на вредители		ДОД	Вж. член 2, параграф 2 и съображение 25 от РОК
20	Оценка на съответствието на органични храни и фуражи преди пускането им на пазара	ОК		Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК
21	Проверка на съответствието с максимално допустимите граници на остатъчни вещества	ОК		Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК
22	Епидемиологично проучване с цел определяне на степента на разпространение на дадена болест		ДОД	Вж. член 2, параграф 2 и съображение 25 от РОК
23	Редовен основан на риска контрол в животновъден обект с цел да се провери дали операторът продължава да отговаря на всички изисквания за издаване на одобрение	ОК		Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК
24	Действия (например инспекция, преглед на документацията и др.) във връзка с животновъден обект, който е подал заявление за одобрение, както се изисква съгласно правилата на Съюза (например събирателен център, животновъден обект за аквакултури, животновъден обект за зародишни продукти)	ОК		Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК
25	Одит на кланици/транжорни по отношение на добрите хигиенни практики и процедурите, основани на принципите на HACCP	ОК		Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК

26	Проверка (включително вземане на проби и анализ) на това дали необходимите разследвания на необичайна смъртност или значително намаляване на производителността са надлежно извършени от частен ветеринарен лекар в съответствие с член 18, параграф1, буква в) от Регламент (ЕС) 2016/429 ([2])	ОК		Проверка на съответствието на операторите и частните ветеринарни лекари с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК
27	Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК, на животни и стоки, които се въвеждат в Съюза	ОК		Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК
28	Вземане на решение и подписване на ЕЗДВ	ОК		Част от финализирането на официалния контрол
29	Вписване на резултатите то проверките на животните и стоките, които се въвеждат в Съюза, в TRACES-NT	ОК		Част от финализирането на официалния контрол
30	Издаване на разрешение за въвеждане на животни в Съюза, включително разрешения въз основа на правила за въвеждане, които не са напълно хармонизирани на равнището на Съюза		ДОД	Дейност, основана на резултатите от официалния контрол (по аналогия с издаването на официален сертификат или удостоверение (член 2, параграф 2 от РОК). В член 1, параграф 2 от РОК се посочват както правила, установени на равнището на Съюза, така и такива на национално равнище.
31	Извършване на вземане на проби и анализ с цел проверка на съответствието на животно/пратка с изискванията за сертифицирането им за трансгранична търговия	ОК		Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК
32	Проверки, извършени от компетентните органи или органите с делегирани правомощия/физически лица, на партиди растения или растителни продукти за наличието на карантинни вредители и на регулирани некарантинни вредители от значение за Съюза за целите на издаването на фитосанитарен сертификат	ОК		Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2, буква ж) от РОК
33	Проверки, извършени от компетентните органи или органите с делегирани правомощия/физически лица, на партиди растения или растителни продукти за наличието на карантинни вредители и на регулирани некарантинни вредители от значение за Съюза за целите на издаването на растителен паспорт	ОК		Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2, буква ж) от РОК
34	Проверки, извършени от компетентните органи или органите с делегирани правомощия/физически лица, на партиди растения или растителни продукти за наличието на карантинни вредители и на регулирани некарантинни вредители от значение за Съюза	ОК		Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК
35	Издаване на фитосанитарен сертификат или на растителен паспорт		ДОД	Дейност, основана на резултата от официален контрол
36	Дейности по провеждане на проучвания, насочени към откриване на наличието на вредители по растенията.		ДОД	Дейност, която не е пряко насочена към проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК

37	Вземане на проби и извършване на анализи в контекста на проучвания за наличието на карантинни вредители от значение за Съюза		ДОД	Епидемиологично наблюдение и мониторинг; вж. съображение 25 от РОК
38	Разпореждане на унищожаването на странични животински продукти след поява на огнища с цел ограничаване на разпространението на болести по животните		ДОД	Ограничаване на разпространението на болести по животните (вж. член 2, параграф 2 от РОК)
39	Разпореждане на ограничения на движението като част от програма за ликвидиране или поради определен установен статут (инфектиран, свободен от болест и др.)		ДОД	Премахване на болести по животните (вж. член 2, параграф 2 от РОК)
40	Разпореждане на ограничения на движението поради епидемичен взрив		ДОД	Ограничаване на разпространението на болести по животните (вж. член 2, параграф 2 от РОК)
41	Умъртвяване на животни в контекста на програма за ликвидиране		ДОД	Премахване на болести по животните (вж. член 2, параграф 2 от РОК)
42	Уведомяване относно наличието на болест от списъка (на МБЕ, на държавите на търговия и др., чрез Системата за обявяване на болестите по животните (ADNS)		ДОД	Дейност след официален контрол (или след друга официална дейност)
43	Информиране на обществеността относно определени рискове (например епидемично заболяване, неговото естество, предприетите мерки и т.н.)		ДОД	Информиране, което не представлява проверка на съответствието
44	Издаване на одобрение за животновъден обект		ДОД	Дейност след проверка на съответствието (член 148 от РОК); вж. съображение 25
45	Проверки в животновъден обект в ЕС с цел проверка на съответствието с изискванията към износа, залегнали в правилата, които са посочени в член 1, параграф 2 от РОК	ОК		Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК
46	Действия по разследване с цел установяване на степента на дадено несъответствие	ОК		Член 138, параграф 1 от РОК; проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК;
47	Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК за целите на издаването на официален сертификат или удостоверение	ОК		Проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК (вж. член 2, параграф 1, буква б) от РОК)
48	Издаване на официален сертификат или на официално удостоверение въз основа на резултатите от официалния контрол		ДОД	Дейност въз основа на извършен официален контрол (вж. член 2, параграф 2 от РОК)
49	Изготвяне на доклад от инспекция/одит/лабораторно изследване (резултат от официален контрол)	ОК		Неразделна част от дейностите по официален контрол

50	Мониторинг на замърсителите в храните или фуражите ([3]), извършван с цел проверка на съответствието с регулаторното равнище, установено от правилата на Съюза или националните правила, или с цел проверка на съответствието на даден оператор с мерките за ограничаване на риска, установени от правилата на Съюза или националните правила	ОК		Дейност, насочена към проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК
51	Мониторинг на замърсителите в храните или фуражите, за които не е установено регулаторно равнище, извършван с цел да се провери наличието на замърсители в храните или фуражите или с цел да се съберат данни в съответствие с член 33 от Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета ([4])		ДОД	Нецелева дейност по мониторинг, която не е насочена към проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК

([1]) Делегиран Регламент (ЕС) 2019/2124 на Комисията от 10 октомври 2019 г. за допълнение на Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на правилата за официалния контрол на пратки животни и стоки в режим на транзит, претоварване и по-нататъшно транспортиране през Съюза и за изменение на регламенти (ЕО) № 798/2008, (ЕО) № 1251/2008, (ЕО) № 119/2009, (ЕС) № 206/2010, (ЕС) № 605/2010, (ЕС) № 142/2011, (ЕС) № 28/2012 на Комисията, Регламент за изпълнение (ЕС) 2016/759 на Комисията и Решение 2007/777/ЕО на Комисията (ОВ L 321, 12.12.2019 г., стр. 73).

([2]) Регламент (ЕС) 2016/429 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 г. за заразните болести по животните и за изменение и отмяна на определени актове в областта на здравеопазването на животните (Законодателство за здравеопазването на животните) (ОВ L 84, 31.3.2016 г., стр. 1).

([3]) Включително замърсители, както са определени в Регламент (ЕИО) № 315/93 на Съвета, и нежелани вещества, както са определени в Директива 2002/32/ЕО на Европейския парламент и на Съвета.

([4]) Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 г. за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните (ОВ L 31, 1.2.2002 г., стр. 1).

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6481/oj

1.2. **Официален ветеринарен лекар (член 3 от РОК)**

Член 3 от РОК

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения: [..]

32) „официален ветеринарен лекар“ означава ветеринарен лекар, определен от компетентните органи като служител или в друго качество и притежаващ подходяща квалификация за извършване на официален контрол и други официални дейности в съответствие с настоящия регламент и със съответните правила, посочени в член 1, параграф 2;

49) „официален помощник“ означава представител на компетентните органи, обучен в съответствие с изискванията, установени съгласно член 18, и нает да изпълнява определени задачи по официален контрол или някои задачи, свързани с други официални дейности; [..]

Както е посочено в съображение 44 от РОК, за изпълнението на определени задачи, свързани с официалния контрол, се изисква използването на специфичните умения на официалните ветеринарни лекари за осигуряването на надеждни резултати, без това изискване да ограничава работата им единствено до тези видове официален контрол.

От определението в член 3, точка 32) от РОК следва, че официалните ветеринарни лекари могат да бъдат служители на компетентните органи или да бъдат в друго качество. Към последната категория може да се причисли ветеринарен лекар от частния сектор, поради което назначаването на официален ветеринарен лекар не е непременно свързано с трудов договор в качеството на служител на компетентния орган.

В член 5, параграф 2 от РОК се посочва, че компетентните органи назначават официални ветеринарни лекари в писмена форма и това назначаване включва описание на конкретния вид официален контрол и на другите официални дейности и свързаните с тях задачи, които те ще изпълняват. Правилата за делегиране на задачи, установени в членове 28—31 от РОК, нямат връзка с това назначение, тъй като понятието за делегиране не е уместно в този случай, когато в законодателството определени задачи, свързани с официалния контрол, изрично се възлагат на официалните ветеринарни лекари.

В РОК ролята на официалните ветеринарни лекари е определена в две отделни глави от дял II:

а) що се отнася до производството на продукти от животински произход, предназначени за консумация от човека, в членове 17 и 18 (глава II) относно официалния контрол РОК установява, наред с другото, рамка относно видовете сътрудничество между официалните ветеринарни лекари и официалния помощник по време на изпълнението на определени задачи, свързани с официалния контрол, както и относно условията за оказване на помощ от персонала на кланицата при изпълнението на задачите, свързани с официалния контрол.

б) Що се отнася до пратките, посочени в член 47, параграф 1, които подлежат на официален контрол на граничните контролни пунктове при въвеждане в Съюза, в членове 49 и 55 (глава V) се прави разграничение между животни и стоки по отношение на ролята на официалния ветеринарен лекар. По-конкретно, в РОК се прави разграничение между животни и стоки по отношение на това дали официалните ветеринарни лекари трябва лично да извършват физическите проверки и да вземат съответните решения по отношение на съответствието на пратките с правилата, посочени в член 1, параграф 2, или могат да бъдат заместени от обучени служители. Това разграничение е илюстрирано на Фигура 1.

Фигура 1

Роля на официалния ветеринарен лекар и на специално обучените и определени служители при физическите проверки и вземането на решения относно животните и стоките, въвеждани в Съюза, съгласно членове 49 и 55 от РОК



От член 5, параграф 2 от РОК следва, че изискванията, приложими по отношение на служителите на компетентните органи, се прилагат и за всички определени официални ветеринарни лекари. В този текст от РОК се подчертава значението на липсата на конфликт на интереси по отношение на официалните ветеринарни лекари. За да се гарантира тази липса на конфликт на интереси, от компетентните органи се изисква да разполагат с процедури или организация в съответствие с член 5, параграф 1, буква в) от РОК.

Член 5, параграфи 1, 4 и 5 от РОК се прилагат за всички официални ветеринарни лекари. Същото важи и за изискванията на член 8 от РОК относно поверителността и изискванията на член 91, параграф 3 относно безпристрастността и липсата на конфликт на интереси, които в този случай се отнасят до ръководството от страна на официалния ветеринарен лекар върху издаването на официалното удостоверение.

Задължението на компетентните органи да извършват официален контрол в съответствие с документирани процедури, както е предвидено в член 12 от РОК, се прилага и за официалните ветеринарни лекари. Съгласно разпоредбите на член 15, параграф 6 от РОК операторите трябва да оказват съдействие и да си сътрудничат с официалните ветеринарни лекари, когато официалният контрол и другите официални дейности се извършват от ОВЛ.

Що се отнася до обучението, официалните ветеринарни лекари подлежат на общите изисквания за обучение, посочени в член 5, параграф 4 от РОК, обучението във връзка с издаването на официални удостоверения, посочено в член 91, параграф 3 от РОК, и обучението, предоставено от референтните центрове на Европейския съюз за хуманно отношение към животните, посочени в член 96, буква д) от РОК.

По отношение на продуктите от животински произход, предназначени за консумация от човека, изискванията за обучение на официалния ветеринарен лекар, официалния помощник, персонала на кланицата и персонала, определен от компетентните органи да извършва официален контрол в транжорните, са посочени в членове 13 и 14 и приложение II към Делегиран регламент (ЕС) 2019/624 на Комисията ([3]).

([3]) Делегиран регламент (ЕС) 2019/624 на Комисията от 8 февруари 2019 г. относно специалните правила за извършването на официален контрол върху производството на месо и за районите за производство и за повторно полагане на живи двучерупчести мекотели в съответствие с Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 131, 17.5.2019 г., стр. 1).

Персоналът, който подпомага официалния ветеринарен лекар при извършването на физически проверки или при извършването на физически проверки в ГКП за животни и продукти, посочени в член 49, параграф 2 от РОК, подлежи на специфичните изисквания за обучение, определени в Делегиран регламент (ЕС) 2019/1081 на Комисията ([4]).

2. ДЯЛ II — ОФИЦИАЛЕН КОНТРОЛ И ДРУГИ ОФИЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ В ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ

2.1. ГЛАВА II — Официален контрол

2.1.1. *Официален контрол на електронната търговия*

Държавите членки имат общото задължение да създадат система за официален контрол въз основа на риска (член 9 от РОК). В степента, необходима за установяване на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК, компетентните органи трябва да извършват официален контрол върху „животни и стоки на всички етапи на производството, преработката, разпространението и използването“; вещества, материали или други обекти, които могат да повлияят на характеристиките или здравето на животните и стоките, и на тяхното съответствие с приложимите изисквания, на всички етапи на производството, преработката, разпространението и използването“; и „оператори по отношение на дейности, включително държането на животни, оборудване, транспортни средства, помещения и други места под техен контрол, както и на заобикалящата ги среда и на свързаната с това документация“ (член 10, параграф 1 от РОК). Следователно официалният контрол може да се отнася за животни и стоки, предлагани за продажба чрез средства за комуникация от разстояние, както и за оператори, що се отнася до дейности, извършвани чрез средства за комуникация от разстояние.

Под понятието „*средства за комуникация от разстояние*“ (посочени в член 15, параграф 5 и член 36 от РОК) може да се разбира включително интернет, но също така и други механизми за поръчка от разстояние, като например по пощата или по телефона от каталог. От гледна точка на обема и експозицията на гражданите обаче дейностите по електронна търговия, и по-специално онлайн продажбите на селскостопански и хранителни продукти, са най-подходящи за целите на официалния контрол.

Дейностите по електронна търговия в сектора на хранително-вкусовата промишленост може да включват:

— продажби между предприятия (B2B) и продажби от предприятия към потребители (B2C);

— онлайн представяне на продукти и информация за тях;

— операции, за които се използват както стационарни и онлайн канали, така и само онлайн канали;

— различни начини за закупуване на онлайн стоки (например плащане онлайн или при доставката/вземането);

— дейности, включващи доставчици на цифрови услуги, включително електронни пазари и онлайн платформи;

— специфични модели на стопанска дейност онлайн, като например „виртуални ресторанти“ (т.е. обекти за приготвяне на храна, работещи единствено за поръчки за доставка или храна за вкъщи, подавани чрез уебсайтове, приложения или платформи);

— трансгранични продажби, включително внос от оператори, намиращи се в трети държави, директно за граждани на ЕС.

По правило компетентните органи трябва редовно да извършват контрол въз основа на риска на операторите, както и на животните и стоките, на всички етапи на производството, преработката, разпространението и използването в съответствие с членове 9 и 10 от РОК. Това изискване се прилага към дейностите по електронна търговия по същия начин, както към конвенционалните дейности.

([4]) Делегиран регламент (ЕС) 2019/1081 на Комисията от 8 март 2019 г. за установяване на правила относно специфичните изисквания за обучение на персонала за извършване на определени физически проверки на граничните контролни пунктове (ОВ L 171, 26.6.2019 г., стр. 1).

2.1.1.1. *Регистрация на оператори в областта на електронната търговия*

В член 10, параграф 2 от РОК е предвидено изискване компетентните органи да поддържат актуални списъци на операторите (вж. също раздел 2.1.2). За тази цел в член 15, параграф 5 от РОК се предвижда операторите да предоставят на компетентните органи актуална информация относно своето наименование и правна форма, както и относно дейностите, които извършват, *„включително дейностите, извършвани чрез средства за комуникация от разстояние, и местата под техен контрол“*. Тя следва да съдържа конкретни данни относно всички канали за комуникация от разстояние, използвани от оператора, включително дали операторите използват посреднически услуги, като например социални мрежи и онлайн места за търговия, и следва да позволява на компетентните органи да извършват официален контрол на операторите по отношение на *„дейности, включително държането на животни, оборудване, транспортни средства, помещения и други места под техен контрол, както и на заобикалящата ги среда и на свързаната с това документация“*, съгласно член 10, параграф 1, буква в) от РОК.

Оператори, установени в една държава членка, може да поддържат уебсайтове, които са насочени към клиенти в друга държава членка (например като използват езика на другата държава членка и/или като предлагат възможности за доставка).

Стратегиите за търсене онлайн, използвани от държавите членки за откриване на уебсайтове или на стоки, продавани онлайн, обикновено разкриват и оператори, установени извън тяхната юрисдикция. Държавите членки може да използват механизмите за административна помощ и сътрудничество (членове 102—108 от РОК), за да се информират взаимно за трансграничните дейности на операторите.

В зависимост от дейността си и категориите стоки, изнасяни за ЕС, операторите в трети държави може да подлежат на специални изисквания за регистрация или разрешение, установени в правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК.

2.1.1.2. *Вземане на проби и анализи на животни и стоки, продавани онлайн*

Компетентните органи може да извършват вземане на проби и анализи, за да проверят спазването на правилата по време на основания на риска контрол на животни и стоки в съответствие с член 14, буква з) от РОК. Това може да се отнася за животни и стоки, предлагани онлайн. Пробите може да се вземат по време на проверката на помещенията на оператори, които предлагат продукти онлайн. Друг ефективен начин за вземане на проби (по-специално при случаи с трансграничен характер) е да се поръчат стоки онлайн и да се вземат проби от тези стоки при доставката. За тази цел, както и за да са в състояние да извършват официален контрол без предварително уведомяване в съответствие с член 9, параграф 4 от РОК, на компетентните органи може да се наложи да скриват своята идентичност по време на процеса на поръчване. В член 36 от РОК е предвидено правното основание, въз основа на което компетентните органи могат да използват животни и стоки, поръчани онлайн (или чрез средства за комуникация от разстояние), без да се идентифицират, за да ги използват като проби за целите на официалния контрол. След като получат пробите, компетентните органи трябва да информират операторите, че стоките са поръчани с цел вземане на проби и/или извършване на анализи в рамките на официалния контрол (член 36, параграф 2, буква а) от РОК). Операторите, чиито животни или стоки подлежат на вземане на проби и извършване на анализи, имат право на второ експертно становище (вж. повече подробности в глава 2.3.2 относно член 35 от РОК).

2.1.1.3. *Действия в случай на несъответствие и риск*

Отговорността за прилагане на законодателството на Съюза в областта на агрохранителната верига се носи от държавите членки (съображение 15 от РОК), чиито компетентни органи предприемат действия в съответствие с членове 137 и 138 от РОК. Когато се установи или има съмнение за несъответствие на животни и стоки, предлагани или продавани онлайн, което е от значение за други държави членки, или отговорният оператор се намира в друга държава членка, трябва да се използват механизмите за административна помощ и сътрудничество, установени в членове 102—108 от РОК и въведени в информационната система iRASFF като компонент на системата за управление на информацията относно официалния контрол (IMSOC), за да се даде възможност за ефикасни и последователни действия по правоприлагането във всички държави членки.

Когато се установи, че несъответстващи на изискванията стоки, предлагани или продавани онлайн, представляват риск за здравето по смисъла на член 50 от Регламент (ЕО) № 178/2002, следва да се използва съответно процедурата на RASFF, въведена в системата iRASFF.

Комисията ще информира трети държави, които нямат достъп до системата iRASFF или TRACES, за продуктите, които са предмет на уведомления по RASFF (уведомление за предупреждение, информация или отхвърляне на границата), произхождащи от тези трети държави или разпространявани на територията им; в случай на уведомления за несъответствие и уведомления за измами с храни Комисията *може* да информира съответните трети държави, които нямат достъп до iRASFF или TRACES (член 27 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1715).

Допълнителна информация за практическото използване на iRASFF за уведомяване за продукти, предлагани онлайн, може да бъде намерена в Стандартните оперативни процедури на RASFF ([5]).

2.1.1.4. *Доставчици на цифрови услуги*

Регламент (ЕС) 2022/2065 ([6]) (Акт за цифровите услуги — АЦУ) вече се прилага за онлайн платформите и онлайн търсачките, определени от Комисията като много големи онлайн платформи и много големи онлайн търсачки ([7]). Той се прилага за всички доставчици на посреднически услуги, извършващи дейност в Съюза от 17 февруари 2024 г. насам. В АЦУ са установени правила относно освобождаването от отговорност на доставчиците на посреднически услуги и задълженията за комплексна проверка, наложени на тези доставчици.

В член 3, буква ж) от АЦУ се определят различни категории посреднически услуги, от които „*хостинг*“ е най-важната от гледна точка на безопасността и съответствието на продуктите. Хостингът е услуга, при която доставчикът на услуги съхранява на своя сървър информация, предоставена от потребителя на услугата, т.е. от независима трета страна. Услугата на „онлайн платформа“ е специфична подкатегория хостинг, която включва услуги, при които съхраняваната информация освен това се разпространява публично по искане на потребителя на услугата, като например онлайн социални мрежи или онлайн платформи, позволяващи на потребителите да сключват договори от разстояние с търговци.

Доставчиците на посреднически услуги, които извършват дейности по хостинг, нямат общо задължение да наблюдават използването на услугите си с цел засичане на незаконна дейност и са условно освободени от отговорност за наличието на незаконно съдържание, предоставяно от трети страни, които използват техните услуги. Понятието за незаконно съдържание в този контекст обхваща и предлагането на опасни и/или несъответстващи на изискванията стоки.

Освобождаването от отговорност не е абсолютно. Съгласно член 6, параграф 1 от АЦУ то се прилага само при условие че доставчикът на услуги:

а) не е запознат с незаконна дейност или незаконно съдържание и, по отношение на искове за обезщетение за вреди, не е запознат с факти или обстоятелства, от които да е видна незаконната дейност или незаконното съдържание; или

б) веднага след като се запознае или узнае за тях, действа експедитивно за премахване или блокиране на достъпа до незаконното съдържание.

Следователно, за да се възползват от освобождаването от отговорност, предвидено в член 6 от АЦУ, доставчиците на хостинг услуги трябва да предприемат действия при получаването на конкретна информация за незаконна дейност или незаконно съдържание, придобита в резултат или на доброволни разследвания по собствена инициатива ([8]), или чрез уведомяване от външни физически лица или образувания. В съответствие с член 16 от АЦУ доставчиците на хостинг услуги трябва да въвеждат механизми, които позволяват на всяко физическо лице или образувание да ги уведомява за наличието в тяхната услуга на конкретна информация, която физическото лице или образуването счита за незаконна („механизми за уведомяване и действие“).

В допълнение доставчиците на онлайн платформи, позволяващи на потребителите да сключват договори от разстояние с търговци, са задължени да прилагат принципа „Спазване при проектирането“. Това означава, че те следва да гарантират, че техният „*онлайн интерфейс е проектиран и организиран по начин, който дава възможност на търговците да изпълняват задълженията си по отношение на преддоговорната информация, съответствието и информацията за безопасността на продуктите съгласно приложимото право на Съюза*“ (член 31, параграф 1 от АЦУ).

Освен това и при всички случаи съгласно членове 9 и 10 от АЦУ доставчиците на посреднически услуги са задължени да информират без необосновано забавяне съответните органи за каквото и да било привеждане в изпълнение на заповед за предприемане на действия срещу незаконно съдържание или заповед за предоставяне на информация, издадена от съответните национални съдебни или административни органи въз основа на приложимото право на Съюза или национално право, което е в съответствие с правото на Съюза. За тази цел съгласно член 11 от същия регламент се изисква доставчиците на посреднически услуги да определят единно звено за контакт, за да комуникират с органите на държавите членки, Комисията и Европейския съвет за цифровите услуги (посочен в член 61 от АЦУ).

([5]) https://food.ec.europa.eu/safety/rasff_en?prefLang=bg.

([6]) Регламент (ЕС) 2022/2065 на Европейския парламент и на Съвета от 19 октомври 2022 г. относно единния пазар на цифрови услуги и за изменение на Директива 2000/31/ЕО (Акт за цифровите услуги) (ОВ L 277, 27.10.2022 г., стр. 1).

([7]) Виж https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/IP_23_2413.

([8]) Въпреки това, в съответствие с член 7 от Регламент (ЕС) 2022/2065 освобождаването от отговорност на доставчиците на услуги, предвидено в член 6 от същия регламент, не трябва да се счита за недопустимо само защото извършват доброволни разследвания по собствена инициатива, които имат за цел откриване на незаконна дейност.

2.1.1.5. *Стратегии за контрол на електронната търговия — най-добри практики*

Въз основа на горното и на опита в държавите членки като най-добри практики за контрол на електронната търговия следва да се разглеждат следните мерки:

(i) официалният контрол от страна на компетентните органи на държавите членки следва да се подпомага чрез извършването на търсения в интернет, насочени към откриване на онлайн продавачи, намиращи се на територията на държавата членка, които все още не са известни на компетентните органи, с цел те да бъдат подложени на основан на риска контрол;

(ii) търсенията в интернет следва да се използват и за откриване на предлагането онлайн на стоки, които са били идентифицирани по време на официалния контрол като несъответстващи на изискванията или като представляващи риск, или когато съществуват съмнения за несъответствие с изискванията, включително стоки, за които е подадено уведомление в системата iRASFF;

(iii) контролът на дейностите по електронна търговия следва да включва контрол на уебсайтове и на съответствието им с изискванията за предоставяне на информация за продуктите. Например предлагането онлайн на храни трябва да е в съответствие с изискванията за предоставяне на информация за храните, предвидени в Регламент (ЕС) № 1169/2011 ([9]). Съгласно член 1 от този регламент изискванията за информация за храните се прилагат спрямо стопанските субекти в областта на храните на всички етапи от хранителната верига, когато техните дейности се отнасят до предоставянето на потребителите на информация за храните, за всички храни, предназначени за крайния потребител, както и за храни, доставяни от заведения за обществено хранене, или предназначени за снабдяване на заведения за обществено хранене. Съгласно член 7 от Регламент (ЕС) № 1169/2011 трябва да се гарантират лоялни търговски практики чрез предоставянето на информация за храните, включително чрез реклама;

(iv) контролът на електронната търговия следва да се извършва с помощта на подходящ хардуер и софтуер, които дават възможност за търсения в интернет и за покупки онлайн, без да се разкрива идентичността на компетентния орган;

(v) компетентните органи следва да създадат връзки със звената за контакт на доставчиците на посреднически услуги, включително, когато е уместно, онлайн социални мрежи, електронни пазари, доставчици на цифрови платежни услуги и регистри на домейни от първо ниво, наред с другото, за да улеснят своевременното премахване на онлайн предлагане за несъответстващи на изискванията или фалшифицирани стоки или идентифицирането на оператори или потребители на цифрови услуги, ако това е необходимо за целите на правоприлагането;

(vi) с цел ефективно извършване на официалния контрол компетентните органи следва да бъдат оправомощени да изискват информация или да предприемат подходящи мерки по отношение на други съответни оператори, които не са обект на РОК (такъв може например да бъде случаят с някои доставчиците на посреднически услуги или финансови институции), или, в зависимост от националните административни структури, следва да гарантират тясно сътрудничество с други национални органи, които упражняват надзор над дейностите на тези други оператори.

(vii) В съответствие с конституционни си изисквания и от съображения за ефикасност и хармонизиране по отношение на процедурите, оборудването и външните контакти държавите членки може да обмислят създаването на централизирани звена за контрол на електронната търговия, които да изпълняват гореизложените задачи.

2.1.2. ***Вписване на операторите (член 10, параграфи 2 и 3 от РОК)***

В член 10, параграф 2 от РОК е предвидено изискване компетентните органи да поддържат актуални списъци на операторите. Тази разпоредба се отнася до „*оператори*“ по смисъла на член 3, параграф 29 от РОК.

Член 10, параграфи 2 и 3 от РОК
2. Без да се засягат правилата относно съществуващите списъци или регистри, създадени въз основа на правилата, посочени в член 1, параграф 2, компетентните органи съставят и поддържат актуален списък на операторите. Когато такъв списък или регистър вече съществува за други цели, той може да бъде използван и за целите на настоящия регламент.

([9]) Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. за предоставянето на информация за храните на потребителите, за изменение на регламенти (ЕО) № 1924/2006 и (ЕО) № 1925/2006 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 87/250/ЕИО на Комисията, Директива 90/496/ЕИО на Съвета, Директива 1999/10/ЕО на Комисията, Директива 2000/13/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2002/67/ЕО и 2008/5/ЕО на Комисията и на Регламент (ЕО) № 608/2004 на Комисията (ОВ L 304, 22.11.2011 г., стр. 18).

3. Комисията приема делегирани актове в съответствие с член 144 за изменение на настоящия регламент относно определянето на категориите оператори, които да бъдат освободени от изискването за вписване, посочено в параграф 2, от настоящия член когато вписването им в подобен списък би представлявало несъразмерна административна тежест за тях в сравнение с риска, свързан с техните дейности.

Член 3, параграф 29 от РОК:

„оператор“ означава всяко физическо или юридическо лице, носител на едно или повече от задълженията, предвидени в правилата, посочени в член 1, параграф 2;

Определението за понятието „оператори“ в член 3, точка 29) от РОК включва физически лица, ако те са носители на едно или повече от задълженията, предвидени в правилата, посочени в член 1, параграф 2. Например в член 1 от Регламент (ЕО) № 178/2002 от приложното поле на същия регламент се изключват *„приготвянето в домашни условия, обработката или съхранението на храни за лична домашна консумация“*. Следователно по отношение на Регламент (ЕО) № 178/2002 потребителите на приготвени в домашни условия храни не се считат за оператори по смисъла на член 3, точка 29) от РОК и не е необходимо да бъдат включвани в списъците, посочени в член 10, параграф 2 от РОК.

Изискванията за вписване и регистрация на операторите по член 10, параграфи 2 и 3 от РОК се прилагат за всички области, посочени в член 1, параграф 2 от РОК. Когато със специфични за сектора правила се установяват изисквания за включване или изключване на определени категории оператори, като се вземат предвид специфичните за сектора нужди по отношение на управлението на риска, създадените въз основа на тези изисквания регистри може да бъдат използвани за целите на РОК в съответствие с член 10, параграф 2, второ изречение от РОК.

Например в областта на здравето на растенията в член 65 от Регламент (ЕС) 2016/2031 ([10]) е предвидено изискване компетентните органи да водят и актуализират регистър, в който са вписани няколко категории професионални оператори, които извършват дейност на територията на съответната държава членка. Следователно съгласно тези специфични за сектора правила се изисква регистрацията единствено на професионални оператори. В допълнение в член 65 от Регламент (ЕС) 2016/2031 са установени определени освобождавания от изискванията за изготвяне на регистър и на Комисията се предоставя правомощието да добавя допълнителни категории професионални оператори, които да бъдат освободени, когато посочената регистрация би представлявала несъразмерна административна тежест за тях в сравнение с малкия риск от вредители, свързан с професионалните им дейности. В съответствие с член 10, параграф 2, второ изречение от РОК в областта на здравето на растенията регистрите на професионалните оператори, установени съгласно член 65 от Регламент (ЕС) 2016/2031, може да бъдат използвани и за целите на РОК. По подобен начин в областта на биологичното производство списъците с операторите и групите от оператори, поддържани в съответствие с член 34, параграф 6 от Регламент (ЕС) 2018/848 ([11]), може да бъдат използвани и за целите на РОК.

От звената за контакт на мрежата TRACES в държавите членки може да се изисква да поддържат и актуализират списъци на определени оператори като референтни данни в системата TRACES в съответствие с член 45 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1715 на Комисията (Регламента за IMSOC). Тези списъци може да се използват и за целите на член 10 от РОК.

2.1.3. ***Методи и техники на официалния контрол: инспекции и одити (член 14 от РОК)***

2.1.3.1. *Инспекции*

В член 14 от РОК са изброени методите и техниките на официалния контрол, които трябва да се използват, както е уместно, от компетентните органи за проверка на съответствието на операторите и на животните или стоките с правилата, посочени в член 1, параграф 2. Две важни техники, изброени в този член, са *„инспекции“* и *„одити“*.

([10]) Регламент (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2016 г. за защитните мерки срещу вредителите по растенията, за изменение на регламенти (ЕС) № 228/2013, (ЕС) № 652/2014 и (ЕС) № 1143/2014 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на директиви 69/464/ЕИО, 74/647/ЕИО, 93/85/ЕИО, 98/57/ЕО, 2000/29/ЕО, 2006/91/ЕО и 2007/33/ЕО на Съвета (ОВ L 317, 23.11.2016 г., стр. 4).

([11]) Регламент (ЕС) 2018/848 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета (ОВ L 150, 14.6.2018 г., стр. 1).

В контекста на официалния контрол в приложното поле на РОК целта на инспекцията е да се провери (текущото) съответствие на обекта на инспекция със специфичните изисквания, определени в правилата по член 1, параграф 2 от РОК.

В РОК не е дадено определение на понятието „*инспекция*“ и според речниковото му значение то може да се разбира като означаващо щателна проверка на обект или на определени негови аспекти (например оборудване, съоръжения, места, животни, стоки, материали, данни, дейности, процеси). Инспекцията включва предимно преки наблюдения, които могат да бъдат направени в определен момент от лицето, извършващо проверката. Инспекциите често се извършват с помощта на контролни списъци със специфичните изисквания, които трябва да бъдат спазени. Това разбиране на понятието е аналогично на определението за „*инспекция*“ в международния стандарт ISO/IEC 17000 „Оценяване на съответствието. Речник и общи принципи“.

Елементите, които трябва да бъдат проверени, според случая, чрез „*инспекция*“ като част от официалния контрол, са изброени в член 14, буква б) от РОК:

> Член 14 от РОК:
>
> Методите и техниките на официалния контрол включват според случая следното:
>
> [..]
>
> б) инспекция на:
>
> (i) оборудването, транспортните средства, помещенията и другите места под техен контрол и заобикалящата ги среда;
>
> (ii) животните и стоките, включително полуготовите стоки, суровините, съставките, помощните средства за преработка и други продукти, използвани за приготвянето и производството на стоките или за храненето или лечението на животните;
>
> (iii) продуктите и процесите за почистване и поддръжка;
>
> (iv) проследимостта, етикетирането, представянето, рекламата и съответните опаковъчни материали, включително материали, предназначени да влизат в контакт с храни;

Възможно е инспекциите да се припокриват с други методи, изброени в член 14 от РОК, или да включват допълнителни такива. Например проверката на „*проследимостта*“ на дадено животно или стока (член 14, буква б), подточка iv) от РОК) обикновено включва проверка на данните от проследяването, както е посочено в член 14, буква д) от РОК.

2.1.3.2. *Одити*

Определение на понятието „*одит*“ е дадено в член 3, параграф 30 от РОК:

> Член 3, параграф 30 от РОК
>
> „одит“ означава систематично и независимо проучване, за да се определи дали дадени дейности и свързаните с тях резултати съответстват на планираните мерки и дали тези мерки са ефективно изпълнени и подходящи за постигане на целите;

Това определение има три елемента:

(i) съответствие с планираните мерки;

(ii) ефективното изпълнение на тези мерки;

(iii) пригодността на тези мерки за постигане на целите.

Следователно одитът, в сравнение с инспекцията, надхвърля проверката на съответствието със специфични изисквания; при него се проверява също така дали могат да бъдат постигнати предварително определени резултати (цели).

Това определение за одит е съпоставимо с определението за одит в международни стандарти като ISO/IEC 17000 „Оценяване на съответствието. Речник и общи принципи“ и ISO 19011 „Указания за извършване на одит на системи за управление“.

Обикновено одит се прилага, когато обект на контрол е дейност, например процедура или система за управление, която трябва да бъде оценена по отношение на нейната пригодност за системно постигане на съответстващи на изискванията резултати. Следователно за провеждането на одит се изисква по-широка и систематична оценка на различните етапи на процеса.

Когато се използва като техника по време на официалния контрол, одитът може да включва няколко или всички други методи и техники, изброени в член 14 от РОК, като например преглед на документи или други данни, интервюта със служители и др.

Освен това някои от елементите, изброени в член 14 от РОК, могат да включват като метод извършването на одит, например:

— преглед на въведения от оператора контрол и на получените резултати (член 14, буква а) от РОК);

— оценка на процедурите за добри производствени практики, добри хигиенни практики, добри селскостопански практики и на процедурите, основани на принципите на анализ на опасностите и контрол в критични точки (HACCP) (член 14, буква г) от РОК).

Въпреки че официалният контрол по принцип се извършва без предварително уведомяване (член 9, параграф 4 от РОК), одитите често могат да се извършват само *с* предварително уведомяване поради необходимата подготовка на одитора и одитирания обект (вж. съображение 33 от РОК).

Освен да се използва в рамките на официалния контрол, одитът като техника е от значение и при извършването на:

— вътрешни или външни одити на компетентните органи (член 6 от РОК) ([12]);

— организирани от компетентните органи одити на органи и лица с делегирани правомощия (член 33, буква а) от РОК), на официални лаборатории (член 39 от РОК) и на национални референтни лаборатории (член 100, параграф 2 от РОК);

— извършвани от национални органи по акредитация оценки на акредитацията например на органи с делегирани правомощия (член 29, буква б), подточка iv) от РОК) или на официални лаборатории (член 37, параграф 4, буква д) и параграф 5 от РОК);

— контрол от страна на Комисията в държавите членки (член 116 от РОК).

2.1.4. ***Официален контрол върху производството на продукти от животински произход, предназначени за консумация от човека***

В член 17 от РОК са дадени специалните определения, приложими при контрола на производството на продукти от животински произход. С определенията „под отговорността на официалния ветеринарен лекар“ и „под ръководството на официалния ветеринарен лекар“ се уточнява видът на сътрудничеството между официалния ветеринарен лекар и официалния помощник по време на ветеринарния контрол, както е предвиден в РОК.

И в двата случая официалният ветеринарен лекар възлага дадено действие на официалния помощник, като разликата е, че в случая на ръководство официалният ветеринарен лекар присъства в обекта по време на извършването на действието от официалния помощник.

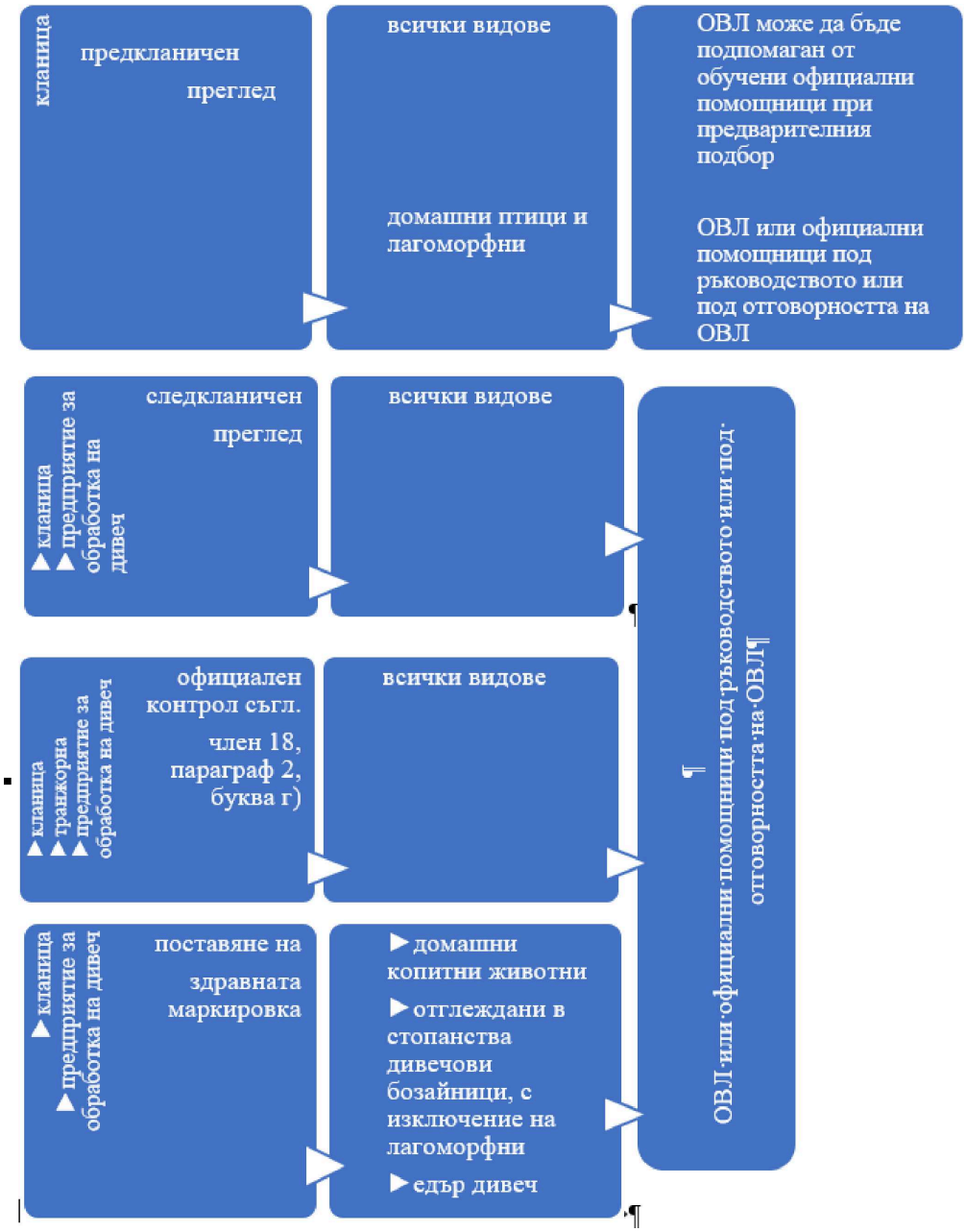
Освен това в член 17 са определени дейностите, които попадат в обхвата на „предкланичния преглед“ и „следкланичния преглед“.

В член 18 от РОК са определени специфични изисквания за официалния контрол върху производството на продукти от животински произход. В параграф 2 е представена рамката за проверка на съответствието със законодателството на Съюза в областта на производството на продукти от животински произход, предназначени за консумация от човека, и са уточнени официалният контрол и ролята на официалния ветеринарен лекар и на официалния помощник, които извършват този контрол, както е показано на Фигура 2.

([12]) За допълнителни насоки относно одитите в съответствие с член 6 от РОК вж: *Известие на Комисията относно документ за прилагането на разпоредбите за извършване на одити съгласно член 6 от Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета* (ОВ C 66, 26.2.2021 г., стр. 22).

Фигура 2

Служители, извършващи официален контрол върху производството на продукти от животински произход, предназначени за консумация от човека, съгласно член 17 и член 18, параграфи 2 и 4, член 18, параграф 7, букви а), б) и д) от РОК ([13])



Следва да се подчертае, че както следва от член 18, параграф 5 от РОК, когато действията са възложени на официалните помощници, отговорността за съответните решения остава за официалните ветеринарни лекари, независимо дали са присъствали в помещенията.

Освен това в член 18, параграф 3 от РОК се предвижда възможността персоналът на кланицата:

а) да помага при изпълнението на задачите, свързани с официалния контрол, посочени в член 18, параграф 2, в предприятия за клане на домашни птици или лагоморфни,

([13]) За предприятията „кланица“, „предприятие за обработка на дивеч“ и „предприятие за разфасовка на месо“ се прилагат определенията от приложение I към Регламент (ЕО) № 853/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно определяне на специфични хигиенни правила за храните от животински произход (ОВ L 139, 30.4.2004 г., стр. 55).

б) да изпълнява задачи по вземане на проби и изпитвания в кланици за други видове.

Като необходима предпоставка за участие на персонала на кланицата в официалния контрол, анализът, основан на риска, извършен от компетентния орган, трябва да покаже, че по време на този официален контрол в кланицата се гарантира същата степен на защита на здравето на хората, на здравето на животните и на тяхното и благосъстояние. Освен това горепосочената възможност съществува, при условие че компетентният орган гарантира, че този персонал е преминал подходящо обучение, действа независимо от заетия в производството персонал на кланицата и изпълнява задачите в присъствието и съгласно инструкциите на официалния ветеринарен лекар или на официалния помощник. При същите условия персоналът на кланицата може също така да поставя здравната маркировка.

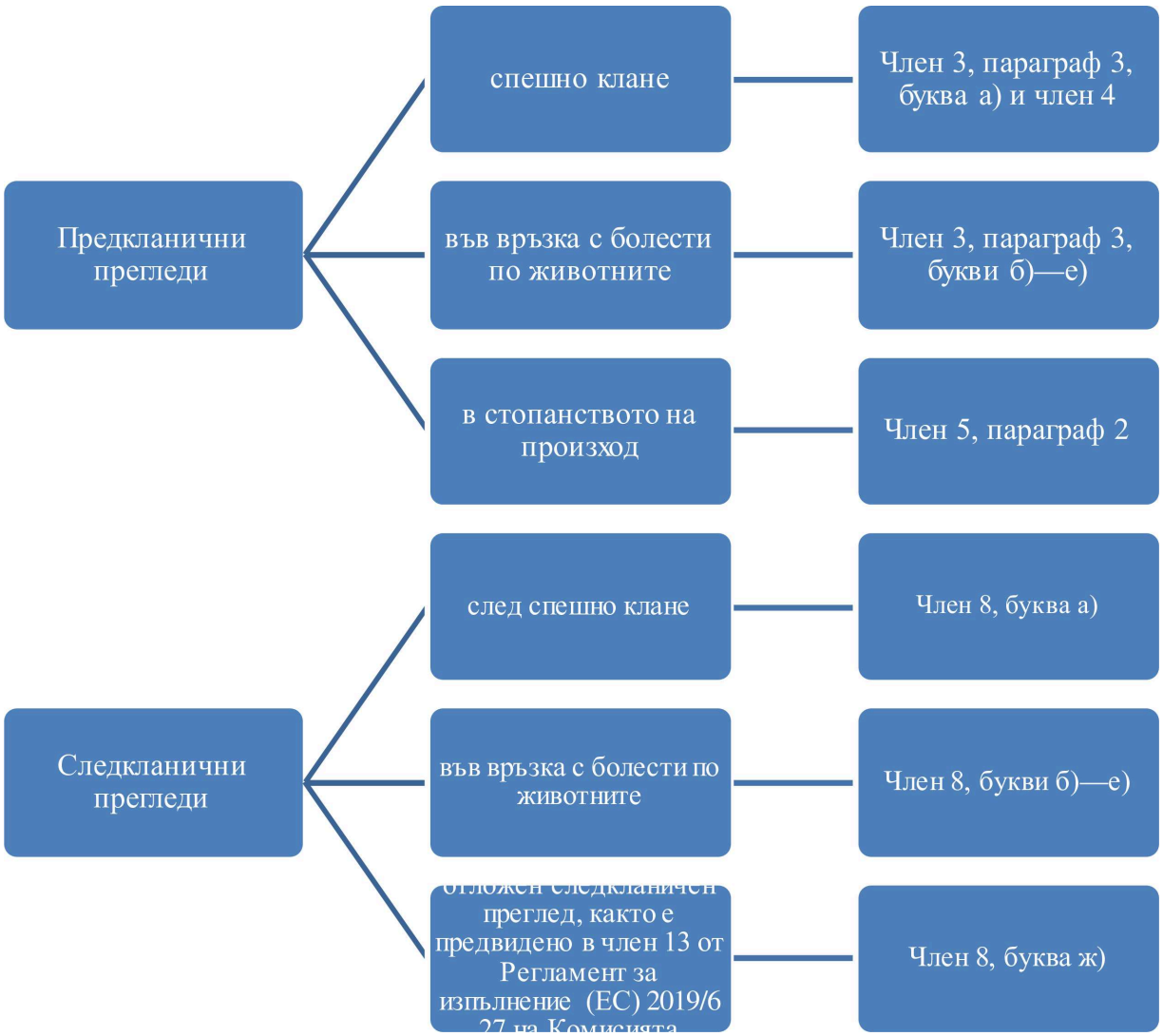
Член 18, параграфи 7 и 8 от РОК представляват правното основание за приемането на делегирани актове за допълване на РОК и на актове за изпълнение, които предвиждат практически мерки за извършване на официалния контрол.

Възлагането на задачи на официалния помощник под ръководството или под отговорността на официалния ветеринарен лекар или на персонала, определен от компетентните органи, подлежи на определени критерии и условия, които са посочени в съответните делегирани актове.

По-конкретно, в Делегиран регламент (ЕС) 2019/624 се определят ролите на официалния ветеринарен лекар и на официалния помощник по отношение на конкретни задачи, свързани с контрола, и се предвиждат дерогации от правилата на РОК. Задачите, свързани с официалния контрол, запазени изключително за официалния ветеринарен лекар по силата на Делегиран регламент (ЕС) 2019/624, са показани на Фигура 3.

Фигура 3

Предкланични и следкланични прегледи, извършвани изключително от официалния ветеринарен лекар, както е предвидено в Делегиран регламент (ЕС) 2019/624



С разпоредбите на членове 3, 6, 7 и 9 от Делегиран регламент (ЕС) 2019/624 се допълват ролите на официалния ветеринарен лекар и на официалния помощник по отношение на предкланичния и следкланичния преглед и другите видове официален контрол.

Освен това с този регламент се въвежда определение за персонала, определен от компетентните органи да изпълнява специфични задачи в транжорните.

> Член 2 от Делегиран регламент (ЕС) 2019/624 на Комисията
>
> Определения
>
> За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения: [..]
>
> 5) „персонал, определен от компетентните органи“, означава лица, различни от официалния помощник и официалния ветеринарен лекар, които са квалифицирани в съответствие с настоящия регламент да действат в това си качество в транжорни и на които компетентните органи възлагат изпълнението на специално определени действия;[...]“.

Съгласно член 10 от Делегиран регламент (ЕС) 2019/624, чрез дерогация от разпоредбите на РОК, в транжорните официалният контрол, посочен в член 18, параграф 2, буква г) от РОК, в т.ч. дейностите по одита, може да бъде извършван от друг персонал. Този персонал подлежи на специфични изисквания по отношение на обучение и на редовни проверки на работата му.

С Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/627 на Комисията ([14]) се определят подробни правила за извършването на официален контрол върху продукти от животински произход. Той съдържа указания за задачите на служителите, участващи в този официален контрол. В следващите таблици задачите при извършването на официален контрол върху продукти от животински произход са обобщени във връзка със съответните разпоредби на РОК, Делегиран регламент (ЕС) 2019/624 и Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/627, което позволява да се направи заключение относно персонала, на който е разрешено да изпълнява всяка задача.

([14]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/627 на Комисията от 15 март 2019 г. за определяне на еднакви практически условия за извършването на официален контрол върху продукти от животински произход, предназначени за консумация от човека, в съответствие с Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета и за изменение на Регламент (ЕО) № 2074/2005 на Комисията по отношение на официалния контрол (ОВ L 131, 17.5.2019 г., стр. 51).

ПЕРСОНАЛ, ИЗПЪЛНЯВАЩ ЗАДАЧИ ПО ОФИЦИАЛЕН КОНТРОЛ ВЪРХУ ПРОИЗВОДСТВОТО НА ПРОДУКТИ ОТ ЖИВОТИНСКИ ПРОИЗХОД

Таблица 2

Задачи, изпълнявани от официалния ветеринарен лекар

№	Задачи		РОК	Регламент (ЕС) 2019/624	Регламент (ЕС) 2019/627
1	Предкланичини прегледи [определение в член 17, буква в) от РОК]	Предкланичен преглед на домашни копитни животни извън кланицата в случай на спешно клане в съответствие с член 4 от Делегиран регламент (ЕС) 2019/624 на Комисията	Член 18, параграф 7, буква в)	Член 4	-
2		Предкланичен преглед и проверки в стопанството на произход за всички животински видове в съответствие с член 5, параграф 2, букви а), б) и в) от Делегиран регламент (ЕС) 2019/624 на Комисията	Член 18, параграф 7, буква г)	Член 5, параграф 2	-
3		Клиничен преглед на отделни животни за целите на по-задълбочен предкланичен преглед Предкланичен преглед на животни, за които са налице съмнения, че имат болест или състояние, което може да увреди здравето на хората или на животните	Член 18, параграф 2, буква а)	Член 3, параграф 3, букви б)—е)	Член 11, параграф 5 Член 43, параграф 4

№	Задачи		РОК	Регламент (ЕС) 2019/624	Регламент (ЕС) 2019/627
4	Следкланичен преглед [определение в член 17, буква г) от РОК]	В случай на спешно клане на домашни копитни животни извън кланицата в съответствие с глава VI от раздел I от приложение III към Регламент (ЕО) № 853/2004 Проверка на ветеринарния здравен сертификат съгласно глава 5 от приложение IV към Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/2235 на Комисията ([1])	Член 18, параграф 2, буква в), член 18, параграф 7, буква е)	Член 8, буква а)	- Член 10, параграф 3
5		Преглед на животни, за които са налице съмнения, че имат болест или състояние, което може да увреди здравето на хората	Член 18, параграф 2, буква в)	Член 8, буква б)	-
6		Преглед на говеда, които произхождат от стада, за които не е официално обявено, че са свободни от туберкулоза		Член 8, буква в)	-
7		Преглед на говеда, овце и кози, които произхождат от стада, за които не е официално обявено, че са свободни от бруцелоза		Член 8, буква г)	-

8		Преглед при огнище на болести по животните за животни, за които в законодателството на Съюза са установени ветеринарно-санитарни правила, за животни, възприемчиви към конкретната болест, с произход от всички региони, обхванати от: — спешни мерки на ЕС [някои от категория A: високопатогенна инфлуенца по птиците (HPAI), шарка по овцете и др.]; — национални мерки, свързани с всички мерки за ликвидирането на болести от категория A; — допълнителни специални (допълнителни) мерки на ЕС за контрол на болестите [някои от категория A: африканска чума по свинете (ASF), инфекция с вируса на заразния нодуларен дерматит (LSD) и др.]; — задължителни програми за ликвидиране на болести от категория B и болести, изброени в приложения I—II към Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/620 на Комисията ([2]) [бруцелоза и инфекция с комплекс *Mycobacterium tuberculosis* (MTBC)].		Член 8, буква д)	-
9	Следклаличен преглед	Преглед, когато е необходим по-строг контрол, за да се отчетат нововъзникващи болести или конкретни болести, включени в списъка на Световната организация за здравеопазване на животните		Член 8, буква е)	-
10		Следкланичен преглед, отложен с не повече от 24 часа от клането или пристигането в предприятието за обработка на дивеч, в кланици с малък капацитет или предприятия за обработка на дивеч с малък капацитет в съответствие с член 13 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/627 на Комисията		Член 8, буква ж)	Член 13
11		Извършване на допълнителните процедури по следкланичен преглед, посочени в член 18, параграф 3, член 19, параграф 2, член 20, параграф 2, член 21, параграф 2, член 22, параграф 2 и член 23, параграф 2 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/627 на Комисията, като се извършва разрязване и палпиране на кланичните трупове и на карантията, когато има евентуално наличие на рискове във връзка със случаите, посочени в член 8 от Делегиран регламент (ЕС) 2019/624 на Комисията		Член 8	Член 24
12	Обявяване на месото за негодно за консумация от човека	Неспазване на изискванията за прясно месо	Член 18, параграф 5	-	Член 45
13		Месо, опаразитено с цистицерки или с трихина		-	Членове 30, 31
14		Месо от еднокопитни животни с поставена диагноза за сап		-	Член 32, параграф 3
15		Когато животните са реагирали положително или неопределено на туберкулин или са налице други основания за съмнение за инфекция		-	Член 33
16		Когато животните са реагирали положително или неопределено на изследване за бруцелоза или са налице други основания за съмнение за инфекция		-	Член 34
17	Друго	Проверка на съответствието на работата на официалния помощник, изпълняващ свързани с предкланичен преглед задачи под ръководството или под отговорността на официалния ветеринарен лекар	-	Член 3, параграф 1, буква в) и параграф 2, буква в)	-
18		Проверка на съответствието на работата на стопанските субекти в областта на храните, извършващи клането и обезкървяването на дивеч, отглеждан в стопанства, в стопанството по произход	-	Член 6, параграф 4, буква б)	-

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6481/oj

19		Оценка на системата на оператора за откриване и отделяне от другите на птици с аномалии, заразяване или недъзи	-	-	Член 25, параграф 2, буква а)
20		Осигуряване на допълнителни лабораторни изследвания за нуждите на член 18, параграф 2 от РОК	Член 18, параграф 5	-	Член 37, параграф 2

([1]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/2235 на Комисията от 16 декември 2020 г. за определяне на правила за прилагането на регламенти (ЕС) 2016/429 и 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на образците на ветеринарни здравни сертификати, образците на официални сертификати и образците на ветеринарни здравни/официални сертификати за въвеждане в Съюза и за движение в рамките на Съюза на пратки с определени категории животни и стоки и по отношение на официалното сертифициране във връзка с тези сертификати и за отмяна на Регламент (ЕО) № 599/2004, регламенти за изпълнение (ЕС) № 636/2014 и (ЕС) 2019/628, директива 98/68/ЕО и решения 2000/572/ЕО, 2003/779/ЕО и 2007/240/ЕО (ОВ L 442, 30.12.2020 г., стр. 1).

([2]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/620 на Комисията от 15 април 2021 година за установяване на правила за прилагането на Регламент (ЕС) 2016/429 на Европейския парламент и на Съвета във връзка с одобряването на статута „свободен от болест“ и на статута „без ваксинация“ на някои държави членки или зони или компартменти от тях по отношение на определени болести от списъка и одобряването на програми за ликвидиране на тези болести от списъка (ОВ L 131, 16.4.2021 г., стр. 78).

№	Задачи		РОК	Регламент (ЕС) 2019/624	Регламент (ЕС) 2019/627
21	Друго	Оценка на резултатите от официалния контрол, извършен в съответствие с членове 7—38 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/627 на Комисията	Член 18, параграф 5	-	Член 39, параграф 1
22		Съобщаване на резултатите от контрола, когато прегледите показват наличието на някакво заболяване или състояние, което може да засегне здравето на хората или на животните или да изложи на риск хуманното отношение към животните.		-	Член 39, параграф 2
23		Проверка на съответствието със здравните изисквания за производство на сурово мляко и на коластра, предвидени в раздел IX, глава I, част I от приложение III към Регламент (ЕО) № 853/2004	-	-	Член 49, параграфи 1, 3

Таблица 3

Задачи, изпълнявани от официалния ветеринарен лекар или от официалния помощник под ръководството на ОВЛ

№	Задачи		РОК	Регламент (ЕС) 2019/624	Регламент (ЕС) 2019/627
1	Предкланичини прегледи [определение в член 17, буква в) от РОК]	Предкланичен преглед в кланицата на видове, различни от домашни птици и лагоморфни (включително проверка на спазването на правилата за хуманно отношение към животните ([1])), по отношение на информацията за хранителната верига, проверките за идентичност на животните и предварителния подбор на животните, показващи евентуални аномалии, при условията, определени в член 3, параграф 1 от Делегиран регламент (ЕС) 2019/624 на Комисията, с изключение на случаите, посочени в член 3, параграф 3 от посочения делегиран регламент	Член 18, параграф 2, буква а) Член 18, параграф 7, буква а)	Член 3, параграф 1	Член 10, параграф 1 Член 11, член 38, член 40
2		Предкланичен преглед на домашни птици и лагоморфни, включително проверка на спазването на правилата за хуманно отношение към животните.	Член 18, параграф 2, буква б)	-	Член 38

(1) Правила на Съюза, и по-специално Регламент (ЕО) № 1/2005 на Съвета от 22 декември 2004 г. относно защитата на животните по време на транспортиране и свързаните с това операции и за изменение на Директиви 64/432/ЕИО и 93/119/ЕО и Регламент (ЕО) № 1255/97 (ОВ L 3, 5.1.2005 г., стр. 1) и Регламент (ЕО) № 1099/2009 на Съвета от 24 септември 2009 г. относно защитата на животните по време на умъртвяване (ОВ L 303, 18.11.2009 г., стр. 1), както и националните правила относно хуманното отношение към животните.

№	Задачи		РОК	Регламент (ЕС) 2019/624	Регламент (ЕС) 2019/627
3	Следкланичен преглед [определение в член 17, буква г) от РОК] (1)	Проверка на сертификатите на животните, заклани в стопанството на произход	Член 18, параграф 2, буква в)	-	Член 10, параграф 2
4		Проверка на: i. декларациите (от обученото лице), придружаващи едър дивеч, издадени в съответствие с приложение III, раздел IV, глава II, точка 4, буква а) от Регламент (ЕО) № 853/2004; ii. официалния сертификат по глава 2 от приложение II към Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/2235 на Комисията за движението между държавите членки на неодран едър дивеч, предназначен за консумация от човека.		-	Член 10, параграф 4 Член 28
5		Следкланичен преглед на кланични трупове и придружаващите ги карантии, включително специфични практически мерки, лабораторни изследвания и проверка на спазването на правилата за хуманно отношение към животните		-	Членове 12, 14 (освен ако не е разрешено с други специални членове), 15, 17, член 18, параграфи 1 и 2, член 19, параграф 1, член 20, параграф 1, член 21, параграф 1, член 22, параграф 1, член 23, параграф 1, членове 25, 26, 27, член 28, параграфи 1, 2, 3 и 4, член 29 (отстраняване на специфичен рисков материал от кланичния труп), 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38
6		Извършване на допълнителните процедури по следкланичен преглед, посочени в член 18, параграф 3, член 19, параграф 2, член 20, параграф 2, член 21, параграф 2, член 22, параграф 2 и член 23, параграф 2 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/627 на Комисията, като се извършва разрязване и палпиране на кланичните трупове и на карантията, когато има евентуално наличие на рискове Допълнителни следкланични прегледи под надзора на официалния ветеринарен лекар не са възможни в случаите, посочени в член 8 от делегирания акт (вж. таблица 2, ред 11)		-	Член 24
7	Друго	Официален контрол във връзка с трансмисивните спонгиформни енцефалопатии (ТСЕ) съгласно Регламент (ЕО) № 999/2001 (2), що се отнася до боравенето със и унищожаването на специфичен рисков материал съгласно Регламент (ЕО) № 1069/2009 (3) относно страничните животински продукти	Член 18, параграф 2, буква г), подточки iv) и v)	-	Член 29
8		Вземане на проби за анализ и всякакви допълнителни проби	Член 18, параграф 2, буква г), подточки ii), iii) и iv)	-	Член 35, член 36, Член 37

(1) Предприятие, което не отговарят на условията по член 7 от Делегиран регламент (ЕС) 2019/624.

(2) Регламент (ЕО) № 999/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 г. относно определяне на правила за превенция, контрол и ликвидиране на някои трансмисивни спонгиформни енцефалопатии (ОВ L 147, 31.5.2001 г., стр. 1).

(3) Регламент (ЕО) № 1069/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. за установяване на здравни правила относно странични животински продукти и производни продукти, непредназначени за консумация от човека, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1774/2002 (Регламент за страничните животински продукти) (ОВ L 300, 14.11.2009 г., стр. 1).

Таблица 4

Задачи, изпълнявани от официалния ветеринарен лекар или от официалния помощник под ръководството или под отговорността на ОВЛ

№	Задачи		Член РОК	Регламент (ЕС) 2019/624	Регламент (ЕС) 2019/627
1	Предкланичнипрегледи [определение в член 17, буква в) от РОК]	Предкланичен преглед в кланицата на всички видове (включително проверка на спазването на правилата за хуманно отношение към животните), в случай че предкланичен преглед вече е бил извършен от официалния ветеринарен лекар в стопанството на произход, при условията, определени в член 3, параграф 2 от Делегиран регламент (ЕС) 2019/624 на Комисията, с изключение на случаите, посочени в член 3, параграф 3 от посочения делегиран регламент Проверка на образеца на ветеринарния здравен сертификат на живи животни, транспортирани до кланицата, в случай че предкланичният преглед е извършен в стопанството по произход [глава 1 от приложение IV към Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/2235 на Комисията].	Член 18, параграф 2, букви а), б)	Член 3, параграф 2 Член 5, параграф 2, буква е)	Член 11, параграф 6 Член 10, параграф 2 38
2		Допълнителни проверки относно правилата за идентифициране на животните и правилата за хуманно отношение към тях в кланицата след предкланичен преглед в стопанството на произход съгласно член 5, параграф 3 и член 3 от Делегиран регламент (ЕС) 2019/624 на Комисията		Член 3, параграф 2, член 5, параграф 3	-
3	Следкланичнипрегледи [определение в член 17, буква г) от РОК]	Следкланичен преглед във връзка със задачите, посочени в таблица 3, в предприятия с малък капацитет, удовлетворяващи изискванията на член 7 от Делегиран регламент (ЕС) 2019/624 на Комисията	Член 18, параграф 2, буква в), член 18, параграф 7, буква д)	7	-
4		Следкланичен преглед на вътрешностите, гениталиите и вимето, както е посочено в член 12, параграф 1, буква в) от Делегиран регламент (ЕС) 2019/624 на Комисията, на *Rangifer tarandus tarandus* (северен елен) от районите на Швеция и Финландия, посочени в приложение I към същия делегиран регламент (1).		член 12, параграф 1, буква в)	-

(1) Официален ветеринарен лекар, официален помощник под ръководството или под отговорността на ОВЛ или подходящо обучен персонал на кланицата (определени задачи).

№	Задачи		Член РОК	Регламент (ЕС) 2019/624	Регламент (ЕС) 2019/627
5	Друго	Събиране на информация относно вземането на проби и относно резултатите от пробите за *Salmonella* от стопанските субекти в областта на храните в кланиците, както е предвидено в член 35, параграф 1, буква б) от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/627 на Комисията	член 18, параграф 2, буква г), подточкаiii), член 18, параграф 7, буква д)	9	35
6		Събиране на информация за вземането на проби и относно резултатите от пробите за *Campylobacter* от стопанските субекти в областта на храните в кланиците, както е предвидено в член 36, параграф 1, буква б) от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/627 на Комисията			36
7		Събиране на информация за официалния контрол по отношение на добрите хигиенни практики и процедури, основани на принципите на HACCP, в кланиците и предприятията за обработка на дивеч			39
8		Приемане на подходящи мерки в случаи на неспазване на правилата за хуманно отношение към животните във връзка със защитата на животните по време на транспортиране, установени в Регламент (ЕО) № 1/2005 на Съвета	Член 18, параграф 2, буква г), подточка vi)	-	44 ([1])
9		Проверка на коригиращите и превантивните действия на оператора в случаи на несъответствие с правилата относно защитата на животните по време на клане или умъртвяване, установени в членове 3—9 и членове 14—17 и 19 от Регламент (ЕО) № 1099/2009		-	
10		Действия по принудително изпълнение в случаи на неспазване на правилата за хуманно отношение към животните във връзка със защитата на животните по време на умъртвяване, установени в Регламент (ЕО) № 1099/2009		-	
11		Съобщаване на компетентните органи, когато е целесъобразно, за установени проблеми, свързани с хуманното отношение към животните.		-	
12		Поставяне на здравна маркировка върху домашни копитни животни, отглеждани в стопанства дивечови бозайници, различни от лагоморфните, и едър дивеч ([2])	Член 18, параграф 4	-	48

([1]) Мярката може да бъде предприета от официален помощник само в спешни случаи до пристигането на официалния ветеринарен лекар (член 44, параграф 5 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/627).

([2]) Персоналът на кланицата също може да поставя здравната маркировка (член 18, параграф 4 от РОК) при спазване на условията, предвидени в член 18, параграф 3 от РОК.

2.2. **ГЛАВА III — Делегиране на някои задачи на компетентните органи (членове 28—33 от РОК)**

Дял II, глава III от РОК определя от една страна условията за делегиране на някои задачи, свързани с *официален контрол* (членове 28—30 от РОК) и, от друга страна, условията за делегиране на задачи, свързани с *други официални дейности* (член 31 от РОК). В член 32 от РОК се определят правила относно задълженията на органите с делегирани правомощия и на физическите лица. В член 33 от РОК се определят задълженията на делегиращите компетентни органи.

Допълнителни правила относно делегирането на задачи по официален контрол и задачи, свързани с други официални дейности, могат да бъдат изложени в специфични правила на ЕС. Например в областта на биологичното производство в член 40 от Регламент (ЕС) 2018/848 относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти за „контролните органи“ са определени допълнителни правила по отношение на делегирането на задачи, свързани с официален контрол, и задачи, свързани с други официални дейности.

2.2.1. ***Условия за делегиране на някои задачи по официален контрол***

В членове 29 и 30 от РОК се определят условията за делегиране на някои задачи по официален контрол на органи с делегирани правомощия и съответно на физически лица.

Компетентните органи следва да делегират задачи, свързани с официален контрол, въз основа на проверки на място на кандидатстващите за делегиране органи или физически лица. Когато става въпрос за органи с делегирани правомощия, официалният контрол следва да се извършва независимо от тяхната акредитация в съответствие с член 29, буква б), подточка iv) от РОК.

Компетентните органи, които са делегирали определени задачи, свързани с официалния контрол, на органи с делегирани правомощия или на физически лица, трябва да организират одити или инспекции на тези органи или лица, ако е необходимо. В случай на несъответствие с изискванията те трябва незабавно изцяло или частично оттеглят делегираните правомощия (член 33, буква б) от РОК).

Поради това условията за делегиране на някои задачи, свързани с официален контрол, посочени в членове 29 и 30 от РОК, както и механизмите за проверка и последващите мерки при несъответствие, посочени в член 33 от РОК, трябва да се разбират като непрекъснат процес на наблюдение на съответствието.

При организирането на одити и инспекции компетентните органи трябва да вземат предвид резултатите от съответните одити за акредитация, извършени от националните органи по акредитация, определени в член 2, параграф 11 от Регламент (ЕО) № 765/2008 ([15]) (член 33, буква а) от РОК). Що се отнася до посочените различни видове проверки, следва да се избягва дублирането (член 33, буква а) от РОК). Следователно е необходима комуникация с националните органи по акредитация и координация по отношение на сроковете на проверките.

Правилата, приети в държави членки, които позволяват временно делегиране на задачи на органи с делегирани правомощия, които все още не са акредитирани в съответствие с член 29, буква б), подточка iv) от РОК, могат да се считат за съвместими с РОК при определени условия. Такива са случаите, когато:

i) такова временно делегиране не е изключено от правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК, установяващи специфични разпоредби относно делегирането на задачи;

ii) проверките на място показват, че са изпълнени ([16])всички други условия за делегирането, посочени в член 29 от РОК;

iii) временното делегиране се предоставя за ограничен период от време, като се вземат предвид продължителността на процедурата по акредитация, рисковете в съответната област и защитата на интересите на потребителите;

iv) органът, който кандидатства за делегиране, доказва, че вече е кандидатствал за акредитация.

По време на такова временно делегиране компетентният орган трябва незабавно да оттегли изцяло или частично делегирането в случаите, посочени в член 33, буква б) от РОК.

За органите с делегирани правомощия акредитацията в съответствие с член 29, буква б), подточка iv) от РОК е от особено значение, за да се гарантира безпристрастност, качество и последователност на официалния контрол (вж. съображение 46 от РОК).

([15]) Регламент (ЕО) № 765/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. за определяне на изискванията за акредитация и надзор на пазара във връзка с предлагането на пазара на продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 339/93 (ОВ L 218, 13.8.2008 г., стр. 30).

([16]) Действителната работа на органа с делегирани правомощия в съответствие с приложимите стандарти, посочени в член 29, буква б), подточка iv), се проверява по време на процеса на акредитация, посочен в тази разпоредба.

Компетентните органи следва да разгледат уместността на даден стандарт за делегираните задачи, за да определят дали той е подходящ за използване от органа с делегирани правомощия и във връзка с акредитацията му съгласно член 29, буква б), подточка iv) от РОК. Впоследствие националните органи по акредитация ще оценят дали органът с делегирани правомощия работи в съответствие с изискванията на определения стандарт в контекста на акредитацията.

Държавите членки следва да осигурят съгласуваност между компетентните органи при определянето на съответния стандарт за делегиране на дадена свързана с контрола задача.

EN ISO/IEC 17020 „Изисквания за дейността на различни видове органи за контрол“ е един от съответните стандарти, които трябва да се използват за работата и акредитацията на органите с делегирани правомощия съгласно РОК. Това е референтният стандарт за задачите по инспекция, освен ако не е посочен друг стандарт в секторното законодателство съгласно РОК или друг стандарт не отговаря по-добре на естеството на делегираните задачи (например: сертифициране на продукти, системи за управление и т.н.).

Други стандарти, които могат да бъдат от значение за делегираните задачи, са:

— EN ISO/IEC 17065 „Оценяване на съответствието. Изисквания към органите за сертификация на продукти, процеси и услуги“;

— EN ISO/IEC 17021-1: „Оценяване на съответствието. Изисквания към органите, извършващи одит и сертификация на системи за управление. Част 1: Изисквания“;

— ISO 22003-1 „Безопасност на храните. Част 1: Изисквания към органите, извършващи одит и сертифициране на системи за управление на безопасността на храните“.

Определянето на официални лаборатории за извършване на лабораторни анализи, изпитвания и диагностика на проби, взети по време на официален контрол и други официални дейности, попада в обхвата на правилата на членове 34—42 (глава IV) от РОК. В този случай EN ISO/IEC 17025 е задължителен за функционирането и акредитацията на определената официална лаборатория (член 37, параграф 4 от РОК).

Акредитирането на орган с делегирани правомощия в съответствие с повече от един стандарт за една и съща дейност не е препоръчително. Следва да се отбележи, че стандартът EN ISO/IEC 17065 предвижда възможност за включване в приложимите изисквания за орган с делегирани правомощия на всички съответни изисквания на другите стандарти за акредитация. В това отношение той може да се използва като „обобщаващ“ стандарт.

Допълнителни правила за определянето на съответните стандарти могат да бъдат предвидени в:

— законодателство на Съюза в областите, посочени в член 1, параграф 2 от РОК:

  — в областта на биологичните продукти в член 40, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2018/848 се предвижда, че подходящият стандарт за делегиране на определени задачи, свързани с официалния контрол, с цел да се провери съответствието с регламента, е последната нотифицирана версия на стандарта „Оценка на съответствието. Изисквания към органите, сертифициращи продукти, процеси и услуги“, чиито референтни данни са публикувани в Официален вестник на Европейския съюз, т.е. на стандарт EN ISO/IEC 17065;

  — в областта на географските указания за вината, спиртните напитки и селскостопанските продукти, както и храните с традиционно специфичен характер и незадължителните термини за качество на селскостопанските продукти, член 41, параграф 1 и член 73, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2024/1143 ([17]) предвиждат, че органите с делегирани правомощия и органите за сертифициране на продукти трябва да отговарят на изискванията и да бъдат акредитирани в съответствие със стандарт EN ISO/IEC 17065 „Оценяване на съответствието. Изисквания към органите за сертификация на продукти, процеси и услуги“ или стандарт EN ISO/IEC 17020 „Оценяване на съответствието. Изисквания за дейността на различни видове органи за контрол“.

— национално законодателство на държавите членки.

([17]) Регламент (ЕС) 2024/1143 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. относно географските означения за вина, спиртни напитки и селскостопански продукти, както и за храните с традиционно специфичен характер и незадължителните термини за качество за селскостопанските продукти, за изменение на регламенти (ЕС) № 1308/2013, (ЕС) 2019/787 и (ЕС) 2019/1753 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1151/2012 (ОВ L, 2024/1143, 23.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1143/oj).

2.3. **ГЛАВА IV — Вземане на проби и извършване на анализи, изпитвания и диагностика (членове 34—42 от РОК)**

2.3.1. ***Методи за вземане на проби и извършване на анализи, изпитвания и диагностика (член 34 от РОК)***

В член 34 от РОК се определят изискванията по отношение на методите, използвани както в контекста на официалния контрол, така и при други официални дейности. По-специално, установена е йерархия от критерии, която трябва да се прилага при избора между наличните методи и при липса на приложими правила на Съюза („верижна процедура“).

Йерархичната връзка между вариантите, изброени в член 34, параграфи 1—3 от РОК, се посочва чрез използването на изрази като „*при липса на*“ и „*когато не са налице [...]*“. В рамките на йерархията някои варианти се определят като равностойни алтернативи, посредством използване на съюза „*или*“.

В член 34, параграф 1 от РОК се посочва, че методите, използвани за вземане на проби или за лабораторни анализи, изпитвания и диагностика в контекста на официалния контрол или други официални дейности, трябва да са в съответствие с правилата на Съюза, ако такива правила съществуват. Тези правила може да установят специфични методи или да определят критерии за ефективност, които да се прилагат за използваните методи. Специфичните за секторите закони на Съюза могат да постановят също и различни предпочитания при методите, които се отклоняват от основната йерархия, посочена в член 34 от РОК, които ще имат предимство (*lex specialis*) пред общата йерархия, посочена в член 34 от РОК. Например, докато в член 34, параграф 2, буква а) от РОК се представят методите, които отговарят на „съответните международно признати правила или протоколи“, като равностоен вариант на методите, препоръчани от европейските референтни лаборатории (РЛЕС), в член 6, параграф 1 от Делегиран регламент (ЕС) 2020/689 ([18]) на Комисията се дава приоритет на препоръчаните от ЕРЛ методи пред тези, препоръчани от Световната организация по здравеопазване на животните (OIE) в контекста на контрола на болестите. Изискването, посочено в член 34, параграф 1 от РОК, се прилага за методите за лабораторен анализ, изпитване или диагностика, както и за методите, използвани за вземане на проби, независимо от това дали тези методи се използват от компетентните органи (или органите с делегирани правомощия или лицата) или от официалните лаборатории.

В член 34, параграф 2 от РОК се установява йерархия на методите, които трябва да се използват от официалните лаборатории при липса на правила на Съюза, както е посочено в параграф 1. Следователно методите, посочени в параграф 2, включват методите за лабораторен анализ, изпитване или диагностика, както и методите, използвани за вземане на проби или подготовка на проби, когато тези методи се използват от официалните лаборатории в контекста на официалния контрол и други официални дейности (включително случаите например, когато съставната проба се разделя на проби за анализ в лабораторията).

В член 34, параграф 2, буква а) от РОК е предвидено, че при липса на правила на Съюза, както е посочено в параграф 1, официалните лаборатории използват методи, препоръчани посредством съответните международно признати правила или протоколи (например CEN, OIE), или методи, разработени или препоръчани от референтни лаборатории на ЕС и одобрени в съответствие с международно приети научни протоколи. Тези два варианта в член 34, параграф 2, буква а) от РОК са предвидени като равностойни алтернативи, които могат да се прилагат и при липса на правила на Съюза.

В член 34, параграф 2, буква б) от РОК са изброени методите, които могат да се прилагат само когато не са налице правила на Съюза, посочени в параграф 1 и не са налице международните протоколи или методите на РЛЕС, посочени в параграф 2, буква а). В рамките на вариантите, изброени в член 34, параграф 2, буква б) от РОК, се дава приоритет на методите, предписани от националните правила, пред методите, препоръчани от националните референтни лаборатории. Въпреки това други валидирани методи могат да се прилагат като равностойна алтернатива на двата гореспоменати варианта.

Член 34, параграф 3 от РОК се отнася само за методите на лабораторен анализ, изпитване или диагностика, но не и за методите на вземане на проби. Това позволява използването на непроверени методи само когато не съществува нито един от методите, посочени в параграфи 1 и 2 и ако лабораторните анализи, изпитвания или диагностика са спешно необходими. Що се отнася до първото от тези условия, следва да се отбележи, че наличието на метод в дадена лаборатория или държава членка не представлява подходящ критерий в контекста на член 34, параграф 3 от РОК, като се има предвид възможността компетентните органи да определят официални и референтни лаборатории в други държави членки или държави от ЕИП. При условията, установени в член 34, параграф 3 от РОК, националните референтни лаборатории могат да използват непроверени методи, а официалните лаборатории — само при липса на национална референтна лаборатория.

([18]) Делегиран регламент (ЕС) 2020/689 на Комисията от 17 декември 2019 г. за допълнение на Регламент (ЕС) 2016/429 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на правилата за надзор, програмите за ликвидиране и статута „свободен от болест“ за някои болести от списъка и нововъзникващи болести (ОВ L 174, 3.6.2020 г., стр. 211).

В член 34, параграф 4 от РОК се постановява основното изискване по отношение на методите за лабораторен анализ в контекста на официалния контрол и други официални дейности, според което методите следва да се характеризират, когато е възможно, като се използват критериите, изложени в приложение III от РОК.

В член 34, параграф 5 от РОК се изисква пробите да се вземат, обработват и етикетират по такъв начин, че да се гарантира тяхната правна, научна и техническа валидност. Това изискване се отнася за обработката на пробите както по време на самото вземане на проби, независимо дали се извършва от компетентни органи (или органи с делегирани правомощия или лица) или от официални лаборатории, така и по време на пренасянето на пробите до лабораторията и по време на извършването на лабораторни анализи, изпитвания или диагностика, извършвани от официалните лаборатории или националните референтни лаборатории.

Figure 4 предоставя преглед на параграфите на член 34 от РОК по отношение на тяхната приложимост спрямо методите за вземане на проби и/или методите за лабораторен анализ, изпитване или диагностика.

Фигура 4

Приложимост на член 34, параграфи 1—5 от РОК спрямо i) методите за вземане на проби, използвани от компетентните органи (или от органите с делегирани правомощия, или от физическите лица, на които са делегирани някои задачи), ii) методите за вземане на проби, използвани от официалните лаборатории, и iii) методите за лабораторни анализи, изпитвания и диагностика, използвани от официалните лаборатории. (КО = компетентен орган (или орган с делегирани правомощия или физически лица, на които са делегирани някои задачи); ОЛ = официална лаборатория)

Член 34: Методи за вземане на проби и извършване на анализи, изпитвания и диагностика	параграфът се прилага за:		
1. *Методите, използвани за **вземане на проби и за извършването на лабораторни анализи, изпитвания и диагностика** по време на официален контрол и други официални дейности, съответстват на правилата на Съюза, с които се определят тези методи, или на критериите за тяхната резултатност.*	вземане на проби (от КО)	вземане на проби (от ОЛ)	лабораторни анализи, изпитвания и диагностика (от ОЛ)
2. *При липса на правила на Съюза съгласно параграф 1 и във връзка с официалния контрол и други официални дейности, **официалните лаборатории** използват един от следните методи в зависимост от тяхната пригодност към специфичните им нужди при извършване на анализи, изпитвания и диагностика:* а) *наличните методи, които са в съответствие с международно признатите правила или протоколи, включително приетите от Европейския комитет по стандартизация (CEN); или съответните методи, разработени или препоръчани от референтните лаборатории на Европейския съюз, и валидирани в съответствие с международно приети научни протоколи;* б) *когато не са налице подходящи правила или протоколи, посочени в буква а), методите, които съответстват на установените на национално равнище правила, или, ако не са налице такива правила — съответните методи, разработени или препоръчани от националните референтни лаборатории и валидирани в съответствие с международно приети научни протоколи; или съответните методи, разработени и валидирани посредством междулабораторни или вътрешнолабораторни изследвания за валидиране на методи, в съответствие с международно приети научни протоколи.*		вземане на проби (от ОЛ)	лабораторни анализи, изпитвания и диагностика (от ОЛ)
3. *Когато спешно е необходимо да бъдат извършени **лабораторни анализи, изпитвания или диагностика** и нито един от методите, посочени в параграфи 1 и 2 от настоящия член, не е налице, съответната национална референтна лаборатория или — ако няма такава — всяка друга лаборатория, определена в съответствие с член 37, параграф 1, може да използва методи, различни от посочените в параграфи 1 и 2 от настоящия член, докато бъде валидиран подходящ метод в съответствие с международно приети научни протоколи.*			лабораторни анализи, изпитвания и диагностика (от НРЛ/ОЛ)
4. *Доколкото е възможно, **методите, използвани за лабораторни анализи**, се характеризират с подходящите критерии, посочени в приложение III.*			лабораторни анализи, изпитвания и диагностика (от ОЛ)
5. ***Проби се вземат, обработват и етикетират** по начин, който гарантира тяхната правна, научна и техническа валидност.*	вземане на проби (от КО)	вземане на проби (от ОЛ)	лабораторни анализи, изпитвания и диагностика (от ОЛ)

Фигура 5

„Верижна процедура“ за методи за лабораторен анализ, изпитване и диагностика в контекста на официалния контрол и други официални дейности, както е описано в член 34 от РОК. Следва да се отбележи, че не всички елементи на йерархията са приложими за методите за вземане на проби (вж. Фигура 4)



ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6481/oj

2.3.2. ***Второ експертно становище (член 35 от РОК)***

В член 35, параграф 1 от РОК се предвижда правото на оператора на второ експертно становище за негова сметка:

> Член 35 от РОК
>
> Второ експертно становище
>
> 1. Компетентните органи гарантират, че операторите, чиито животни или стоки подлежат на вземане на проби, анализи, изпитвания или диагностика в рамките на официалния контрол, имат право на второ експертно становище, разходите за което се поемат от оператора.
>
> [..]

Това право се прилага за вземане на проби, анализ, изпитване или диагностика, извършвани в контекста на официалния контрол, а не в контекста на други официални дейности. Второто експертно становище гарантира законните права на операторите, по-специално правото им на обжалване на мерките, предприети съгласно член 7 от РОК, като по този начин се допринася за създаването на солидна фактическа основа. Следователно операторите, които са адресати на мерките, предприети от компетентния орган, имат право да се възползват от това право.

Правото на второ експертно становище не засяга задължението на компетентните органи да предприемат бързи действия за отстраняване или ограничаване на рисковете за здравето на хората, животните и растенията, за хуманното отношение към животните или — по отношение на ГМО и продуктите за растителна защита — също за околната среда (член 35, параграф 4 от РОК).

Компетентните органи не могат да обвързват правото на второ експертно становище със заплащането на такса. Въпреки това, както ясно е посочено в член 35, параграф 1 от РОК, разходите за второ експертно становище се поемат от оператора.

Правото на второ експертно становище се състои от три елемента, които дават право на оператора да:

i) изиска преглед на документацията за първоначалното вземане на проби, анализ, изпитване или диагностика от признат и подходящо квалифициран експерт (член 35, параграф 1 от РОК);

> Член 35 от РОК
>
> 1. [..]
>
> Правото на второ експертно становище дава възможност на оператора да изиска преглед на документацията по вземането на проби и извършването на анализи, изпитване или диагностика от друг експерт, който е признат и има подходяща квалификация

ii) да изиска от компетентния орган да вземе достатъчно количество проба за целите на втория анализ, извършен като част от второто експертно становище (съображение 48 и член 35, параграф 2 от РОК, при спазване на посочените в него условия); този елемент от второто експертно становище не се прилага, когато се преценява наличието на карантинни вредители по растенията, растителните продукти или други обекти с цел проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2, буква ж) от РОК (член 35, параграф 2, второ изречение).

> Съображение 48 от РОК
>
> [..] Това право следва да дава възможност на оператора да поиска преглед на документацията по първоначалното вземане на проби и извършването на анализи, изпитвания или диагностика от друг експерт, както и повторен анализ, изпитване или диагностика на части от материала за взета първоначално проба, освен ако такъв втори анализ, изпитване или диагностика са технически невъзможни или са без значение. Такъв би бил случаят по-специално, ако честотата на поява на опасността е особено ниска при животното или стоката или нейното разпространение е изключително слабо или неравномерно, с цел оценка за наличието на карантинни вредители или, в зависимост от случая, за да се извърши микробиологичен анализ.

Член 35 от РОК

[..]

2. Когато е целесъобразно, подходящо и технически осъществимо, по-специално с оглед на честотата на поява и разпространението на опасността при животните или стоките, нетрайността на пробите или стоките и количеството на наличния субстрат, компетентните органи:

   а) при вземане на пробата и ако операторът е поискал това, гарантират, че е взето достатъчно количество, което позволява да бъде поискано второ експертно становище и да бъде извършен прегледът, посочен в параграф 3, в случай че се наложи; или

   б) ако не е възможно да бъде взето достатъчно количество съгласно буква а), информират оператора за това.

Настоящият параграф не се прилага, когато се преценява наличието на карантинни вредители по растенията, растителните продукти или други обекти с цел проверка на съответствието с правилата, посочени в член 1, параграф 2, буква ж).

iii) да изиска от компетентния орган да вземе достатъчно количество проба за целите на друг анализ от друга официална лаборатория, извършен по искане на оператора в случай на спор въз основа на първоначалния анализ и второто експертно становище, ако това право е предвидено в националното законодателство (член 35, параграф 3 от РОК, при спазване на условията, посочени в член 35, параграф 2 от РОК).

Член 35 от РОК

[..]

3. Държавите членки могат да решат, че когато възникне спор между компетентните органи и операторите във връзка с второто експертно становище, посочено в параграф 1, операторите могат да поискат, на собствени разноски, да бъде извършен преглед на документацията от първоначалния анализ, изпитване или диагностика и, ако е целесъобразно, да бъде извършен друг анализ, изпитване или диагностика от друга официална лаборатория.

Когато специфичното за сектора законодателство постановява правила за вземане на проби или анализ в конкретна област, тези правила имат предимство пред основните принципи, посочени в член 35 от РОК. По-специално, специфичните за сектора правила могат да направят задължително извличането на достатъчно количество за допълнителни проби или да изискват спазването на специфични процедури за набавяне на крайните проби. Например няколко правни акта на Съюза ([19]) ([20]) ([21]) установяват конкретни процедури, за да се гарантира, че е взето достатъчно количество за получаване на представителни проби за „целите на правоприлагането, защитата и реферирането“. Когато специфичните за сектора правила са приети въз основа на Регламент (ЕО) № 882/2004 ([22]), съответните разпоредби продължават да се прилагат, освен ако не бъдат отменени или заменени с ново законодателство, прието съгласно РОК.

Когато процедурите не са допълнително уточнени в законодателството на Съюза, прилагането на правилата е в правомощията на държавите членки по отношение на следното:

— критерии за квалификация на *признатия и подходящо квалифициран експерт* при извършване на прегледа на документацията, както е посочено в член 35, параграф 1 от РОК;

— обработката и съхранението на допълнително количество проби, взети за целите на допълнителен анализ като част от второто експертно становище;

([19]) Регламент (ЕО) № 333/2007 на Комисията от 28 март 2007 г. за определяне на методите за вземане на проби и анализ за официалния контрол върху съдържанието на олово, кадмий, живак, неорганичен калай, 3-MCPD и бензо[a]пирен в храни (ОВ L 88, 29.3.2007 г., стр. 29).

([20]) Регламент (ЕО) № 401/2006 на Комисията от 23 февруари 2006 г. за установяване на методи за вземане на проби и за анализ за целите на официалния контрол на нивата за микотоксини в храни (ОВ L 70, 9.3.2006 г., стр. 12).

([21]) Регламент (ЕО) № 152/2009 на Комисията от 27 януари 2009 г. за определяне на методите за вземане на проби и анализ за целите на официалния контрол на фуражите (ОВ L 54, 26.2.2009 г., стр. 1).

([22]) Регламент (ЕО) № 882/2004 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 165, 30.4.2004 г., стр. 1) беше отменен с Регламент (ЕС) 2017/625 на 14 декември 2019 г.

— използването на резултатите от първоначалния анализ, второто експертно становище и, ако е приложимо, втория официален анализ от компетентните органи и от операторите. Правилата, постановени в РОК, имат за цел да гарантират, наред с другото, че операторите разполагат със солидна фактическа основа за решенията си да упражнят правото си на обжалване (член 7 от РОК). Самата процедура по обжалване обаче не се урежда от РОК, а чрез национални правила;

— всякакви срокове по отношение на упражняването на правото на преглед на документацията, например като се вземат предвид сроковете, предвидени за съответните средства за правна защита на национално равнище, включително за правото на обжалване.

2.3.2.1. *Условия за вземане на проби за второ експертно становище и за друг анализ от друга официална лаборатория*

Допълнителното количество проба за целите на второто експертно становище и/или което ще се запази за преглед (друг анализ от друга официална лаборатория), както е посочено в член 35, параграф 3 от РОК, трябва да бъде взето в момента на първоначалното извличане на пробен материал. Компетентният орган следва да гарантира, че всяка проба е еднакво представителна за партидата, от която е взета проба.

Вземането на достатъчно количество проба, която да позволи извършването на втори анализ като част от второто експертно становище и за прегледа, както е посочено в член 35, параграф 3 от РОК, е обвързано с условието, че това вземане на проби е „целесъобразно, подходящо и технически осъществимо“.

В член 35, параграф 2 и съображение 48 от РОК са описани някои примерни случаи, при които вземането на достатъчно количество проби може да не е *„целесъобразно, подходящо и технически осъществимо“*. Факторите, които трябва да се вземат предвид, могат да варират в зависимост от вида на животното или стоката, матрицата, целевия агент, условията за вземане на проби и вида на анализа, който трябва да се извърши. Следният неизчерпателен списък с примери може да бъде взет под внимание, без да се засягат специфичните за сектора правила:

Вземането на достатъчно количество проба за целите на второто експертно становище и/или прегледа, както е посочено в член 35, параграф 3 от РОК, може да не бъде

„целесъобразно“, когато

— правото на втори официален анализ не се прилага в националното законодателство;

— друг анализ от друга официална лаборатория в съответствие с член 35, параграф 3 от РОК не може да бъде извършен, тъй като никоя друга официална лаборатория в ЕС или ЕИП не разполага с експертен опит или оборудване за извършване на въпросния анализ, ако това обстоятелство е известно на компетентния орган преди вземането на проби; това решение следва да бъде обосновано въз основа на разследване, при което се използват например механизмите за административна помощ и сътрудничество, предвидени в членове 102—108 от РОК, и/или наличните инструменти, предвидени от Комисията ([23]);

„подходящо“, когато

— материалът, от който е взета проба, представлява риск, ако бъде предоставен на оператора, напр. болестотворен материал или потенциални агенти за биотероризъм; вземането на достатъчно количество проба за друг анализ от друга официална лаборатория в съответствие с член 35, параграф 3 от РОК може все пак да бъде подходящо в такива случаи, ако пробата се транспортира, съхранява и обработва под контрола на компетентния орган и официалните лаборатории;

— честотата на поява на опасността е особено ниска при животното или стоката или нейното разпространение е изключително слабо или неравномерно, така че откриването на опасния агент в допълнителен материал да не е възможно с достатъчна надеждност;

„технически осъществимо“, когато

— количеството на пробата е недостатъчно за вземане на проби;

— компетентните органи не могат да извлекат достатъчно количество проба, което да е еднакво представително за партидата, от която е взета пробата, от стоки, които са поръчани от операторите чрез средства за комуникация от разстояние, без те да се идентифицират в съответствие с член 36. Доколкото е възможно, компетентните органи следва да се опитат да запазят правото на оператора на второ експертно становище, като поръчат достатъчен брой единици, но следва да информират оператора в съответствие с член 35, параграф 2, буква б) от РОК, в случай че не успеят да набавят достатъчно представително количество;

([23]) https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/contactform/DGSANTE_official_labs_R2017_625?language=bg.

— нетрайността, разградимостта или активността на биологичния, химичния или физическия агент, който трябва да бъде анализиран, не позволява (или ограничава срока, в който) пробите да бъдат съхранявани и обработвани в съответствие с член 34, параграф 5 от РОК.

По принцип, когато се счита, че вземането на проби от достатъчно количество в съответствие с член 35, параграф 2 от РОК не е „*целесъобразно, подходящо или технически осъществимо*“, компетентният орган информира оператора за това в съответствие с член 35, параграф 2, буква б).

2.3.2.2. *Друг анализ, извършен от друга официална лаборатория*

Разпоредбата на член 35, параграф 3 предоставя на държавите членки прерогатива да приложат правото на преглед на документацията от първоначалния анализ и на извършването на друг официален анализ (втори официален анализ), изпитване или диагностика от друга официална лаборатория. За прилагането на това право се изисква адаптиране на националното законодателство (прието след влизането в сила на РОК), което специално предвижда правото на друг официален анализ.

Официалната лаборатория, която извършва друг анализ в съответствие с член 35, параграф 3 от РОК, поема функцията на „съдия“ в случаите, когато има спор между компетентния орган и оператора въз основа на първоначалния анализ и второто експертно становище. Когато никоя друга официална лаборатория на територията, на която действа компетентният орган, не разполага с експертен опит или оборудване за извършване на друг анализ, когато е възможно компетентните органи следва да използват механизмите за трансгранично определяне, предвидени в член 37, параграф 2 от РОК.

Ако държавите членки решат да предвидят правото на друг анализ, изпитване или диагностика в съответствие с член 35, параграф 3 от РОК, операторите поемат разходите за такива анализи, изпитвания или диагностика.

2.3.3. ***Официални лаборатории (членове 37—42 от РОК)***

2.3.3.1. *Определяне*

От компетентните органи се изисква да определят официални лаборатории, в които да се извършват анализи, изпитвания и диагностика на проби, взети както по време на официалния контрол, така и при други официални дейности. Това определяне трябва да бъде в писмена форма, да съдържа елементите, посочени в член 37, параграф 3 от РОК, и да предоставя документални доказателства, че изискванията по член 37, параграфи 4 и 5 от РОК са били оценени и изпълнени.

Член 37, параграф 1 от РОК не изключва определянето на частни лаборатории като официални, ако те отговарят на изискванията на член 37, параграфи 4 и 5 от РОК. Въпреки това, ако дадена частна лаборатория поддържа бизнес отношения с оператори, подлежащи на официален контрол, в допълнение към ролята си на официална лаборатория, следва да бъдат въведени механизми за гарантиране на безпристрастност по отношение на задачите на лабораторията като официална лаборатория в съответствие с член 37, параграф 4, буква в) от РОК. С изключение на случаите, когато официалните лаборатории са определени чрез дерогация от задължителната акредитация (вж. глава 2.3.3.2. относно акредитацията), се прилагат механизмите за осигуряване на безпристрастност, посочени в EN ISO/IEC 17025.

Дадена лаборатория може да изпълнява функциите както на официална лаборатория, така и на референтна лаборатория или референтен център, при условие че изпълнява изискванията и задълженията и е определена за всяка от функциите си съгласно съответните разпоредби на РОК (членове 37—42 и членове 92—101 от РОК). Определянето включва, наред с другото, подробно описание на „*мерките, необходими, за да се гарантират ефикасна и ефективна координация и сътрудничество между лабораторията и компетентните органи*“ (член 37, параграф 3, буква в) от РОК). Такива мерки могат да включват например:

— процедури за редовно планиране и разпределение на ресурсите, за да се гарантира, че компетентните органи имат достъп до лабораторен капацитет в съответствие с член 37, параграф 4, букви а), б) и г) от РОК и в съответствие с техните многогодишни национални планове за контрол;

— процедури за редовно докладване, включително своевременен обмен на данни за проби и лабораторни резултати, по-специално когато тези резултати показват несъответствия или рискове за здравето на хората, животните или растенията, или, по отношение на ГМО и продуктите за растителна защита — също за околната среда (член 38, параграф 1 от РОК);

— сътрудничество на официалните лаборатории с национални референтни лаборатории и/или референтни лаборатории на ЕС, по-специално като се гарантира, че компетентният орган е информиран за резултатите от междулабораторните сравнителни изпитвания или изпитвания за пригодност в съответствие с член 38, параграф 2 от РОК, което му позволява да изпълнява задълженията си, произтичащи от член 39, параграф 2 от РОК;

— извършване на одити в съответствие с член 39, параграф 1 от РОК, включително механизми за гарантиране, че компетентният орган е информиран за резултатите от оценките на акредитацията, което му позволява да изпълнява задълженията си, произтичащи от член 39, параграф 2 от РОК.

2.3.3.2. Акредитация

Официалните лаборатории са задължени да работят в съответствие с EN ISO/IEC 17025 и да бъдат акредитирани по този стандарт. Съгласно член 37, параграф 5 от РОК обхватът на тяхната акредитация включва всички методи за лабораторен анализ, изпитване или диагностика, които се изисква да бъдат използвани от лабораторията, когато тя работи като официална лаборатория.

В този контекст понятието „метод“ може да се разбира като процедура за измерване, която се прилага към конкретна матрица или група от матрици и към конкретен аналит или група от аналити, или комбинация от тях, в зависимост от въпросния метод, в съответствие с EN ISO/IEC 17025. В РОК се предвиждат дерогации от това задължение, като на държавите членки се предоставя правото да определят официална лаборатория, която не изпълнява задължението за акредитация при определени условия, и се предоставя известна гъвкавост по отношение на обхвата на акредитацията:

1. Обхватът на акредитация на официална лаборатория може

   а) да се състои от групи методи (член 37, параграф 5, буква б) от РОК)

   б) да бъде определен по гъвкав начин ([24]) (член 37, параграф 5, буква в) от РОК)

2. Установяват се постоянни дерогации от задължителната акредитация за официалните лаборатории, които извършват само откриване на *Trichinella* ([25]) в месо, и за лабораториите, които извършват само анализи, изпитвания или диагностика в контекста на други официални дейности (при условията, описани съответно в член 40, параграф 1, буква а) и член 40, параграф 1, буква б) от РОК);

3. Постоянните дерогации от задължението обхватът на акредитацията да обхваща всички методи, използвани от официалната лаборатория, са определени в Делегиран регламент (ЕС) 2021/1353 ([26]) на Комисията за областите на здравето на растенията, материалите, предназначени за контакт с храни, добавките в храните, ензимите в храните, ароматизантите в храните и фуражните добавки въз основа на оправомощаването в член 41 от РОК;

4. Временна дерогация от условията за задължителна акредитация (1 + 1 година) се разрешава за официалните лаборатории в следните случаи, посочени в член 42, параграф 1 от РОК, и при спазване на условията, посочени в член 42, параграфи 2—4 от РОК:

   а) когато използването на този метод е ново изискване, въведено с правилата на Съюза (считано от датата на влизане в сила на тези правила),

   б) когато промени в използван метод налагат получаването на нова акредитация или разширяване на обхвата на акредитацията (ако не са обхванати от гъвкав обхват на акредитация),

   в) когато необходимостта от използване на метода е предизвикана от извънредна ситуация или нововъзникващ риск.

Въз основа на оправомощаването по член 41 от РОК с Делегиран регламент (ЕС) 2021/1353 на Комисията се установяват правила, съгласно които компетентните органи могат да определят официални лаборатории, които не отговарят на изискването, установено в член 37, параграф 4, буква д) от РОК, по отношение на всички методи, които те използват за официален контрол.

Областите, обхванати от Делегиран регламент (ЕС) 2021/1353, за които могат да се прилагат дерогации съгласно член 41 от РОК, са материалите, предназначени за контакт с храни, добавките в храните, ензимите в храните, ароматизантите в храните и фуражните добавки и здравето на растенията.

([24]) „Гъвкав обхват на акредитация“: Обхват на акредитацията, изразен с цел да се позволи на органите за оценяване на съответствието да правят промени в методологията и други параметри, които попадат в рамките на компетентността на органа за оценяване на съответствието, както е потвърдено от органа по акредитация (ISO/IEC 17011:2017).

([25]) Насоки за минимални препоръки за официална лаборатория, назначена за откриване на Trichinella в месото: https://food.ec.europa.eu/system/files/2021-10/biosafety_fh_legis_guidance_min-recom-trichinella-meat_bg.pdf.

([26]) Делегиран регламент (ЕС) 2021/1353 на Комисията от 17 май 2021 г. за допълнение на Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на случаите и условията, при които компетентните органи могат да определят официални лаборатории, които не отговарят на условията по отношение на всички методи, които те използват за официален контрол или други официални дейности (ОВ L 291, 13.8.2021 г., стр. 20).

В членове 2 и 3 от Делегиран регламент (ЕС) 2021/1353 се определят следните условия, при които официална лаборатория в областите, обхванати от посочения регламент, може да бъде определена за метод извън обхвата на нейната акредитация:

(i) в лабораторията трябва да е въведена система за осигуряване на качеството, която гарантира, че чрез използването на методи за лабораторен анализ, изпитвания или диагностика, които са извън обхвата на акредитацията им, се получават надеждни резултати.

Наличието на система за осигуряване на качеството е изискване за получаване на акредитация в съответствие със стандарт EN ISO/IEC 17025, както се изисква в член 37, параграф 4, буква д) от РОК. За целите на Делегиран регламент (ЕС) 2021/1353 обаче системата за осигуряване на качеството трябва да се прилага *и* за методите, използвани *извън* обхвата на акредитация.

(ii) Неакредитираният метод, използван от лабораторията, се характеризира с критериите, отнасящи се до съответната област, посочени в приложение III към РОК.

Това изискване е сходно с основното изискване за характеризиране на метода в член 34, параграф 4 от РОК. За конкретната цел на Делегиран регламент (ЕС) 2021/1353 обаче това изискване *трябва* да бъде изпълнено (а не само „*когато е възможно*“, както се изисква в член 34, параграф 4 от РОК).

(iii) За областта на здравето на растенията в член 3 от Делегиран регламент (ЕС) 2021/1353 се изисква освен това официалната лаборатория вече да е акредитирана (в съответствие със стандарт EN ISO/IEC 17025) за метод, който принадлежи към една от категориите, изброени в приложението към посочения регламент; след това лабораторията може да бъде определена, при условие че използва същия метод извън обхвата на акредитацията за вредител от същата група организми като вредителя, за който е използван акредитираният метод. Следните групи трябва да се считат за „*групи организми*“ в съответствие със съображение 8 от Делегиран регламент (ЕС) 2021/1353:

— нематоди;

— бактерии;

— гъби и оомицети;

— вируси, вироиди и фитоплазми;

— насекоми и акари.

Когато компетентните органи определят дадена лаборатория едновременно като официална лаборатория в съответствие с член 37, параграф 1 от РОК и като национална референтна лаборатория в съответствие с член 100, параграф 1 от РОК, дерогацията, предвидена в член 41 от РОК, може да бъде приложена за определянето ѝ като официална лаборатория. За функционирането на тази лаборатория в качеството на референтна лаборатория не се прилага дерогацията, предвидена в член 41 от РОК.

В областта на здравето на растенията обаче официалните лаборатории, определени въз основа на дерогация, предвидена в член 41 от РОК, могат впоследствие да бъдат определени за национална референтна лаборатория (или референтна лаборатория на ЕС), независимо дали отговарят на изискванията за акредитация, определени в член 37, параграф 4, буква д) от РОК (или член 93, параграф 3, буква а) от РОК съответно за референтните лаборатории на ЕС (РЛЕС) ([27]).

2.3.3.3. *Трансгранично определяне*

Като официална лаборатория компетентните органи могат да определят официална лаборатория, която е разположена в друга държава членка или държава от ЕИП (при условията, предвидени в член 37, параграф 2 от РОК). Тази разпоредба дава на държавите членки известна гъвкавост, например когато на територията, на която действа компетентният орган, няма лаборатория, която да отговаря на изискванията на член 37, параграфи 4 и 5 от РОК. Правилата и изискванията, посочени в членове 34—42 от РОК, се прилагат и за официалните лаборатории, определени в друга държава членка или държава от ЕИП. Например лабораториите, определени от два или повече компетентни органа, трябва да отговорят на изискването за достатъчен лабораторен капацитет (член 37, параграф 4, букви а), б) и г) от РОК) по отношение на ангажиментите си към всички определящи компетентни органи.

([27]) Член 100, параграф 2, второ изречение от РОК и член 93, параграф 4 от РОК съответно за НРЛ и РЛЕС.

В допълнение към мерките между всеки определящ компетентен орган и определените от него лаборатории, компетентните органи, които са определили една и съща лаборатория за официална лаборатория, следва да комуникират и да координират действията си помежду си, за да организират:

— извършването на одити (член 37, параграф 2 във връзка с член 39, параграф 1 от РОК): одитите могат да бъдат извършвани поотделно от двата/всички компетентни органи или да бъдат делегирани на компетентния орган на държавата членка, в която се намира лабораторията;

— обмен на информация относно обхвата на акредитация на лабораторията и резултатите от оценките от акредитацията, особено в случаите, когато приемащата държава членка разчита на оценки от акредитацията;

— обмен на информация в случай на оттегляне на определянето като официална лаборатория съгласно член 39, параграф 2 от РОК, по-специално оттеглянето от страна на компетентния орган в държавата членка, в която се намира лабораторията, като се има предвид, че това определяне е предпоставка за определяне от друга държава членка съгласно член 37, параграф 2, буква б) от РОК.

С цел улесняване на сътрудничеството между държавите членки за целите на трансграничното определяне и за оценка на случаите, описани в член 37, параграф 6 от РОК, Комисията предлага централна платформа, чрез която държавите членки да обменят помежду си информация за контакт с определените национални лаборатории на тяхна територия. В допълнение към информацията, споделена чрез платформата, държавите членки могат да обмислят предлагането на допълнителна, по-подробна информация за дейностите на определените лаборатории (като например налични методи, статут на акредитация) на уебсайтовете на своите компетентни органи или лаборатории.

2.3.3.4. *Възлагане на подизпълнители*

Всички лаборатории, които извършват анализи, изпитвания и диагностика на официални проби, трябва да бъдат определени като официални лаборатории, освен когато нито една официална лаборатория, определена на територията на Съюза или на държава от ЕИП, не разполага с експертния опит, оборудването, инфраструктурата и служителите, необходими за извършването на нови или особено рядко срещани лабораторни анализи, изпитвания или диагностика, (член 37, параграф 6 от РОК). Следователно, освен в случаите по член 37, параграф 6 от РОК, официалните лаборатории може да възлагат задачи като подизпълнител само на друга официална лаборатория. За лаборатории, акредитирани в съответствие с EN ISO/IEC 17025, в такива случаи се спазват съответните разпоредби на този стандарт относно предоставяните от външни изпълнители продукти и услуги.

Определящият компетентен орган винаги трябва да бъде информиран преди възлагането на каквато и да е дейност за подизпълнение на друга официална лаборатория. Ако лабораторията подизпълнител се намира в същата държава членка, но е определена от различен компетентен орган, са необходими координация и комуникация между определящите компетентни органи, за да се гарантира, че лабораторията подизпълнител отговаря на изискванията за определяне, посочени в член 37, параграфи 4 и 5 от РОК за времето на подизпълнението и за дейността, възложена за подизпълнение. За тази цел компетентните органи, намиращи се в една и съща ДЧ, може да използват съществуващите форми на административно сътрудничество.

В случай на възлагане на задачи на официална лаборатория подизпълнител в друга държава членка или държава от ЕИП, в член 37, параграф 2 от РОК се изисква компетентният орган в първата държава членка да определи лаборатория, намираща се в другата държава членка или държава от ЕИП. С това правило се гарантира, че определящият компетентен орган от първата държава членка упражнява постоянен надзор над всяка определена лаборатория по отношение на нейните задачи, резултати и изпълнение на изискванията, както и че може да се осъществи ефективна координация в съответствие с член 37, параграф 2, буква а) от РОК.

Член 37, параграф 6 от РОК предвижда изключение от изискването за определяне, като позволява на компетентните органи да възлагат на лаборатории, които не са определени като официални лаборатории или диагностични центрове, нови или особено рядко срещани лабораторни анализи, изпитвания или диагностика. Това обаче е позволено само ако никоя друга официална лаборатория в дадена държава членка или държава от ЕИП не разполага с необходимия експертен опит, оборудване, инфраструктура и персонал за извършване на такива анализи. Компетентните органи следва да обосноват решението си да приложат тази разпоредба, като демонстрират, че разследванията са показали, че не може да бъде определена друга подходяща официална лаборатория. Разследванията могат да включват механизмите за административна помощ и сътрудничество, предвидени в членове 102—108 от РОК, и/или базата данни за лабораториите, разработена от Генерална дирекция „Здравеопазване и безопасност на храните“ на Комисията ([28]). За процедурата по изискване „[...] съответните анализи, изпитвания и диагностика да бъдат извършени от лаборатория или диагностичен център“ не е необходимо официално определяне в съответствие с член 37, параграф 1 от РОК, а тя може да се извърши въз основа на договорно споразумение със съответната лаборатория.

([28]) https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/contactform/DGSANTE_official_labs_R2017_625?language=bg.

2.3.3.5. *Одити*

Определящият компетентен орган е длъжен да гарантира, че официалната лаборатория продължава да отговаря на изискванията за определяне, посочени в член 37, параграфи 4 и 5 от РОК, и да изпълнява задълженията по член 38 от РОК. Одитите за акредитация са основният инструмент за осигуряване на висока ефективност на официалните лаборатории. Поради това компетентните органи могат да изпълнят задължението си за организиране на редовни одити, като разчитат на оценките на акредитацията, извършени от националния орган по акредитация, ако считат, че тези одити са излишни, т.е. че са равностойни на одитите, извършени от компетентния орган, в съответствие с член 39, параграф 1 от РОК. Компетентните органи следва да гарантират, че са информирани за резултатите от оценките на акредитацията, както и за всички действия за отстраняване на слабостите, предприети от официалната лаборатория, за да могат да предприемат действия в съответствие с член 39, параграф 2 от РОК.

В допълнение към оценките на акредитацията следва да се въведат механизми, които да позволяват на компетентния орган да реагира при несъответствие на официалната лаборатория с изискванията, определени в член 37, параграф 4, букви а)—г) от РОК, и неспазване на задълженията, определени в член 38 от РОК. Такива механизми може да включват представяне на годишни доклади, редовно докладване, обмен на информация с местните органи, на които компетентният орган е прехвърлил отговорности в съответствие с член 4, параграф 2 от РОК и които редовно работят с официалната лаборатория, както и преглед на резултатите от междулабораторни сравнителни изпитвания или изпитвания за професионална компетентност, организирани от НРЛ.

Когато има признаци за несъответствие на официалната лаборатория по отношение на някоя от точките, посочени в член 39, параграф 2 от РОК, компетентният орган предприема действия, например чрез организиране на допълнителни одити в съответствие с член 39, параграф 1 от РОК, чрез отправяне на искане към лабораторията да предприеме действия за отстраняване на слабостите и чрез окончателно отнемане на определянето, ако лабораторията не предприеме целесъобразни и своевременни действия за отстраняване на слабостите.

За насоки относно споразуменията за одит между компетентните органи на различни държави членки вж. по-горе точки „Трансгранично определяне“ и „Възлагане на подизпълнители“.

2.4. **ГЛАВА V – Официален контрол на животните и стоките, въвеждани в Съюза**

2.4.1. ***Правила относно официалния контрол на пратките, въвеждани в Съюза***

2.4.1.1. *Пратки и придружаващи документи*

Член 3 от РОК

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения: [..]

37) „пратка“ означава брой животни или количество стоки, включени в един и същ официален сертификат, официално удостоверение или всякакъв друг документ, превозвани в едно и също транспортно средство и идващи от една и съща територия или трета държава, които, с изключение на стоките, подлежащи на правилата, посочени в член 1, параграф 2, буква ж), са от един и същ вид, клас или с еднакво описание; [..]

Официални сертификати, официални удостоверения или документи, придружаващи дадена пратка, идентифицират животните или стоките, които принадлежат към същата пратка. Съгласно член 89 от РОК официалните сертификати трябва да дават възможност лесно да се установи връзката с пратката, партидата или отделното животно или стока, за които се отнасят, и трябва да дават възможност да се идентифицират издаващият орган, подписалото ги лице и датата на издаване. По подобен начин от член 91 от РОК следва, че когато официалните удостоверения се отнасят до пратка или партида, те трябва да дават възможност да се установи връзката с тази пратка или партида. Следователно тези документи допринасят за идентифицирането на пратката и я придружават, за да се гарантира, че са спазени правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК.

Животните и стоките от една и съща пратка трябва да са от един и същ вид, клас или да са с еднакво описание, с изключение на растенията, растителните продукти и други обекти, които са предмет на правилата, посочени в член 1, параграф 2, буква ж) от РОК, и които могат да бъдат разнородни по отношение на вида, класа или описанието. Например една пратка растителни продукти може да се състои от различни видове плодове и зеленчуци, които са включени в един и същ фитосанитарен сертификат.

Да са от един и същ вид, клас или с еднакво описание, когато за въвеждането на животните или стоките в Съюза се изисква сертификат, означава следното:

i) животните и стоките могат да бъдат включени в един и същ сертификат, както се изисква от законодателството на ЕС;

ii) те могат да отговорят на същото описание на пратката в част I от този сертификат; и

iii) всички те трябва да отговарят на избраните надписи в част II от съответния сертификат.

Една пратка може да се състои от различни партиди. Животните или стоките в една пратка се превозват с едно и също транспортно средство.

Стоките от една и съща пратка трябва да се съхраняват при една и съща температура (при температура на околната среда, охладени или замразени) по време на транспортирането.

2.4.1.2. *Правила за сертифициране на животни, продукти от животински произход, съставни продукти и зародишни продукти*

Основна особеност, свързана с животните, продуктите от животински произход и зародишните продукти, е, че сертифициращият служител, упълномощен да подписва официалните сертификати, трябва да бъде официален ветеринарен лекар съгласно член 237, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2016/429, освен ако не се прилагат други специфични правила.

За животните и яйцата за люпене сертификатите трябва да бъдат издадени в рамките на 10 дни преди датата на пристигане в ГКП, като този период, в случай на морски транспорт, може да бъде удължен, за да покрие продължителността на пътуването по море (когато е подкрепен с допълнителна декларация от капитана на кораба) в съответствие с членове 3, 14 и 101 от Делегиран регламент (ЕС) 2020/692 на Комисията ([29]).

Що се отнася до зародишните продукти, съгласно член 182, *буква а)* от същия делегиран регламент е възможно да се внасят в Съюза стари запаси, събрани и произведени съгласно предишните приложими правила на ЕС. За тази цел съществуват специални сертификати ([30]).

Случай на транзит или претоварване в трети държави

След като напуснат третата държава, от която произхождат, пратките могат да преминават транзитно или да бъдат претоварвани в други трети държави, преди да бъдат въведени на територията на Съюза. Транзитът, разтоварването или претоварване на животни в трети държави (включително смяна на водата за водните животни) обаче са разрешени само в трети държави, включени в списъка за въвеждане в Съюза на съответната стока съгласно член 14, параграф 2 и член 167, буква б) от Делегиран регламент (ЕС) 2020/692 на Комисията. Някои дерогации от това правило за сухоземните животни са предвидени в членове 15 и 16 от същия делегиран регламент.

Когато продуктите от животински произход или съставните продукти остават в запечатания си транспортен контейнер, така че санитарният статус на пратката не се променя, не е необходимо третата държава на транзитно преминаване да издава нов сертификат, тъй като не се нарушават ветеринарно-санитарните изисквания, посочени в член 238, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2016/429, и изискванията във връзка с общественото здраве, посочени в член 21, параграф 4, буква а) от Делегиран регламент (ЕС) 2022/2292 ([31]) на Комисията.

([29]) Делегиран регламент (ЕС) 2020/692 на Комисията от 30 януари 2020 г. за допълнение на Регламент (ЕС) 2016/429 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на правилата за въвеждането в Съюза на пратки с някои животни, зародишни продукти и продукти от животински произход и за движението им и боравенето с тях след въвеждане (ОВ L 174, 3.6.2020 г., стр. 379).

([30]) Членове 20—23 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/403 на Комисията от 24 март 2021 г. за определяне на правила за прилагането на регламенти (ЕС) 2016/429 и (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на образците на ветеринарни здравни сертификати и на ветеринарни здравни/официални сертификати за въвеждане в Съюза и за движение между държави членки на пратки с определени категории сухоземни животни и със зародишни продукти от тях и по отношение на официалното сертифициране във връзка с тези сертификати и за отмяна на Решение 2010/470/ЕС (ОВ L 113, 31.3.2021 г., стр. 1).

([31]) Делегиран регламент (ЕС) 2022/2292 на Комисията от 6 септември 2022 г. за допълнение на Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на изискванията за въвеждане в Съюза на пратки с животни за производство на храни и определени стоки, предназначени за консумация от човека (ОВ L 304, 24.11.2022 г., стр. 1).

Третата държава на транзитно преминаване обаче трябва да бъде включена в списъка за съответния продукт и да издаде нов сертификат в следните случаи, като се има предвид, че здравните гаранции, предоставени от първоначалния сертификат, вече не са валидни:

— разтоварване на продукти в насипно състояние, включително палетизирани опаковки, и претоварване в транспортен контейнер, предназначен за Съюза;

— разтоварване за съхранение в склад на третата държава на транзитно преминаване, независимо от нейния митнически статут, и повторно натоварване на транспортно средство, предназначено за Съюза;

— разтоварване и всякаква обработка или преработка в предприятие на третата държава на транзитно преминаване, преди да се натовари отново на транспортно средство, предназначено за Съюза.

Случай на множество сертификати

По принцип пратка продукти от животински произход, посочени в член 21, параграф 1, буква б) от Делегиран регламент (ЕС) 2022/2292, или съставни продукти, посочени в член 21, параграф 1, буква е) от същия регламент, се придружава само от един официален сертификат. При определени обстоятелства обаче може да се наложи дадена пратка да бъде придружена от няколко официални сертификата. Такъв би могъл да бъде случаят с хранителните продукти (т.нар. смесени продукти), които съдържат различни продукти от животински произход, например рибни продукти и млечни продукти. В този случай:

— пратката трябва да бъде придружена от съответните сертификати, изисквани за всеки вид продукт от животински произход съгласно член 21 от Делегиран регламент (ЕС) 2022/2292;

— във всеки сертификат в описанието на пратката трябва да се посочват животинските видове, видът на продуктите, обработката и изброените предприятия, свързани с единствената(ите) категория(и) продукти от животински произход, включени в сертификата. Въпреки това кодовете по ХС, броят на опаковките и теглото трябва да бъдат свързани с крайния продукт, което означава, че тази информация трябва да бъде еднаква във всички тези сертификати и да се отнася за пратката като цяло, а не за продукта, включен във всеки конкретен сертификат;

— за да се осигури правилна проследимост, сертификатите трябва да бъдат идентифицирани с един и същ референтен номер или всеки сертификат трябва да включва препратка към другите сертификати;

— на ГКП ще бъде издаден само един ЕЗДВ, тъй като има една пратка. Описанието на пратката трябва да се отнася до информацията, свързана с крайния продукт.

По подобен начин пратка продукти, съдържащи или съставени от различни странични животински продукти, като комбиниран фураж или комбинирани торове, може да се нуждае от повече от един официален сертификат. За такива продукти трябва да бъдат издадени съответните сертификати за *всеки* вид страничен животински продукт.

2.4.1.3. *Правила за сертифициране на растения, растителни продукти и други обекти*

Определени растения, растителни продукти и други обекти с произход от трета държава могат да бъдат въвеждани в Съюза, ако са придружени от фитосанитарен сертификат, както е посочено в член 71 от Регламент (ЕС) 2016/2031, издаден от компетентните органи на третата държава.

Докато фитосанитарният сертификат за износ трябва да бъде издаден за пратки, въведени *директно* от третата държава на произход, съгласно член 76 от Регламент (ЕС) 2016/2031 фитосанитарният сертификат за износ или реекспорт трябва да бъде издаден, когато пратките се въвеждат от трета държава на изпращане, което означава държава на реекспорт, т.е. различна от държавата на произход. Фитосанитарен сертификат за реекспорт може да бъде издаден от държавата на изпращане, когато стоката в пратката не е била отглеждана или преработвана, за да се промени нейното естество в тази държава, и само когато е налице оригинален фитосанитарен сертификат за износ или неговото заверено копие.

Съдържанието на тези сертификати е посочено в приложение V към Регламент (ЕС) 2016/2031. Фитосанитарният сертификат за износ или неговото заверено копие трябва да придружава фитосанитарния сертификат за реекспорт и да е свързан с него. При издаването на фитосанитарния сертификат за реекспорт отговорните компетентни органи трябва да вземат предвид всички промени в риска от вредители, свързан с пратката, които може да са настъпили в държавата на изпращане. Ако пратката е била преопакована, претоварена, съхранявана, разделена или комбинирана с други внесени пратки, все пак може да бъде издаден фитосанитарен сертификат за реекспорт, при условие че не е била изложена на заразяване или замърсяване с вредители, регулирани от законодателството на Съюза.

В някои случаи, за да се гарантира, че пратката отговаря на приложимите изисквания на Съюза, компетентните органи на третата държава на изпращане трябва да предприемат подходящи действия за издаване на нов фитосанитарен сертификат за износ.

Когато е приложимо, трябва да е налице допълнителна декларация и тя да е правилна, за да може компетентният орган да приеме пратката съгласно член 76 от Регламент (ЕС) 2016/2031.

2.4.1.4. *Електронно сертифициране*

Електронната удостоверителна услуга на TRACES позволява изготвянето и предаването в TRACES на електронни официални сертификати и документи. Тя улеснява извършването на официален контрол, тъй като всички участници в дадено движение имат незабавен достъп чрез TRACES до оригиналния електронен сертификат или ЕЗДВ. Освен това електронната удостоверителна услуга на TRACES се предлага безплатно на всички компетентни органи, които използват TRACES (както в ЕС, така и извън него). Официалните сертификати и ЕЗДВ трябва да бъдат подписани електронно, когато това се изисква от секторните правила, както в случая с издаването на официалния сертификат, посочен в член 35, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2018/848, който трябва да бъде издаден в електронен вид в TRACES (член 1 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/2119 на Комисията ([32])).

Само официални сертификати и ЕЗДВ, които отговарят на изискванията за електронно сертифициране, предвидени в Регламента за IMSOC, могат да се считат за електронни и да отменят изискването за издаване на съответните официални сертификати и документи на хартиен носител.

2.4.1.5. *Въвеждани в Съюза животни и стоки, които подлежат на официален контрол*

Член 3 от РОК

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения: [..]

40) „влизане на територията на Съюза“ или „въвеждане в Съюза“ означава действието, с което животни и стоки се въвеждат в една от териториите, посочени в приложение I към настоящия регламент, от места извън тези територии, с изключение по отношение на правилата, посочени в член 1, параграф 2, буква ж), за които този термин означава действието, с което се въвеждат стоки „на територията на Съюза“, както е посочено в член 1, параграф 3, втора алинея от Регламент (ЕС) 2016/2031;

44) „транзит“ означава движение от една трета държава към друга трета държава, при което се преминава под митнически надзор през една от териториите, посочени в приложение I, или от една от териториите, посочени в приложение I, до друга територия, посочена в приложение I, след преминаване през територията на трета държава, с изключение по отношение на правилата, посочени в член 1, параграф 2, буква ж), за които това означава едно от следните положения:

а) движение от една трета държава към друга трета държава, съгласно определението в член 1, параграф 3, първа алинея от Регламент (ЕС) 2016/2031, при което се преминава под митнически надзор през „територията на Съюза“, както е посочено в член 1, параграф 3, втора алинея от посочения Регламент; или

б) движение от „територия на Съюза“ към друга „територия на Съюза“, съгласно определението в член 1, параграф 3, втора алинея от Регламент (ЕС) 2016/2031, при което се преминава през територията на трета държава, както е посочено в член 1, параграф 3, първа алинея от посочения Регламент; [..]

В членове 43—77 от РОК са определени правила за официалния контрол на всички пратки животни и стоки, въвеждани в Съюза, и се прави разграничение между животни и стоки, които подлежат или не подлежат на официален контрол на ГКП, за да се установи спазването на правилата, посочени в член 1, параграф 2.

([32]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/2119 на Комисията от 1 декември 2021 г. за определяне на подробни правила за някои видове документация и декларации, изисквани от операторите и групите от оператори, както и за техническите средства за издаване на сертификати в съответствие с Регламент (ЕС) 2018/848 на Европейския парламент и на Съвета и за изменение на Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/1378 на Комисията по отношение на издаването на сертификата за оператори, групи от оператори и износители от трети държави (ОВ L 430, 2.12.2021 г., стр. 24).

В членове 44—46 от РОК се предвижда официален контрол на животни и стоки, които не подлежат на задължително представяне на ГКП. Те се прилагат за пратки, за които се счита, че са с по-нисък риск, и позволяват гъвкавост по отношение на мястото на официалния контрол, който може да се извършва на всяко подходящо място, разположено от мястото на въвеждане в Съюза, включително ГКП, до мястото на местоназначение (член 44, параграф 3 от РОК). Този контрол трябва да се извършва въз основа на риска.

За да определят риска, компетентните органи трябва да разгледат, наред с другото, в съответствие с член 44, параграф 2 от РОК, историята на съответствие на: предприятието на производство или на произход, износителя, отговарящия за пратката оператор, държавата износител за ЕС и гаранциите, предоставени от нейните компетентни органи по отношение на спазването на правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК.

В членове 47—64 от РОК се предвижда официален контрол върху животните и стоките, посочени в член 47, параграф 1, за които се изисква да бъдат представени на ГКП при първото им пристигане в Съюза и да бъдат подложени на официален контрол.

Преди физическото пристигане на пратката на ГКП отговарящият за пратката оператор трябва предварително да уведоми за нейното пристигане, като попълни част I от ЕЗДВ. Това е задължителна стъпка за представянето на пратката за официален контрол на ГКП и е предвидена в член 56 от РОК, освен в специфични случаи като претоварване в рамките на сроковете, определени в Делегиран регламент (ЕС) 2019/2124 на Комисията. Това уведомяване трябва да бъде направено не по-късно от един работен ден *преди* очакваното пристигане на пратката на ГКП на първо пристигане, а ако има логистични ограничения — не по-късно от четири часа преди очакваното пристигане, съгласно член 1 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1013 на Комисията ([33]).

В допълнение към тези изисквания за всички категории биологични продукти и продукти, произведени при преход към биологично производство, трябва да бъде подадено предварително уведомление съгласно член 3 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/2307 ([34]) на Комисията чрез TRACES в рамките на същите срокове, предвидени в Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1013. За тази цел се използва клетка 20 от COI.

Съгласно член 5 от Делегиран регламент (ЕС) 2021/2306 контролният или надзорният орган трябва да качи в TRACES търговските и транспортните документи на пратката, докато издава съответния COI. В случай че пратката е включена и в ЕЗДВ, се препоръчва към нея да бъдат приложени същите търговски и транспортни документи, за да се улесни сътрудничеството между компетентните органи по време на паралелните проверки.

В съответствие с правомощията, предвидени в член 47, параграф 2 от РОК Комисията съставя списъци на някои животни и стоки, които подлежат на официален контрол на граничните контролни пунктове, идентифицирани със съответните кодове по Комбинираната номенклатура (КН).

По-специално, в Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/632 ([35]) на Комисията са изброени животните, продуктите от животински произход, зародишните продукти, страничните животински продукти и производните продукти, съставните продукти, както и сеното и сламата, които подлежат на официален контрол на ГКП. Животните и продуктите, които не са включени в приложението към регламента за изпълнение, по подразбиране са *изключени* от официалния контрол, предвиден в член 47, параграф 1 от РОК. Делегиран регламент (ЕС) 2021/630 ([36]) на Комисията освобождава от официален контрол на ГКП някои трайни съставни продукти, представляващи нисък риск за общественото здраве и здравето на животните, и определя правилата за извършване на официален контрол на тези продукти.

([33]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1013 на Комисията от 16 април 2019 г. относно предварителното уведомяване за пратки с някои категории животни и стоки, които се въвеждат в Съюза (ОВ L 165, 21.6.2019 г., стр. 8).

([34]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/2307 на Комисията от 21 октомври 2021 г. за определяне на правила относно документите и уведомленията, които се изискват по отношение на биологичните продукти и продуктите, произведени при преход към биологично производство, предназначени за внос в Съюза (ОВ L 461, 27.12.2021 г., стр. 30).

([35]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/632 на Комисията от 13 април 2021 г. за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на списъците на животни, продукти от животински произход, зародишни продукти, странични животински продукти и производни продукти, съставни продукти, сено и слама, които подлежат на официален контрол на граничните контролни пунктове, и за отмяна на Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2007 на Комисията и Решение № 2007/275/ЕО на Комисията (ОВ L 132, 19.4.2021 г., стр. 24).

([36]) Делегиран регламент (ЕС) 2021/630 на Комисията от 16 февруари 2021 г. за допълнение на Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на някои категории стоки, освободени от официален контрол на граничните контролни пунктове, и за изменение на Решение 2007/275/ЕО на Комисията (ОВ L 132, 19.4.2021 г., стр. 17).

В допълнение към това в Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1793 на Комисията ([37]) са изброени някои храни и фуражи от неживотински произход от някои трети държави, които подлежат на временно засилен официален контрол, както и на извънредни мерки (специални условия за въвеждане и спиране на въвеждането в Съюза), уреждащи въвеждането на такива храни и фуражи, в съответствие с член 47, параграф 1, букви г) и д) от РОК.

В областта на фитосанитарните въпроси с Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 ([38]) на Комисията в приложения XI и XII към него се установяват списъци на растения, растителни продукти и други обекти съгласно член 72, параграф 1 и член 74, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2016/2031, които подлежат на официален контрол на ГКП при първото пристигане в Съюза в съответствие с член 47, параграф 1, буква в) от РОК.

Компетентните органи отговарят за оценката на идентичността на животните и стоките и решават дали те отговарят на описанията, предвидени в горепосочените регламенти, и следователно дали попадат в тяхното приложно поле, или не.

2.4.1.6. *Извършване на проверки*

Член 3 от РОК

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения: [..]

41) „проверка на документи“ означава проверка на официални сертификати, официални удостоверения и други документи, включително документи с търговски характер, които се изисква да придружават пратката съгласно правилата, посочени в член 1, параграф 2, член 56, параграф 1, или съгласно актове за изпълнение, приети в съответствие с член 77, параграф 3, член 126, параграф 3, член 128, параграф 1 и член 129, параграф 1;

42) „проверка за идентичност“ означава визуална проверка с цел да се удостовери, че съдържанието и етикетирането на дадена пратка, включително маркировките върху животните, пломбите и транспортните средства, съответстват на посочената информация в придружаващите пратката официални сертификати, официални удостоверения и други документи;

43) „физическа проверка“ означава проверка на животните или стоките и — когато е целесъобразно — проверки на опаковката, транспортното средство, етикетите и температурата, вземането на проби за анализи, изпитвания или диагностика, както и всяка друга проверка, необходима с цел да се установи спазването на правилата, посочени в член 1, параграф 2; [..]

Съгласно член 15, параграфи 1 и 3 от РОК на служителите на компетентните органи трябва да бъде предоставен достъп от операторите до оборудването, транспортните средства и помещенията, системите за управление на информацията, животните и стоките под техен контрол и документите, доколкото това е необходимо за извършване на официален контрол на пратките. Отговарящите за пратките оператори трябва да предоставят цялата информация, съдържаща се на хартиен или електронен носител, относно пратката.

Съществуват три различни вида проверки на животни и стоки, посочени в член 47, параграф 1 от РОК или попадащи в обхвата на член 44 от РОК, които трябва да се извършват по този стандартен ред: проверките на документи, проверките за идентичност и физическите проверки. Те трябва да се извършват с различна честота, вариращa от най-високата честота за проверките на документи до по-ниска честота за проверките за идентичност и същата или по-ниска честота за физическите проверки.

([37]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1793 на Комисията от 22 октомври 2019 г. относно временното засилване на официалния контрол и спешните мерки, уреждащи въвеждането в Съюза на някои стоки от някои трети държави за изпълнение на регламенти (ЕС) 2017/625 и (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на регламенти (ЕО) № 669/2009, (ЕС) № 884/2014, (ЕС) 2015/175, (ЕС) 2017/186 и (ЕС) 2018/1660 на Комисията (ОВ L 277, 29.10.2019 г., стр. 89).

([38]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията от 28 ноември 2019 г. за установяване на еднакви условия за изпълнението на Регламент (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета за защитните мерки срещу вредителите по растенията, за отмяна на Регламент (ЕО) № 690/2008 на Комисията и за изменение на Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/2019 на Комисията (ОВ L 319, 10.12.2019 г., стр. 1).

За животните и стоките, посочени в член 47, параграф 1 от РОК, компетентният орган, отговарящ за ГКП, трябва да извършва проверки на документите на всички пратки (член 54, параграф 1 от РОК). За лицата, попадащи в обхвата на член 44 от РОК, официалният контрол се извършва на подходящо място (както е определено в член 44, параграф 3). В съответствие с общото правило, установено в член 9, параграф 5 от РОК, административната тежест и нарушенията в дейността за операторите трябва да бъдат сведени до необходимия минимум. Поради това произтичащите от това нарушенията в дейността следва да се вземат предвид при избора на място за официален контрол на стоки, попадащи в обхвата на член 44 от РОК, за да се осигури безпрепятственото функциониране на търговията. Проверките на документите се извършват въз основа на оценка на риска и с подходяща честота (член 44, параграф 1 и член 45, параграф 1 от РОК).

Пратките от животни и стоки, посочени в член 47, параграф 1 от РОК, които подлежат на официален контрол на ГКП, трябва да бъдат придружени от оригиналните сертификати или документи, или от електронните им еквиваленти, изисквани от правилата, посочени в член 1, параграф 2. Съгласно член 50 от РОК тези сертификати или документи *трябва* да се съхраняват от компетентните органи на ГКП, които трябва да предоставят заверени или електронни копия на операторите, освен ако в правилата, посочени в член 1, параграф 2, е предвидено друго. Съгласно членове 11, 13 и 15 от Делегиран регламент (ЕС) 2019/2124 относно животните, които остават в същото транспортно средство за последващо пътуване и трансбордирани пратки, придружаващите сертификати трябва да останат с пратките до края на пътуването.

Проверките на документи за някои растения, растителни продукти и други обекти могат да се извършват на разстояние от ГКП съгласно член 7 от Делегиран регламент (ЕС) 2019/2123 ([39]) на Комисията.

Проверките на документи включват:

— проверка на официални сертификати, официални удостоверения и други документи, придружаващи пратките, или на техните електронни еквиваленти, подадени в TRACES, и

— проверка на съответствието на тези документи със съответните законови изисквания и на информацията, която те предоставят, с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК.

За животните и стоките, посочени в член 47, параграф 1 от РОК, при извършване на проверка на документите компетентните органи трябва да проверят сертификатите, удостоверенията и другите документи, които трябва да придружават пратката. Те трябва да проверят дали в съответствие с разпоредбите на член 56 от РОК част I от ЕЗДВ, надлежно и точно попълнена, е подадена от оператора в IMSOC (TRACES) *преди* пристигането на пратката на ГКП и дали съдържащата се в нея информация съответства на тази, включена в официалните сертификати, официалните удостоверения и други документи. Проверките на документи се отнасят и до информацията за предназначението на животните и стоките и тяхното местоназначение.

След проверките на документите компетентните органи трябва да извършват проверки за идентичност на пратките, които се представят на мястото на официалния контрол, с определена честота, както се изисква от правото на Съюза, като например Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2129 на Комисията ([40]), Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1793 на Комисията и Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/2389 на Комисията ([41]). Тези проверки, определени в член 3, точка 42 от РОК, включват по-специално проверка на броя и характеристиките на животните, съдържанието и количеството на стоките, въвеждани в Съюза, и, когато е приложимо, на печатите, идентификационните знаци, кодовете, пломбите и транспортните средства, във връзка със съответната информация, съдържаща се в официалните сертификати, официалните удостоверения и други документи.

([39]) Делегиран регламент (ЕС) 2019/2123 на Комисията от 10 октомври 2019 г. за допълнение на Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на случаите и условията, при които проверките за идентичност и физическите проверки на някои стоки може да се извършват на контролни пунктове, а проверките на документи може да се извършват на разстояние от граничните контролни пунктове (ОВ L 321, 12.12.2019 г., стр. 64).

([40]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2129 на Комисията от 25 ноември 2019 г. за установяване на правила за еднаквото прилагане на честотата на проверките за идентичност и физическите проверки на определени пратки животни и стоки, които се въвеждат на територията на Съюза (ОВ L 321, 12.12.2019 г., стр. 122).

([41]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/2389 на Комисията от 7 декември 2022 г. за установяване на правила за еднаквото прилагане на честотата на проверките за идентичност и физическите проверки на пратки с растения, растителни продукти и други обекти, въвеждани в Съюза (ОВ L 316, 8.12.2022 г., стр. 42).

За пратките с продукти от животински произход, зародишни продукти, странични животински продукти, производни продукти, сено и слама и съставни продукти проверките за идентичност могат да бъдат ограничени до идентифициране на транспортното средство и проверки на пломбите, когато са изпълнени определени условия, както е посочено в член 3, параграф 2 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2130 на Комисията ([42]).

И накрая, физическите проверки трябва да се извършват с определена честота, както се изисква от правото на Съюза (като например горепосочените регламенти за определяне на честотата на проверките за идентичност), за да се провери съответствието на животните и стоките с приложимите правила, посочени в член 1, параграф 2 от РОК и специфичните изисквания, определени в официалните сертификати, официалните удостоверения и други документи (член 4, параграф 1 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2130 на Комисията).

В Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2130 се определят подробни правила за действията, които се извършват по време на и след проверките на документи, проверките за идентичност и физическите проверки на животни и стоки, подлежащи на официален контрол на ГКП.

В член 6 от Регламент (ЕС) 2021/2306 са предвидени подробни правила за официалния контрол на биологични продукти и продукти, произведени при преход към биологично производство.

2.4.1.7. *Използване на ЕЗДВ*

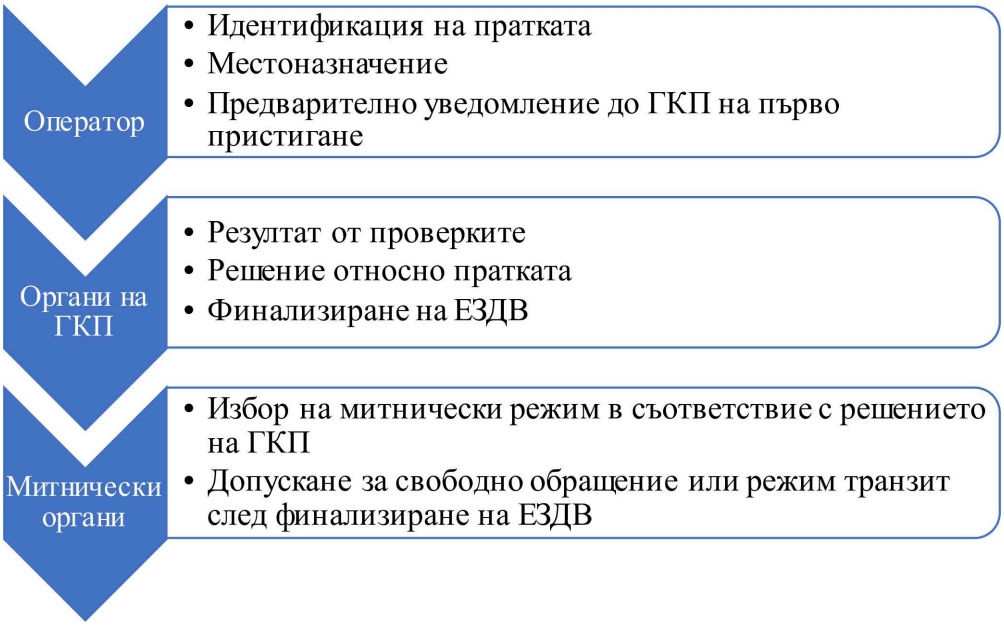
В съответствие с член 56, параграфи 1 и 4 от РОК за всяка пратка стоки, посочена в член 47, параграф 1 от РОК, отговарящият за пратката оператор трябва да попълни и подаде част I от ЕЗДВ, за да предостави необходимата информация на компетентните органи на ГКП относно идентификацията и местоназначението на тази пратка.

Компетентните органи на ГКП трябва да запишат в ЕЗДВ резултата от извършения от тях официален контрол и взетото решение относно пратката (член 56, параграф 3 от РОК).

Накрая митническите органи трябва да използват окончателния ЕЗДВ, за да изберат подходящия митнически режим и да допуснат пратката с валидиран ЕЗДВ за свободно обращение в съответствие с член 57 от РОК.

Фигура 6

Попълване и използване на ЕЗДВ в съответствие с членове 56 и 57 от РОК



([42]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2130 на Комисията от 25 ноември 2019 г. за определяне на подробни правила за действията, които се извършват по време на и след проверките на документи, проверките за идентичност и физическите проверки на животни и стоки, подлежащи на официален контрол на граничните контролни пунктове (ОВ L 321, 12.12.2019 г., стр. 128).

Финализирането на ЕЗДВ е необходима предпоставка за възможното разделяне на пратката съгласно член 50, параграф 3 от РОК. Заверено хартиено или електронно копие на официалните сертификати или документи на оригиналната пратка трябва да бъде издадено за отговарящия оператор съгласно член 50, параграф 2 от РОК.

Окончателният ЕЗДВ на хартиен или електронен носител *трябва* да придружава пратката до мястото на местоназначение и до допускането ѝ за свободно обращение в съответствие с член 4 от Делегиран регламент (ЕС) 2019/1602 ([43]) на Комисията или до напускането ѝ на Съюза. Съгласно член 57, параграф 2 от РОК митническите органи могат да разрешат поставянето на пратката под митнически режим, който е съвместим с решението на ГКП, посочено в ЕЗДВ.

Всяко решение за ГКП отваря различни възможности за оператора във връзка с митническата декларация и обработката на пратката. Например, ако решението на ГКП за дадена пратка е тя да бъде допусната за свободно обращение, операторът все пак може да избере пратката да премине митническите процедури за транзит или реекспорт. Ако обаче решението на ГКП за пратката е за транзит, операторът не може да поиска митническо освобождаване за допускане за свободно обращение.

2.4.1.8. *Промяна на предназначението и специална обработка на пратките*

В случаите, когато предназначението на пратката се променя след нейното отхвърляне на ГКП, но докато тя все още е под контрола на органа на ГКП, трябва да се издаде заместващ ЕЗДВ и да се свърже с първоначалния ЕЗДВ.

За разлика от това, когато пратката е отхвърлена и впоследствие е насочена за специална обработка, замяната на ЕЗДВ не е подходяща.

Вместо това компетентният орган, който контролира специалната обработка, трябва да вземе решение относно съответствието на пратката с правилата на Съюза и националните правила. Въз основа на това *документирано* решение митническите органи вземат решение за допускане на пратката за свободно обращение и управлението на количествата се извършва извън системата CSW-CERTEX на ЕС.

2.4.1.9. *Връзката на ЕЗДВ-РР с фитосанитарен сертификат*

От определението на думата „*пратка*“ в член 3, точка 37) от РОК следва, че за стоките, подлежащи на фитосанитарните правила, посочени в член 1, параграф 2, буква ж) от РОК, не е необходимо стоките в пратката да са от *един и същ* вид, клас или да са с еднакво описание. Съгласно посочената разпоредба пратка означава количество стоки, които, наред с другото, са „*(...) включени в един и същ официален сертификат*“.

Съвместният прочит на член 56 от РОК и на член 3, точка 37) от РОК показва, че ЕЗДВ-РР, както е определено в член 40 от Регламента за IMSOC, може да бъде издаден само по отношение на количество растения, растителни продукти или други обекти, включени в *един и същ* фитосанитарен сертификат.

Съответно, докато един фитосанитарен сертификат може да включва продукти от различен тип, клас и с различно описание, ЕЗДВ-РР може да бъде свързан *само* с *един* фитосанитарен сертификат за износ или с един фитосанитарен сертификат за реекспорт. В случай че ЕЗДВ-РР е свързан с фитосанитарен сертификат за реекспорт, към фитосанитарния сертификат за реекспорт могат да бъдат приложени един или повече фитосанитарни сертификати за износ.

2.4.2. ***Незаконно въвеждане на пратки в Съюза***

В съответствие с член 66, параграф 6 от РОК в случай че пратка животни или стоки, посочени в член 47, параграф 1 от РОК, която трябва да премине през официален контрол в ГКП, не бъде представена в ГКП или не бъде представена в съответствие с изискванията, определени в същия член, компетентните органи *трябва* да разпоредят пратката да бъде задържана или иззета и да бъде поставена под официално задържане.

На етапа на представяне на митническа декларация пред митническите органи *трябва да* се представи окончателен ЕЗДВ за тези пратки. Съгласно член 57, параграф 3 от РОК, ако при подаване на митническа декларация не бъде представен ЕЗДВ, митническите органи трябва да задържат пратката и незабавно да уведомят компетентните органи на ГКП.

([43]) Делегиран регламент (ЕС) 2019/1602 на Комисията от 23 април 2019 г. за допълнение на Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на единния здравен документ за въвеждане, придружаващ пратки от животни и стоки до тяхното местоназначение (ОВ L 250, 30.9.2019 г., стр. 6).

2.4.2.1. *Уведомяване*

Когато държавата членка на въвеждане на пратката в Съюза е различна от държавата членка на митническата декларация, се прилагат членове 14 и 15 от Регламент (ЕО) № 515/97 ([44]) на Съвета относно оказването на непосредствена помощ (без предварително искане) между компетентните органи на държавите членки.

В РОК по отношение на животните и стоките, посочени в член 47, параграф 1, задължението за незабавно уведомяване на компетентните органи на ГКП е предвидено в член 57, параграф 3. Това уведомяване обаче зависи от това дали на мястото на въвеждане съществува ГКП.

Когато на мястото на въвеждане съществува ГКП

Митническите органи на държавата членка, в която е направена декларацията, трябва да уведомят:

— компетентните органи на ГКП на мястото на въвеждане за целите на евентуални разследвания или по-нататъшни действия. Когато в извършването на официалния контрол в ГКП на една и съща пратка участват няколко компетентни органа (например ако пратката се придружава от ЕЗДВ-РР и ЕЗДВ-D и органите, отговорни за извършването на проверките, записани в тези документи, са различни), трябва да бъде информиран *всеки* от тях:

— митническите органи на държавата членка на въвеждане, че е осъществена незаконна търговия, също и в нарушение на член 57, параграф 1 от РОК, въз основа на задължението им за тясно сътрудничество с други органи, предвидено в член 75, параграф 1 от РОК и в контекста на управлението на риска, посочено в член 46 от Регламент (ЕС) № 952/2013 ([45]).

Когато на мястото на въвеждане не съществува ГКП

Въз основа на задълженията си за сътрудничество съгласно член 57, параграф 3 и член 75, параграф 1 от РОК, както и член 46 и член 47, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 952/2013, митническите органи на държавата членка, в която е направена декларацията, или компетентните органи на тази държава членка трябва да уведомят:

— централния компетентен орган, отговарящ за официалния контрол в държавата членка на въвеждане;

— митническите органи на държавата членка на въвеждане, че е извършена незаконна търговия, също и в нарушение на член 57, параграф 1 от РОК.

За целите на това уведомяване държавите членки могат да установят процедури, които да гарантират незабавната(ото):

1. размяна на съобщения между митническите органи и компетентните органи на държавата членка, в която е направена декларацията;

2. съобщаване на информацията от компетентните органи на държавата членка, в която е подадена декларацията, на компетентните органи на ГКП и/или на централния компетентен орган за проверките на ГКП на държавата членка на въвеждане.

2.4.2.2. *Мерки*

В член 57, параграф 3 от РОК се посочва, че компетентните органи трябва да предприемат необходимите мерки в съответствие с член 66, параграф 6 от РОК, без да се посочват допълнителни подробности. Поради това държавите членки трябва да решат кои компетентни органи (съгласно определението в член 3, параграф 3 от РОК) отговарят за тези мерки. В зависимост от конкретната ситуация това може да бъде или компетентният орган на ГКП, или местният компетентен орган, където се намира митническото учреждение и пратката е задържана, или централният компетентен орган, отговарящ за официалния контрол на ГКП.

В същия член се посочва, че митническите органи трябва незабавно да уведомят компетентните органи на ГКП. Когато на предполагаемото място на въвеждане в ЕС няма определен ГКП, прагматизмът предполага митническите органи да уведомят компетентните органи на своите държави членки.

([44]) Регламент (ЕО) № 515/97 на Съвета от 13 март 1997 г. относно взаимопомощта между административните органи на държавите-членки и сътрудничеството между последните и Комисията по гарантиране на правилното прилагане на законодателството в областта на митническите и земеделските въпроси (ОВ L 82, 22.3.1997 г., стр. 1).

([45]) Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2013 г. за създаване на Митнически кодекс на Съюза (преработен текст) (ОВ L 269, 10.10.2013 г., стр. 1).

Мерките, които трябва да се предприемат по отношение на пратката, зависят от нейното местоположение в момента на откриването:

— ако пратката е *все още на мястото на въвеждане*, митницата следва да я пренасочи към ГКП, където, както се изисква в член 65, параграф 2 от РОК, компетентните органи ще извършат официалния контрол в съответствие с член 47, параграф 1.

  Ако според резултатите от официалния контрол пратката не отговаря на материалноправните правила, компетентните органи отказват въвеждането ѝ в Съюза съгласно член 66, параграф 1 и предприемат съответните мерки в изпълнение на член 66, параграф 3;

— ако пратката вече *е напуснала мястото на въвеждане* и неговата митническа зона, тя следва да бъде подложена на официален контрол от местния компетентен орган и да бъде задържана, иззета и поставена под задържане, както е предвидено в член 66, параграф 6, за да се вземе решение относно възможните мерки, посочени в член 66, параграф 3. Пратката не трябва да се връща в ГКП.

Накрая, мерките следва да бъдат съобщени на компетентните органи на държавата членка на въвеждане, в случай че тя е различна от държавата членка, в която е задържана пратката.

2.4.2.3. *Неправилни кодове по Комбинираната номенклатура*

В съответствие с член 56 от РОК и член 40 и приложение II към Регламента за IMSOC отговарящият за пратката оператор попълва трябва да попълни информацията за животните и стоките в част I от ЕЗДВ, като посочи (наред с другото) кодовете от Комбинираната номенклатура („кодове по КН“), по-конкретно в клетка I.31 от ЕЗДВ. Освен това кодовете по КН, посочени в ЕЗДВ, трябва да съответстват на кодовете по КН, посочени в митническите декларации, така че митническата администрация да може да извърши необходимите проверки, както е предвидено в член 57 от РОК.

Когато кодовете по КН, посочени от оператора в ЕЗДВ, са неправилни, това има практически последици при извършването на официалния контрол на ГКП. В такива случаи следва да се прилагат следните принципи:

— независимо дали има умисъл, или не, посочването на неправилни кодове по КН в ЕЗДВ остава отговорност на оператора;

— *само* митническите органи са компетентни да преценяват дали посоченият код по КН е правилен. Поради това от ГКП следва да се консултират с митническите органи, за да установят дали кодът по КН е правилен;

— когато операторът посочи неправилен код по КН, което води до изключване на пратката от официалния контрол на ГКП, ГКП не може да установи наличието на пратка. Ето защо ролята на митническите органи е да открият неправилните кодове по КН в митническите декларации. В този случай мерките, които трябва да бъдат предприети по отношение на пратката, зависят от местоположението ѝ в момента на откриването ѝ в съответствие с мерките, предприети в случаите на незаконно въвеждане на пратки в Съюза, обяснени в предходния раздел;

— когато операторът декларира неправилен код по КН, което води до представяне на пратката на ГКП, мерките, които трябва да се предприемат, зависят от това дали ГКП открива или не неправилните кодове по КН:

  — ако ГКП открие неправилни кодове по КН, като първа стъпка трябва да се направи консултация с оператора, за да се изключи възможността за погрешна декларация. Ако няма консенсус или все още има съмнения относно правилността на кодовете по КН, трябва да се направи консултация с митническите органи за официално потвърждение. В този случай част I от ЕЗДВ все още може да бъде коригирана от оператора;

  — ако ГКП не открие неправилните кодове по КН и грешката бъде открита от митническите органи на по-късен етап, ГКП следва да бъде информиран, за да замени и анулира валидирания ЕЗДВ. В някои случаи ГКП трябва също така да преразгледа възможните последици по отношение на изискванията относно вноса и ако е необходимо, да промени окончателното решение.

2.4.3. ***Обработка на пратки, които не отговарят на изискванията***

2.4.3.1. *Открито несъответствие преди допускането за свободно обращение*

Когато има подозрение, че пратка животни или стоки, посочени в член 44, параграф 1 или член 47, параграф 1 от РОК, не отговаря на правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК, тази пратка *трябва* да бъде задържана и подложена на официален контрол, за да се потвърди или отстрани това подозрение за несъответствие, както е предвидено член 65, параграфи 1 и 3 от РОК.

При потвърждаване на несъответствието компетентните органи трябва да откажат въвеждането на пратката в Съюза (член 66, параграф 1 от РОК) и да предприемат мерките в съответствие с членове 66, 67 и 72 от РОК, тъй като пратките все още не са допуснати за свободно обращение.

Аналогично, когато пратки от категориите стоки, посочени в член 1, параграф 1, буква а) от Делегиран регламент (ЕС) 2019/2124, представени на мястото на крайното им местоназначение след предоставяне на разрешение за по-нататъшно транспортиране, се окажат несъответстващи на изискванията въз основа на резултати от лабораторни изследвания, компетентните органи на ГКП трябва да предприемат последващите мерки, предвидени в член 66, параграфи 3—6 от РОК, в координация с компетентните органи на мястото на крайно местоназначение, съгласно членове 7 и 8 от Делегиран регламент (ЕС) 2019/2124. Системата, която се използва за извършване на уведомленията по член 66, параграф 5 от РОК, е TRACES.

За да наложат подходящи мерки, компетентните органи следва първо да преценят за всеки отделен случай дали пратките представляват риск, като вземат предвид определението за риск в член 3, точка 24) от РОК.

Член 3 от РОК

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения: [..]

24) „риск“ означава функция на вероятността за неблагоприятно въздействие върху здравето на хората, животните или растенията, върху хуманното отношение към животните или околната среда и на сериозността на това въздействие, вследствие на някаква опасност; [..]

Когато несъответстващата на изискванията пратка представлява риск, се прилага член 67 от РОК и двете възможни мерки, които трябва да се предприемат, са унищожаване или подлагане на специална обработка.

В други случаи, съгласно член 66, параграф 3, първа алинея от РОК, като вземат предвид мнението на оператора, компетентните органи имат възможност да дадат разпореждане за алтернативни мерки, включително реекспедиране до трета държава при условията на член 72 от РОК, или да предназначат пратката за други цели, различни от първоначалното ѝ предназначение.

В някои случаи на несъответствие с изискванията компетентният орган може да прецени въз основа на отделния случай, че дадена пратка може да бъде реекспедирана в трета държава при условията на член 72 от РОК, когато няма вероятност да се прояви неблагоприятно влияние върху здравето или върху околната среда. Следващите примери за несъответствия с изискванията представляват неизчерпателен списък на такива случаи:

а) незадоволителни резултати по критериите за безопасност на храните, определени в Регламент (ЕО) № 2073/2005 на Комисията ([46]);

б) несъответствие с микробиологичните стандарти, определени в Регламент (ЕС) № 142/2011 на Комисията ([47]) за фуражи, съдържащи или съставени от странични животински продукти, предмет на Регламент (ЕО) № 1069/2009;

([46]) Регламент (ЕО) № 2073/2005 на Комисията от 15 ноември 2005 г. относно микробиологични критерии за храните (ОВ L 338, 22.12.2005 г., стр. 1).

([47]) Регламент (ЕС) № 142/2011 на Комисията от 25 февруари 2011 г. за прилагане на Регламент (ЕО) № 1069/2009 на Европейския парламент и на Съвета за установяване на здравни правила относно странични животински продукти и производни продукти, непредназначени за консумация от човека, и за прилагане на Директива 97/78/ЕО на Съвета по отношение на някои проби и артикули, освободени от ветеринарни проверки на границата съгласно посочената директива (ОВ L 54, 26.2.2011 г., стр. 1).

в) наличие на замърсител в храната или наличие на нежелано вещество във фуража над законоустановената пределно допустима стойност, приложима в Съюза;

г) наличие на вредител, определен в Съюза като карантинен вредител от значение за Съюза, карантинен вредител по отношение на определена защитена зона или вредител, който е обект на мерките по член 30 от Регламент (ЕС) 2016/2031 в Съюза;

д) наличие на генетично модифициран организъм, който не е разрешен в Съюза;

е) наличие на пестицид в храна или фураж над границата, определена с Регламент (ЕС) № 396/2005 ([48]), и за който е установен риск за здравето на потребителите в съответствие с посочения регламент;

ж) наличие на добавка в храната, която не е разрешена за храни в Съюза в съответствие с Регламент (ЕО) № 1333/2008 ([49]);

В член 72 от РОК се определят някои изисквания към отговарящия за пратката оператор, за да се разреши реекспедиране на пратката до трета държава. По-специално операторът трябва:

i. да съгласува местоназначението с компетентните органи на държавата членка (това е единственото условие за реекспедиране на растения, растителни продукти и други обекти, посочени в член 47, параграф 1, буква в) от РОК);

ii. да уведоми *писмено* компетентния орган на държавата членка, че е информирал третата държава на произход или третата държава на местоназначение за причините, поради които е отказано въвеждането на съответната пратка в Съюза;

iii. да получи одобрението на компетентните органи на държавата на местоназначение да приемат пратката, в случай че тази държава е различна от държавата на произход. Органите на третата държава трябва по своя инициатива да уведомят органите на държавата членка за това одобрение.

Когато има данни, че само част от пратката е несъответстваща на изискванията, на оператора *по изключение* може да се разреши да предприеме действията, предвидени в член 66, параграф 3 от РОК, само по отношение на тази въпросна част, в съответствие с член 66, параграф 4 от РОК. В такъв случай в основата на решението за частично неприемане на пратката трябва да стои оценка на риска, която позволява на компетентния орган ясно да разграничи съответстващата на изискванията част от несъответстваща на изискванията част от пратката, за да се гарантират правилното разделяне и прилагане на мерките. Такова решение подлежи на условията на член 66, параграф 4 от РОК, включително да не се пречи на извършването на официалния контрол. Освен това съгласно приложение III към Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2130, решението за отказ за влизане и за предприемане на мерки по отношение на част от пратката растения, растителни продукти и други обекти трябва да бъде свързано с партиди, идентифицирани преди физическите проверки.

Съгласно член 69 от РОК операторът трябва да изпълни всички мерки, разпоредени от компетентните органи, не по-късно от 60 дни след деня, в който е бил уведомен за решението. Компетентните органи могат да определят по-кратък срок, например с цел ограничаване на рисковете за здравето на човека, животните или растенията, или да удължат този срок до получаването на резултатите от второто експертно становище, посочено в член 35 от РОК, при условие че това удължаване няма неблагоприятно влияние върху здравето на хората, животните и растенията, върху хуманното отношение към животните и върху околната среда. Във всеки случай задължението на компетентните органи да предприемат незабавни действия за отстраняване или ограничаване на рисковете не се засяга от правото на оператора на второ експертно становище, както е предвидено в член 35, параграф 4 от РОК.

В случай че компетентните органи установят сериозни или неднократни нарушения или имат съмнения за измамни или подвеждащи практики, те трябва да *извършват засилен официален контрол* на пратки с еднакъв произход или предназначение, както се изисква в член 65, параграф 4 от РОК. В Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1873 на Комисията ([50]) Комисията е установила правила относно процедурите за съгласувано извършване от страна на компетентните органи на държавите членки на засилен контрол върху продукти от животински произход, зародишни продукти, странични животински продукти и съставни продукти, като използва правомощията по член 65, параграф 6 от РОК.

([48]) Регламент (ЕО) № 396/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 23 февруари 2005 г. относно максимално допустимите граници на остатъчни вещества от пестициди във и върху храни или фуражи от растителен или животински произход и за изменение на Директива 91/414/ЕИО на Съвета (ОВ L 70, 16.3.2005 г., стр. 1).

([49]) Регламент (ЕО) № 1333/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно хигиената на храните (ОВ L 354, 31.12.2008 г., стр. 16).

([50]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1873 на Комисията от 7 ноември 2019 г. относно процедурите на граничните контролни пунктове за съгласувано извършване от страна на компетентните органи на засилен официален контрол върху продукти от животински произход, зародишни продукти, странични животински продукти и съставни продукти (ОВ L 289, 8.11.2019 г., стр. 50).

2.4.3.2. *Открито несъответствие след допускането за свободно обращение*

За пратките с продукти от животински произход, зародишни продукти, странични животински продукти, сено и слама и съставни продукти (посочени в член 47, параграф 1, буква б) от РОК), които се подлагат на лабораторни изследвания на произволен принцип в ГКП въз основа на плана за мониторинг, посочен в член 4, параграф 5 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2130, и след това се допускат за свободно обращение в очакване на резултатите от анализите, се прилагат членове 137 и 138 от РОК, ако тези резултати докажат, че съответните стоки не отговарят на правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК.

По принцип за пратките с храни и фуражи, допуснати за свободно обращение, се прилага член 12 от Регламент (ЕО) № 178/2002 и те могат да бъдат реекспортирани за трета държава в един от следните случаи:

i. ако те отговарят на изискванията на законодателството в областта на храните, освен ако е поискано друго от органите на държавата вносител или е установено от законите, подзаконовите актове, стандартите, кодексите на практиката и други правни и административни процедури, които може да бъдат в сила в държавата вносител;

ii. ако компетентните органи на държавата на местоназначение са дали изрично съгласие, след като са били изчерпателно информирани за причините и обстоятелствата, при които съответната храна или фураж не могат да бъдат пуснати на пазара в Съюза, освен когато храната е вредна за здравето или фуражът е опасен;

iii. ако те са в съответствие с разпоредбите на двустранно споразумение, сключено между Съюза или една от неговите държави членки и третата държава на местоназначение.

Както при всеки случай на пряк или непряк риск за човешкото здраве, произтичащ от храни или фуражи, iRASFF трябва да се използва като средство за съобщаване на резултатите от официалния контрол и съответните мерки на Комисията, други държави членки и трети държави.

Същите принципи се прилагат и за пратките с храни и фуражи, които не се изисква да бъдат представени на ГКП (попадащи в обхвата на член 44 от РОК), в случай че резултатите от лабораторните анализи, извършени на мястото на крайното им местоназначение след основан на риска подбор на пратката, са незадоволителни по отношение на правилата на член 1, параграф 2 от РОК.

Съгласуваното извършване на засиления официален контрол (в IMSOC — TRACES), както се изисква в член 65, параграф 4 от РОК, може да бъде задействано и след установяване на сериозни или неднократни нарушения или съмнения за измамни или подвеждащи практики по отношение на пратки, които вече са пуснати на пазара.

2.4.4. ***Използване на търговски съоръжения за съхранение (член 64 от РОК)***

Що се отнася до животните и стоките, посочени в член 47, параграф 1 от РОК, в член 64 от РОК се определят минималните изисквания относно ГКП. По-подробни правила за изискванията към ГКП и техните инспекционни центрове са установени в Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014 на Комисията ([51]) въз основа на правомощията, предвидени в член 64, параграф 4 от РОК.

ГКП, определен за дадена категория стоки, трябва да отговаря на минималните изисквания относно ГКП по отношение на съоръженията, необходими за тази категория стоки. Необходимите съоръжения (зона/помещение за разтоварване, зона/помещение за инспекция и зона/помещение за съхранение в зависимост от температурния режим на стоките и достъп до тоалетни) *трябва* да са налице и да са достъпни за целите на официалния контрол. Подробности относно оборудването и обзавеждането на зоните/помещенията са посочени и в Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014. В случай че ГКП включва няколко инспекционни центъра, всеки инспекционен център трябва да отговаря на минималните изисквания, определени в член 8 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014.

Компетентните органи на ГКП могат освен това да разрешат използването под техен контрол на търговски съоръжения за съхранение на стоките, посочени в член 47, параграф 1 от РОК, както е предвидено в член 3, параграф 11, първа алинея от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014. Използването на търговски съоръжения за съхранение е *в допълнение* към спазването на изискването самият ГКП (член 3, параграф 1 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014) да разполага със съоръжения за съхранение на категориите стоки, за които е предназначен, а не *вместо* тези съоръжения.

([51]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014 на Комисията от 12 юни 2019 г. за определяне на подробни правила за минималните изисквания относно граничните контролни пунктове, включително инспекционните центрове, и за формата, категориите и съкращенията, които да се използват в списъка на граничните контролни пунктове и контролните пунктове (ОВ L 165, 21.6.2019 г., стр. 10).

Такова използване може да бъде разрешено само при условие че търговските съоръжения за съхранение:

— се намират в непосредствена близост до ГКП; и

— са в рамките на правомощията на същия митнически орган като ГКП.

Освен това, съгласно член 3, параграф 12 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014, стоките, съхранявани в търговски съоръжения за съхранение в съответствие с член 3, параграф 11 от посочения регламент, трябва:

— да се съхраняват при спазването на добра хигиена; и

— да бъдат идентифицирани по подходящ начин — с баркодове или други електронни средства, или чрез етикетиране; и

— ако е възможно стоките да представляват риск за здравето на хората, животните и растенията, или, когато става въпрос за ГМО и продукти за растителна защита — риск за околната среда, те освен това трябва да се задържат в отделни заключващи се помещения или зони, отделени с ограда от всички други стоки, съхранявани в търговското съоръжение. Това означава, наред с другото, че тези стоки трябва да се съхраняват отделно от други стоки и ясно обозначени като стоки, задържани под надзора на компетентния орган.

2.4.4.1. *Използване на търговски съоръжения за съхранение за извършването на проверки за идентичност и физически проверки на продукти от неживотински произход*

В член 3, параграф 11, втора алинея от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014 на компетентния орган на ГКП се предоставя възможността да използва търговски съоръжения за съхранение, посочени в член 3, параграф 11, първа алинея от посочения регламент, за извършването на проверки за идентичност и физически проверки на продукти от неживотински произход, при условие че тези съоръжения за търговско съхранение отговарят на минималните изисквания, определени в посочения регламент.

Понятието „продукти от неживотински произход“ е посочен в приложение II, буква г) от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014 и се отнася до храни и фуражи от неживотински произход, както и до продукти, непредназначени за консумация от човека, различни от фуражи (т.е. материали, предназначени за контакт с храни), обхванати от условията или мерките, посочени в член 47, параграф 1, букви г), д) или е) от РОК. Гъвкавостта, която се допуска за тази категория стоки по силата на член 3, параграф 11, втора алинея от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014, е свързана с малката необходимост от ограничаване на опасностите, свързани с тези стоки. Тази гъвкавост *не се прилага* за „растения, растителни продукти и други обекти“, които са посочени като отделна категория стоки в приложение II, буква в) от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014, съответстваща на необходимостта от борба с вредителите по растенията, по растителните продукти и по другите обекти, предмет на Регламент (ЕС) 2016/2031. Аналогично тази гъвкавост не се прилага и за пратките сено и слама, които принадлежат към категорията стоки, посочена в приложение II, буква б) от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014, което съответства на необходимостта от контрол на болестите по животните за тези стоки.

Независимо от горепосоченото, отделни инспекционни центрове на ГКП, определен за извършване на проверки на продукти от неживотински произход или на растения, растителни продукти и други обекти, *могат* да бъдат разположени в обекти на частния сектор, където се извършват търговски дейности, *при условие че* тези инспекционни центрове отговарят на изискванията, определени в член 8 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014. Тъй като инспекционните центрове са съоръжения, създадени в рамките на граничен контролен пункт, те трябва например да се намират в непосредствена близост до мястото на въвеждане в съответствие с член 64, параграф 1 от РОК ([52]). Освен това всички необходими съоръжения трябва да бъдат налични и достъпни за целите на официалния контрол, когато това е необходимо (член 64, параграф 3, букви б), в) и г) от РОК) ([53]), и трябва да бъдат въведени подходящи мерки за осигуряване на хигиенни условия и предотвратяване на рискове, които могат да възникнат поради кръстосано замърсяване (член 64, параграф 3, букви з) и и) от РОК). Следва да се отбележи, че официалният контрол на вноса на сено и слама се извършва съгласно правилата, приложими за продукти от животински произход (член 47, параграф 1, буква б) от РОК), с допълнителни изисквания по отношение на разположението на съоръженията и разделянето на стоките и дейностите, както е посочено в член 6 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014.

([52]) Изключенията от това изискване са определени в член 3 от Делегиран регламент (ЕС) 2019/1012 на Комисията от 12 март 2019 г. за допълване на Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета чрез дерогация от правилата за определяне на контролни пунктове и от минималните изисквания по отношение на граничните контролни пунктове (ОВ L 165, 21.6.2019 г., стр. 4).

([53]) Например според работното време на инспекционен център.

2.4.4.2. *Предназначена за компетентните органи на ГКП процедура за използване на търговски съоръжения за съхранение*

Компетентните органи на ГКП решават дали да разрешат използването на търговски съоръжения за съхранение, както е предвидено в член 3, параграф 11 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014. Няма изискване за уведомяване на Комисията за използването на търговски съоръжения за съхранение, ако тези помещения се използват само за *допълнително* съхранение.

Въпреки това, когато компетентните органи разрешат използването на търговски съоръжения за съхранение за извършване на проверки за идентичност и физически проверки на продукти от неживотински произход, това *трябва* да бъде съобщено на Комисията в съответствие с член 3, параграф 14 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014 като промяна в инфраструктурата или функционирането на този ГКП (без да е налице промяна на обхвата на определяне на този ГКП). В този случай компетентните органи следва да разполагат с процедура, с която да докажат, че съоръженията отговарят на минималните изисквания, определени в Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014, и да предоставят цялата необходима информация на Комисията, за да провери съответствието на тези съоръжения с посочените изисквания.

2.4.4.3. *Списък на търговски съоръжения за съхранение и регистриране в TRACES-NT*

Няма правно изискване за включване на търговски съоръжения за съхранение в списъка на публикуваните ГКП, посочен в член 60 от РОК и в член 7 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014. Въпреки това, в случай че търговските съоръжения за съхранение се използват за извършване на проверки за идентичност и физически проверки (член 3, параграф 11 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014), държавите членки следва да направят тази информация публично достъпна и да я включат в колона 7 от списъка на публикуваните ГКП ([54]).

Освен това няма изискване тези търговски съоръжения за съхранение да бъдат регистрирани в TRACES-NT или да имат свой индивидуален уникален идентификатор в TRACES. Вместо това може да се използва кодът на ГКП.

В таблицата по-долу е представен преглед на разликите между ГКП/инспекционните центрове, търговските съоръжения за съхранение и контролните пунктове.

([54]) Формат на списъка на публикуваните ГКП, установен в приложение I към Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014.

Таблица 5

Сравнение на изискванията за ГКП/инспекционните центрове, търговските съоръжения за съхранение и контролните пунктове

	ГКП / инспекционен център	Търговски съоръжения за съхранение (използвани за съхранение на стоки в допълнение към инфраструктурата на ГКП)	Търговски съоръжения за съхранение (използвани за проверки за идентичност и физически проверки на продукти от неживотински произход в допълнение към инфраструктурата на ГКП)	Контролни пунктове, различни от ГКП
Правна уредба	Член 59 от РОК, Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014 на Комисията, Делегиран регламент (ЕС) 2019/1012 на Комисията	Член 3, параграф 11, първа алинея от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014 на Комисията	Член 3, параграф 11, втора алинея от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014 на Комисията	Член 53, параграф 1, буква а) и член 53, параграф 2 от РОК и Делегиран регламент (ЕС) 2019/2123 на Комисията
Приложно поле	официален контрол на животни или стоки, посочен в член 47, параграф 1 от РОК	съхранение на стоки, посочени в член 47, параграф 1 от РОК	проверки за идентичност и физически проверки на продукти от неживотински произход съгласно член 47, параграф 1 от РОК	проверки за идентичност и физически проверки на храни и фуражи от неживотински произход и на растения, растителни продукти и други обекти, попадащи в обхвата на член 47, параграф 1 от РОК, включително биологични продукти и продукти, произведени при преход към биологично производство, както е предвидено в Делегиран регламент (ЕС) 2019/2123 на Комисията
приложими минимални изисквания	Член 64 от РОК и Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014 на Комисията (приложими минимални изисквания в зависимост от категориите животни и стоки, включени в обхвата на определянето на ГКП)	Член 3, параграф 11, първа алинея и член 3, параграф 12 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014 на Комисията	приложими минимални изисквания за ГКП, определени за продукти от неживотински произход, както е посочено в член 64 от РОК и в Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014 на Комисията	Член 64, параграф 3 от РОК и Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014 на Комисията (приложими минимални изисквания в зависимост от категориите животни и стоки, включени в обхвата на определянето) (член 53, параграф 1, буква а) от РОК)
местоположение спрямо мястото на въвеждане в Съюза	в непосредствена близост до мястото на въвеждане в Съюза (член 64, параграф 1 от РОК); дерогации в случаи на географски ограничения са определени в Делегиран регламент (ЕС) 2019/1012 на Комисията въз основа на член 64, параграф 2 от РОК	в непосредствена близост до ГКП и в рамките на правомощията на същия митнически орган (член 3, параграф 11, първа алинея от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014 на Комисията)	в непосредствена близост до ГКП и в рамките на правомощията на същия митнически орган (член 3, параграф 11, първа алинея от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014 на Комисията)	на разстояние до ГКП при условията, определени в Делегиран регламент (ЕС) 2019/2123; например транспортирането до контролни пунктове трябва да се извършва под митнически надзор и изисква издаването на отделен ЕЗДВ, който се финализира от компетентните органи в контролния пункт.

процедура за определяне / уведомяване	Комисията да бъде уведомена преди определянето (член 59, параграф 2 от РОК); проверка от страна на Комисията на спазването на приложимите минимални изисквания	не се изисква предварително уведомяване на Комисията; препоръка за информиране на Комисията дали е разрешено използването на търговски съоръжения за съхранение, когато се уведомява за определянето — или — за актуализирането на информацията за ГКП или за инспекционните центрове към него, или — при подготовката на проверките на Комисията.	Комисията да бъде уведомена преди използването на търговски съоръжения за съхранение за извършването на проверки (член 59, параграф 2 от РОК и член 3, параграф 14 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014 на Комисията); проверка от страна на Комисията на спазването на приложимите минимални изисквания	Не се изисква предварително уведомяване на Комисията преди определянето (член 53, параграф 2 от РОК)
включване в публикувания списък на ГКП	да (член 60 от РОК)	не	да	да (член 53, параграф 2 и член 60, параграф 1 от РОК и член 7 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1014 на Комисията)

2.5. ГЛАВА VI — Финансиране на официалния контрол и на другите официални дейности (членове 78—85 от РОК)

2.5.1. *Финансиране — общи правила*

За да се намали зависимостта на системата за официален контрол от публичните финанси, компетентните органи трябва да събират такси или налози, за да покриват разходите, които възникват за тях при извършване на определени дейности по официален контрол (задължителни такси и налози). Такъв е случаят например с възстановяването на разходите, направени от компетентните органи във връзка с официалния контрол, извършен спрямо животни и стоки, посочени в член 47, параграф 1 от РОК. В съответствие с член 78 от РОК държавите членки трябва да гарантират наличието на подходящи финансови средства за осигуряване на персонала и другите ресурси, необходими на компетентните органи за извършването на официалния контрол и другите официални дейности. Това се прилага и при делегиране на определени задачи, свързани с официалния контрол, и други официални дейности в съответствие с членове 28 и 31 от РОК.

Въпреки че операторите носят основната отговорност да се гарантира, че техните дейности се извършват в съответствие със законодателството на Съюза в областта на агрохранителната верига, системата за собствен контрол, която те са внедрили за тази цел, следва да бъде допълнена с поддържана от всяка държава членка специална система за официален контрол, за да се осигури ефективен надзор по цялата агрохранителна верига.

2.5.2. *Задължителни такси или налози*

За тази цел член 79, параграф 1 от РОК предвижда следното:

> Член 79, параграф 1 от РОК
>
> 1. Компетентните органи събират такси или налози за официалния контрол, който се извършва във връзка с дейностите, посочени в глава II от приложение IV, и по отношение на животните и стоките, посочени в член 47, параграф 1, букви а), б) и в), на граничните контролни пунктове или на контролните пунктове, посочени в член 53, параграф 1, буква а), или:
>
>   а) на нивото на разходите, изчислени в съответствие с член 82, параграф 1; или
>
>   б) на сумите, предвидени в приложение IV.

Пример: в случай на транзитни пратки с растения на границата таксите трябва да се начисляват в съответствие с глава I от приложение IV, част VII (VII. ПРАТКИ ЖИВОТНИ И СТОКИ ОТ ТРЕТИ ДЪРЖАВИ, КОИТО СЕ ПРЕВОЗВАТ ТРАНЗИТНО ИЛИ СЕ ТРАНСБОРДИРАТ), а не съгласно част VIII (VIII. ПРАТКИ РАСТЕНИЯ, РАСТИТЕЛНИ ПРОДУКТИ И ДРУГИ ПРОДУКТИ, ОБЕКТИ И МАТЕРИАЛИ, КОИТО МОГАТ ДА ЗАДЪРЖАТ ИЛИ РАЗПРОСТРАНЯВАТ ВРЕДИТЕЛИ ПО РАСТЕНИЯТА)

Освен това в член 79, параграф 2 от РОК се предвижда, че компетентните органи събират такси или налози за покриване на разходите, които извършват във връзка с официалния контрол, извършван на животните и стоките, посочени в член 47, параграф 1, букви г), д) и е) от РОК, с официалния контрол, извършен по искане на оператора с оглед на получаването на одобрението, предвидено в член 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005, и с официалния контрол, който първоначално не е бил планиран и който е станал необходим след установяването на несъответствие от страна на същия оператор и който се извършва с цел да се оценят степента на несъответствието и въздействието от него или с цел да се установи, че несъответствието е било отстранено.

2.5.3. *Други такси или налози (с незадължителен характер)*

Както е определено в член 80 от РОК, държавите членки могат да събират такси или налози, предназначени да покрият разходите за официален контрол и други официални дейности, различни от таксите или налозите, посочени в член 79 от РОК, при условие че те не са забранени от законодателните разпоредби, приложими в областите, които са регламентирани с посочените в член 1, параграф 2 от РОК правила. Тези такси или налози не са задължителни и член 81 от РОК относно разходите и член 82 от РОК относно изчисляването на таксите или налозите не се прилагат спрямо тези такси или налози. Таксите, събирани съгласно член 80 от РОК, следва да са съобразени с изискванията, описани в членове 83, 84 и 85 от този регламент.

Например в член 21, параграф 2, буква а) от РОК се посочват специални правила за официалния контрол преди натоварването с цел да се провери годността на животните да бъдат транспортирани. Таксите или налозите за официален контрол съгласно член 21, параграф 2, буква а) от РОК могат да бъдат събирани съгласно член 80 от РОК, тъй като контролът не попада в обхвата на член 79 от РОК, нито пък законодателството в областта на транспорта на животни забранява събирането на такси и налози, включително за проверки на годността на животните преди натоварването и транспортирането до трети държави. Те трябва да покриват, но не и да надвишават направените разходи.

2.5.4. ***Равнище на разходите и методи за изчисляване на задължителните такси или налози***

Компетентните органи са длъжни да събират задължителни такси или налози във връзка с официалния контрол, посочен в член 79, параграф 1 от РОК, или на равнището на разходите, изчислени в съответствие с член 82, параграф 1 от РОК, или на сумите, предвидени в приложение IV към РОК. Таксите или налозите, събирани във връзка с официалния контрол, посочен в член 79, параграф 2 от РОК, се изчисляват също така в съответствие с член 82, параграф 1 от РОК или се събират в размерите, предвидени в приложение IV към РОК, за тези животни, стоки или дейности, за които таксите са определени в посоченото приложение.

В глава I от приложение IV към РОК се посочват таксите или налозите за официалния контрол на пратките на животни и стоки, въвеждани в Съюза, например живи животни, месо, рибни продукти, растения, растителни продукти, транзитно преминаващите стоки и др. В глава II от същото приложение са посочени таксите или налозите за официалния контрол в кланиците, транжорните и предприятията за производство на месо от дивеч, производството на мляко и производството и пускането на пазара на рибни продукти и продукти от аквакултури.

Член 79, параграф 1 от РОК не позволява на компетентните органи да използват комбинация от двата метода, посочени в букви а) и б) от същия член, по отношение на пратките, посочени в глава I от приложение IV към РОК, за животни и стоки, принадлежащи към една и съща категория ([55]) (например официален контрол на пратки с рибни продукти), и по отношение на дейностите, посочени в глава II от приложение IV към РОК, принадлежащи към една и съща категория ([56]) (например официален контрол в кланици).

Въпреки това държавите членки могат да определят таксите или налозите на равнището на разходите, изчислени в съответствие с член 82, параграф 1 от РОК, и в размерите, предвидени в приложение IV към посочения регламент, при условие че пратките или дейностите принадлежат към различни категории. Например:

1. за целите на официалния контрол на пратки месо може да се използва метод на изчисление, а за целите на официалния контрол на пратки месни продукти, месо от домашни птици, месо от дивеч, заешко месо или месо от отглеждан в стопанства дивеч да се използва фиксиран размер съгласно приложение IV, Глава I от РОК; или

2. за целите на официалния контрол на транжорни може да се използва метод на изчисление, а за целите на официалния контрол на производството на мляко да се използва фиксиран размер съгласно приложение IV, Глава II от РОК.

Държавите членки могат да правят това само до степента, в която това разграничение е в съответствие с основните принципи на недискриминация и равно третиране.

Разходите, изброени в член 81 от РОК, са от значение само за член 79, параграф 1, буква а) и член 79, параграф 2 от РОК, но не и за член 79, параграф 1, буква б) от РОК.

Пример: по отношение на таксите за внос дадена държава членка избира да прилага член 79, параграф 1, буква б) от РОК (т.е. такси или налози за официалния контрол на пратки животни и стоки, въвеждани в Съюза, както е посочено в глава I от приложение IV към РОК). Въпреки това има допълнителни разходи, като например транспорт в случай на проверки, провеждани извън ГКП, и такси за извънреден труд на служителите, извършващи проверки извън официалното работно време. Тези разходи не могат да бъдат добавени към таксите въз основа на член 79, параграф 1, буква б) от РОК, *тъй като таксите в приложение IV към РОК са фиксирани такси и от държавите членки не следва да се изискват допълнителни разходи.*

([55]) В точки I—VIII от глава I от приложение IV към РОК са изброени 8 (осем) категории животни и стоки.

([56]) В точки I—V от глава II от приложение IV към РОК са изброени 5 (пет) категории дейности.

Член 82, параграф 1 от РОК гласи:

> Член 82, параграф 1 от РОК
>
> 1. Таксите или налозите, събирани в съответствие с член 79, параграф 1, буква а) и с член 79, параграф 2, се определят в съответствие с един от следните методи на изчисляване или чрез съчетание от тях:
>
> а) с единна ставка въз основа на общите разходи по официалния контрол, направени от компетентните органи за определен период от време, като се прилагат по отношение на всички оператори независимо от това дали през референтния период е извършен официален контрол на всеки оператор, на когото се начислява такса; при определянето на равнището на таксите, които се начисляват за всеки сектор, дейност и категория оператори, компетентните органи вземат предвид въздействието, което видът и мащабът на съответната дейност и съответните рискови фактори оказват върху разпределението на общите разходи по съответния официален контрол; или
>
> б) на базата на изчисляване на действителните разходи за всеки извършен официален контрол, като се прилагат по отношение на операторите, които подлежат на такъв контрол.

Буква а) от тази разпоредба позволява на държавите членки да изчислят единната ставка за конкретен сектор, дейност или категория оператори въз основа на разходите за *целия* официален контрол в обхвата на РОК. Що се отнася до изчисляването на таксите, които трябва да се събират за всеки сектор, дейност и категория оператори, член 82, параграф 1, буква а) от РОК изисква от държавите членки да вземат предвид въздействието, което видът и мащабът на съответната дейност и съответните рискови фактори оказват върху разпределението на общите разходи по съответния официален контрол.

Както е описано в член 82, параграф 3 от РОК, когато таксите или налозите се изчисляват в съответствие с член 82, параграф 1, буква а), таксите или налозите, събирани от компетентните органи, *не надвишават размера на общите разходи по официалния контрол, извършен през посочения в същия параграф период*. Съгласно член 82, параграф 4 от РОК, когато таксите или налозите се изчисляват в съответствие с член 82, параграф 1, буква б) от РОК, те *не надвишават действителните разходи по извършения официален контрол*.

В член 81, букви а)—ж) от РОК допълнително се изяснява обхватът на посочените общи разходи. Те включват, доколкото те произтичат от съответния официален контрол „заплатите и разходите за *социално осигуряване, пенсионно осигуряване и застраховки на служителите*, които участват в извършването на официалния контрол, включително помощния и административния персонал (съгласно буква а), както и „разходите за *съоръжения и оборудване*, включително разходите за поддръжка и застраховане, както и други свързани разходи“ (съгласно буква б), „разходите за *обучение*“ — с изключение на обучението за придобиване на необходимата квалификация за наемането им от компетентните органи (съгласно буква д) — и „*пътните* разходи“ (съгласно буква е) на служителите.

Що се отнася до обхвата на *общите разходи за официален контрол, направени от компетентните органи за даден период от време*, посочени в член 82, параграф 1, буква а) от РОК, в съображение 66 от посочения регламент се пояснява, че те могат да обхващат *режийните разходи*, възникващи за компетентните органи при извършването на официалния контрол. В това съображение допълнително е пояснено, че *режийните разходи може да включват разходите за подкрепа и организация, които са необходими за планирането и извършването на официалния контрол*.

В допълнение към това, когато таксите или налозите се прилагат въз основа на действителните разходи за всеки отделен официален контрол, на операторите с добри резултати при спазването на изискванията следва да се налагат по-ниски общи такси в сравнение с операторите, които не спазват изискванията, тъй като спримо първите следва да бъде упражняван официален контрол с по-ниска честота. Когато таксите или налозите се изчисляват въз основа на цялостните разходи, възникнали за компетентните органи през определен период от време, и се налагат на всички оператори, независимо от това дали те подлежат на официален контрол през референтния период, тези такси или налози следва да се изчисляват така, че да поощряват операторите с неизменно добри резултати при спазване на законодателството на Съюза в областта на агрохранителната верига.

Що се отнася конкретно до разходите, свързани с административния и помощния персонал, съгласно постоянната съдебна практика на Съда на Европейския съюз ([57]) *при изчисляването на таксите може да се взеле предвид само времето, необходимо на административния и помощния персонал за дейности, неразривно свързани с извършването на официалния контрол*.

([57]) Съд на ЕС, 19 декември 2019 г., Exportslachterij J. Gosschalk, C-477/18 и C-478/18, т. 66.

Член 79, параграф 3 от РОК позволява на държавите членки да намалят размера на таксите или налозите за дейностите, посочени в глава II от приложение IV към РОК (в кланиците, в транжорните, в предприятията за обработка на месо от дивеч, за производството на мляко и за производството и пускането на пазара на рибни продукти и продукти от аквакултури), на обективна и недискриминационна основа, като вземат предвид:

— интересите на операторите с нисък производствен капацитет;

— използваните традиционни методи на производство, преработка и разпространение;

— потребностите на операторите, които се намират в райони, подложени на специфични географски ограничения;

— и данните от минали периоди за спазването от страна на операторите на съответните правила, посочени в член 1, параграф 2, които са установени чрез официален контрол.

2.5.5. ***Прозрачност***

Съображение 68 от РОК:

Финансирането на официалния контрол посредством събираните от операторите такси или налози следва да става при пълна прозрачност, така че гражданите и предприятията да могат да разбират метода и данните, използвани за установяване на таксите или налозите.

Член 85 от РОК

Прозрачност

1. Държавите членки гарантират високо равнище на прозрачност по отношение на:

   а) таксите или налозите, предвидени в член 79, параграф 1,буква а), член 79, параграф 2 и член 80, а именно относно:

      i) метода и данните, използвани за определяне на посочените такси или налози;

      ii) размера на таксите или налозите, който се прилага за всяка категория оператори и за всяка категория официален контрол или други официални дейности;

      iii) разбивката на разходите, посочени в член 81;

   б) точната идентификация на органите, които отговарят за събирането на таксите или налозите.

2. Всеки компетентен орган прави обществено достояние информацията, посочена в параграф 1 от настоящия член, за всеки референтен период, и разходите на компетентния орган, за които се дължи такса или налог в съответствие с член 79, параграф 1, буква а), член 79, параграф 2 и член 80.

3. Държавите членки се консултират със съответните заинтересовани страни относно общите методи, които се използват за изчисляване на таксите или налозите, предвидени в член 79, параграф 1, буква а), член 79, параграф 2 и член 80.

От член 85 от РОК следва, че държавите членки трябва да гарантират високо равнище на прозрачност *по отношение на таксите или налозите*, предвидени в член 79, параграф 1, буква а), член 79, параграф 2 и член 80 от РОК, *и по отношение на идентификация на органите или структурите,* които отговарят за събирането на таксите или налозите.

Държавите членки трябва да предоставят в годишните си доклади линк към интернет страницата на компетентния орган, съдържаща информация за обществеността относно таксите или налозите, посочени в член 85, параграф 2 от РОК, в съответствие с член 113, параграф 1, буква д) от РОК и Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/723 на Комисията.

2.6. **ГЛАВА VII — Официално сертифициране (членове 86—91 от РОК)**

2.6.1. ***Официално сертифициране***

Официалните сертификати и официалните удостоверения предоставят уверение относно съответствието с правните изисквания в областите, обхванати от РОК. Техните определения са включени в член 3 от РОК. И двете са съставни части на официалното сертифициране, както е предвидено в глава VII от дял II от РОК. В членове 86—91 от РОК е установен набор от правила за единна и хармонизирана рамка за официално сертифициране във всички съответни области на РОК.

Член 3 от РОК

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения: [..]

27) „официален сертификат“ означава документ на хартиен носител или в електронна форма, подписан от сертифициращия служител и предоставящ уверение за съответствие с едно или повече от изискванията, определени в посочените в член 1, параграф 2 правила;

28) „официално удостоверение“ означава всеки етикет, маркировка или друг вид удостоверение, издадено от операторите под надзора на компетентните органи, осъществяван посредством специален официален контрол, или от самите компетентни органи, което дава гаранция за съответствие с едно или повече от изискванията, определени в настоящия регламент или в правилата, посочени в член 1, параграф 2; [..]

От определенията в член 3, точки 27) и 28), както и от съображения 69 и 70 от РОК следва, че докато официалните сертификати са документи на хартиен носител или в електронна форма, официалните удостоверения за определени животни или стоки са етикети и маркировки или други форми на удостоверения.

Издаването на официални сертификати и на официални удостоверения, когато се извършва от компетентните органи, се счита за официална дейност, различна от официалния контрол, в контекста на член 2, параграф 2 от РОК.

Тези две форми на сертифициране имат общи и различни характеристики. Що се отнася до официалните сертификати, в член 88, параграф 3 и в член 89 от РОК са предвидени основанието за тяхното издаване и свойствата на съдържанието им. Допълнителни изисквания за официалните сертификати могат да бъдат включени в правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК, или да бъдат установени в актовете за изпълнение въз основа на правомощията, предоставени на Комисията в член 90 от РОК. По отношение на официалните удостоверения в член 91 от РОК са изложени общите принципи, докато секторното законодателство съгласно РОК съдържа специфични правила за издаването им.

РОК изисква от компетентните органи да гарантират надеждността както на официалните сертификати, така и на официалните удостоверения. Съответно в член 88, параграф 2, член 89, параграф 1 и член 91, параграфи 2 и 3 съществуват съпоставими разпоредби, които се отнасят до автентичността и точността на официалното сертифициране, както и до задължението на компетентните органи да гарантират, че:

(i) служителите, които подписват официални сертификати, или

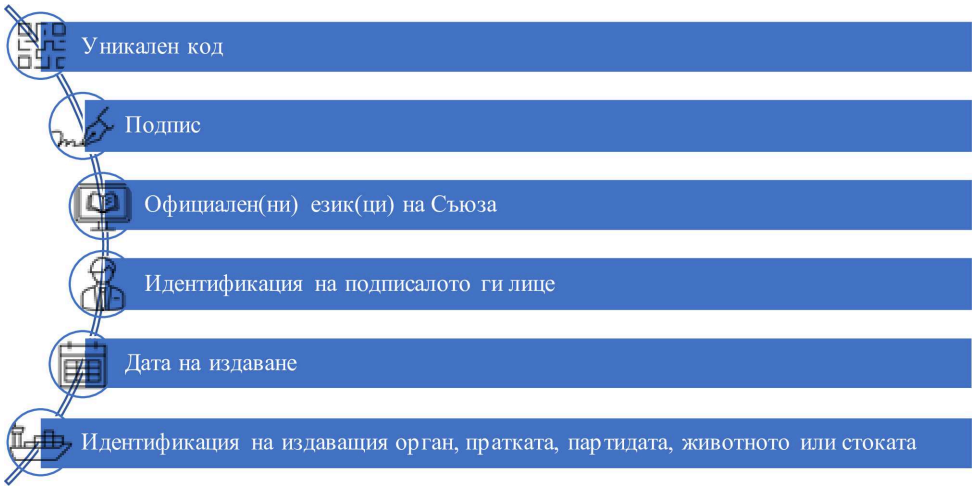
(ii) служителите, извършващи официален контрол, за да контролират издаването на официални удостоверения, или участващи в издаването на официални удостоверения, когато те се издават от компетентните органи,

са безпристрастни, по отношение на тях няма конфликт на интереси и са подходящо обучени.

Задължителните компоненти на официалните сертификати са посочени в член 89 от РОК и са илюстрирани на Фигура 7.

Фигура 7

Компоненти на официалните сертификати въз основа на разпоредбите на РОК



Що се отнася до официалните удостоверения, съответните изисквания са използването на официалните езици на Съюза и възможността да се установи връзката между официалното удостоверение и съответната пратка или партида, когато е приложимо (член 91, параграф 2 от РОК).

Фигура 8 и Фигура 9 отразяват различните роли на компетентните органи и персонала, които допринасят за издаването на официални удостоверения, както е предвидено в членове 3, 88, 89 и 91 от РОК.

Фигура 8

Ролите на органите и служителите, участващи в процеса на издаване на официални сертификати, въз основа на разпоредбите на РОК



Фигура 9

Роли на органите и служителите, участващи в процеса на издаване на официални удостоверения въз основа на разпоредбите на РОК



2.6.2. ***Официален сертификат***

От член 88, параграф 1 от РОК следва, че издаването на официални сертификати е отговорност *изключително* на компетентните органи. Някои задачи обаче, свързани с издаването на официалните сертификати, могат да бъдат делегирани в съответствие с член 86, параграф 2 от РОК, при условие че това делегиране е в съответствие с членове 28—33 от РОК.

Официалните сертификати дават възможност да се идентифицират животните или стоките, за които са издадени, и в тях се посочват датата на издаването им и подписалото ги лице (член 89, параграф 1 от РОК), като това лице носи отговорност за информацията, включена в сертификата. Издаването на официален сертификат се основава на проверката или потвърждаването на конкретни факти и данни относно животните и стоките, които са предмет на сертифициране (член 88, параграф 3 от РОК), като по този начин се гарантира надеждността на информацията за всеки отделен сертификат.

Допълнителни елементи за гарантиране на точността и надеждността на официалните сертификати са включени в член 89, параграф 1 от РОК:

(i) непопълнените или непълните сертификати не се подписват от сертифициращите служители;

(ii) сертификатите трябва да се съставят на един или повече от официалните езици, който/които сертифициращият служител разбира и когато е уместно — на един от официалните езици на държавата членка на местоназначение.

Следва да се отбележи, че в член 89, параграф 2 от РОК се подчертава отговорността на компетентните органи да вземат подходящи мерки за предотвратяване на измамни практики, свързани с издаването и използването на официални сертификати. Разпоредбите на член 138, параграф 5 от РОК допълнително засилват тази отговорност, като посочват мерките, които компетентният орган е длъжен да предприеме в такива случаи. Тези мерки включват административни мерки срещу физически лица, а именно временно отстраняване на сертифициращия служител или отнемане на разрешението за подписване на сертификати, както и действия за предотвратяване на повторно извършване на нарушенията.

С цел да се осигури гъвкавост на компетентните органи, в правилата на член 88, параграф 3 от РОК се изброяват три различни начина, по които сертифициращите служители се запознават с необходимата информация, преди да подпишат сертификатите.

По-конкретно, фактите и данните могат да бъдат получени или пряко от сертифициращия служител, или непряко чрез участието на друго упълномощено за целта лице, действащо под контрола на компетентните органи, или от самия оператор, както е посочено в член 88, параграф 3, при условие че са изпълнени условията, посочени в тази разпоредба. Следва да се отбележи обаче, че както следва от член 88, параграф 4 от РОК, в специалните разпоредби на правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК, може да се изисква сертификатът се подписва от сертифициращия служител и да се издава единствено на основанието на *пряко* познаване на фактите и данните от сертифициращия служител.

Официалните сертификати може да са необходима предпоставка:

(i) за пускане на пазара или движение на животни и стоки въз основа на правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК.

Категориите, обхванати от такива официални сертификати, включват по-специално:

а) ветеринарни здравни сертификати съгласно членове 149, 161, 167 и 216 от Законодателството за здравеопазването на животните [Регламент (ЕС) 2016/429] за движението съответно на отглеждани сухоземни животни, зародишни продукти от отглеждани говеда, овце, кози, свине и еднокопитни животни и зародишни продукти от домашни птици, продукти от животински произход и водни животни;

б) официални сертификати в съответствие с член 21 от Делегиран регламент (ЕС) 2022/2292 на Комисията;

в) здравни сертификати за страничните животински продукти и производните продукти, както се изисква в член 21 от Регламент (ЕО) № 1069/2009 и Регламент (ЕС) № 142/2011 на Комисията;

г) свидетелства за правоспособност на водачите и придружителите на транспортно средство, превозващо домашни еднокопитни животни или домашни животни от рода на едрия рогат добитък, овцете, козите и свинете, или домашни птици съгласно член 6, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 1/2005 и сертификати за одобрение на пътни транспортни средства и плавателни съдове за превоз на животни съгласно членове 18 и 19 от посочения регламент;

д) официални сертификати съгласно член 11 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1793 на Комисията;

е) фитосанитарни сертификати за износ, за реекспорт, предекспортни сертификати, както са предвидени в членове 100, 101 и 102 от Регламент (ЕС) 2016/2031;

ж) сертификати съгласно член 35 от Регламент (ЕС) 2018/848 относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти;

з) здравни сертификати за продукти с произход или изпратени от Китай, както се изисква в член 4 от Решение за изпълнение 2011/884/ЕС на Комисията ([58]).

(ii) за износ на пратки за трети държави от държава членка, която е държавата на произход или държавата на изпращане, както е посочено в член 87, буква б) от РОК.

2.6.3. ***Официално удостоверение***

За разлика от официалните сертификати, които се издават само от компетентните органи, от член 3, точка 28) и член 91 от РОК следва, че официалните удостоверения се издават предимно от операторите. Например съгласно Регламент (ЕС) 2016/2031 растителните паспорти, необходими за движението на растения, растителни продукти и други обекти на територията на Съюза, обикновено се издават от упълномощени професионални оператори.

В този случай операторите се наблюдават от компетентните органи чрез специален официален контрол. В съответствие с член 86, параграф 2 от РОК компетентните органи могат да делегират определени задачи, свързани с извършването на официалния надзор, при условие че това делегиране е в съответствие с членове 28—33 от РОК. Делегирането може да се използва и за други специфични задачи, свързани с издаването на удостоверения, ако е в съответствие с правилата на посочените членове.

Компетентните органи имат двустранна роля по отношение на официалните удостоверения:

(i) или и те да издават удостоверения,

(ii) или, когато са издадени от оператори, да упражняват надзор над оператора, и по-специално да извършват редовен официален контрол съгласно член 91, параграф 4 от РОК, целящ да се провери съответствието на операторите, издаващи удостоверението, с приложимите правила и фактите и данните, на които се основава издаването.

([58]) 2011/884/ЕС: Решение за изпълнение на Комисията от 22 декември 2011 г. относно спешни мерки във връзка с неразрешен генетично модифициран ориз в оризови продукти с произход от Китай и за отмяна на Решение 2008/289/ЕО (ОВ L 343, 23.12.2011 г., стр. 140).

Примери за официални удостоверения са следните:

(i) здравни и идентификационни маркировки, както е предвидено в член 18, параграф 4 от РОК и член 5 от Регламент (ЕО) № 853/2004;

(ii) растителни паспорти, необходими за движението на растения, растителни продукти и други обекти на територията на Съюза, както е предвидено в глава VI, раздел 2 от Регламент (ЕС) 2016/2031;

(iii) маркировката на дървен опаковъчен материал, предвидена в член 96 от Регламент (ЕС) 2016/2031, и удостоверения, различни от маркировката на дървен опаковъчен материал, както е предвидено в член 99 от същия акт;

(iv) логото на ЕС за биологично производство, предвидено в член 33 от Регламент (ЕС) 2018/848 относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти;

(v) символът на Съюза за защитени наименования за произход и защитени географски указания съгласно член 37 от Регламент (ЕС) 2024/1143 и символът на Съюза за храни с традиционно специфичен характер съгласно член 70 от същия регламент.

2.6.4. ***Сертифициращ служител***

Член 3, параграф 26 от РОК

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения: [..]

26) „сертифициращ служител“ означава:

а) всеки служител на компетентните органи, упълномощен да подписва официални сертификати от такива органи; или

б) всяко друго физическо лице, което е упълномощено от компетентните органи да подписва официални сертификати в съответствие с правилата, посочени в член 1, параграф 2; [..]

Квалификацията на сертифициращ служител е запазена изключително за подписването на официални сертификати, както е определено в член 88, параграф 2 от РОК. От определението на сертифициращия служител става ясно, че той може да бъде както длъжностно лице, така и друго физическо лице, упълномощено от компетентните органи да подписва официални сертификати в съответствие с правилата, посочени в член 1, параграф 2 от РОК. Други физически лица, които подписват сертификатите, трябва да бъдат „определени“ и „упълномощени“ от компетентните органи, поради което в този контекст не се изисква делегиране.

В законодателството на Съюза могат да бъдат установени допълнителни правила относно квалификацията на сертифициращия служител. Съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/2235 за установяване на образците на ветеринарни здравни сертификати, образците на официални сертификати и образците на ветеринарни здравни/официални сертификати за въвеждане в Съюза и за движение в рамките на Съюза на пратки с определени категории животни и стоки лицето, което подписва сертификата, е или официалният ветеринарен лекар, или сертифициращият служител.

3. ДЯЛ III — РЕФЕРЕНТНИ ЛАБОРАТОРИИ И РЕФЕРЕНТНИ ЦЕНТРОВЕ

Целта на референтните лаборатории на ЕС и националните референтни лаборатории е да насърчават единни практики по отношение на разработването или използването на методите, прилагани от официалните лаборатории, определени от държавите членки, като по този начин се гарантират надеждността и последователността на резултатите от изпитванията, анализите и диагнозите, извършени в контекста на официалния контрол и другите официални дейности.

Целта на референтните центрове на ЕС е да насърчават експертна научна и техническа подкрепа в областта на хуманното отношение към животните и на автентичността и целостта на агрохранителната верига, като по този начин поощряват общото научно разбиране в съответните си области на действие като основа за официалния контрол и другите официални дейности.

3.1. **Определяне и обхват на правомощията**

3.1.1. ***Референтни лаборатории на ЕС и референтни центрове на ЕС (членове 92—99 от РОК)***

Обхватът на дейностите на РЛЕС и РЦЕС се определя главно от специфичното за сектора законодателство, което урежда съответните области на политиката на законодателството на ЕС в областта на агрохранителната верига и установява необходимостта от хармонизирани методи и научен опит в съответствие респективно с член 92, параграф 1 от РОК по отношение на РЛЕС и член 95, параграф 1 и член 97, параграф 1 от РОК по отношение на РЦЕС.

Комисията може да вземе официално решение за създаване на РЛЕС за конкретен сектор чрез делегиран акт (член 92, параграф 4 от РОК) и след това ще определи — чрез акт за изпълнение (член 93, параграф 1 от РОК) — една или няколко лаборатории, които да поемат функциите на РЛЕС, след публичен процес на подбор (член 93, параграф 2, буква а) от РОК). Тези решения за установяване и определяне може да ограничат обхвата на РЛЕС до определени области на експертиза (например групи патогени, видове вредители и др.). По същия начин официалното решение на Комисията да определи един или няколко РЦЕС за хуманно отношение към животните или за автентичността и целостта на агрохранителната верига ([59]) чрез актове за изпълнение може да ограничи обхвата на РЦЕС до определени области на експертен опит.

Задължителните задачи, които трябва да се изпълняват от РЛЕС и РЦЕС, както и изискванията към тяхната работа (например оборудване, персонал, акредитация и т.н.), са определени в член 93, параграф 3 и член 94 от РОК за РЛЕС, в член 95, параграф 3 и член 96 от РОК за РЦЕС за хуманно отношение към животните и в член 97, параграф 3 и член 98 от РОК за РЦЕС за автентичността и целостта на агрохранителната верига. В тази правна рамка има значителна гъвкавост да се уточни подробният обхват на правомощията на РЛЕС или РЦЕС в нейната или неговата годишна или многогодишна работна програма.

Ако след определянето на РЛЕС или РЦЕС бъдат установени допълнителни задачи или изисквания към тях, следва да се направи оценка дали тези допълнителни задачи и изисквания попадат в обхвата на 1) съответното специфично за сектора законодателство, 2) делегирания акт за създаване и/или акта за изпълнение за определяне и 3) каталога на задачите и изискванията, описани в членове 93—98 от РОК. Ако допълнителните задачи или изисквания попадат в този обхват, Комисията може да реши да ги включи в годишната или многогодишната работна програма на РЛЕС или РЦЕС. Ако допълнителните задачи или изисквания не попадат в обхвата, описан по-горе, е необходимо официално решение на Комисията чрез делегиран акт съгласно член 99, параграф 2 от РОК. Тази процедура обаче е ограничена само до ситуации на нови или нововъзникващи рискове, нови или нововъзникващи болести по животните или вредители по растенията или ако това се налага поради нови правни изисквания.

3.1.2. ***Национални референтни лаборатории (членове 100—101 от РОК)***

Държавите членки определят една или повече национални референтни лаборатории за всяка РЛЕС. Обхватът на дейностите на дадена РЛЕС може да бъде обхванат от една-единствена съответна национална институция, функционираща като НРЛ, или да бъде разделен между няколко национални институции. В последния случай държавите членки осигуряват тясно сътрудничество между лабораториите, които изпълняват обща функция на НРЛ (член 100, параграф 5 от РОК). Държавите членки може също така да решат да определят допълнителни НРЛ за области на политиката, в които няма съответна РЛЕС (член 100, параграф 1 от РОК). Тези допълнителни НРЛ обаче трябва да изпълняват изискванията, задачите и отговорностите на НРЛ, както е посочено в членове 100 и 101 от РОК, с изключение на онези, които се отнасят до сътрудничеството с РЛЕС (например член 101, параграф 1, буква а) и член 101, параграф 1, буква г) от РОК).

Дадена лаборатория може да изпълнява функциите и на официална, и на референтна лаборатория, при условие че отговаря на изискванията и задълженията и е определена за всяка от тези функции.

Държавите членки може да определят за НРЛ лаборатория, разположена в друга държава от ЕС или от ЕИП. Този механизъм може да се използва, например когато националните лаборатории нямат капацитета или опита да отговорят на изискванията за акредитация като НРЛ. Освен това, съгласно Споразумението за оттеглянето на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия ([60]), и по-специално член 5, параграф 4 от Протокола за Ирландия/Северна Ирландия и раздел 43 от приложение 2 към него, това е единственият механизъм, чрез който може да бъдат определени НРЛ по отношение на Северна Ирландия.

([59]) От датата на публикуване на настоящото известие не е определен РЦЕС за автентичността и целостта на агрохранителната верига.
([60]) ОВ L 29, 31.1.2020 г., стр. 7.

3.2. **Акредитация**

3.2.1. ***РЛЕС (член 93 от РОК) и НРЛ (член 100 от РОК)***

РЛЕС и НРЛ са задължени да работят в съответствие с EN ISO/IEC 17025 и да бъдат акредитирани по този стандарт. Обхватът на тяхната акредитация включва всички методи за лабораторни анализи, изпитвания или диагностика, които се изисква лабораторията да използва при дейността ѝ като референтна лаборатория на Европейския съюз или национална референтна лаборатория. Понятието „метод“ може да се разбира като процедура за измерване, която се прилага към конкретна матрица или група от матрици и към конкретен аналит или група от аналити, или комбинация от тях, в зависимост от въпросния метод, в съответствие с EN ISO/IEC 17025.

Тези правила съответстват на съответните задължения, установени по отношение на определянето на официални лаборатории в член 37, параграф 4, буква д) и член 37, параграф 5 от РОК (вж. глава 2.3.3.2. относно акредитацията). В РОК се предвиждат дерогации от това задължение, като на държавите членки се предоставя правото да определят НРЛ, която не изпълнява задължението за акредитация при определени условия, и се предоставя известна гъвкавост по отношение на обхвата на акредитацията:

1. обхватът на акредитацията на дадена НРЛ или РЛЕС може

   а) да включва групи от методи (член 100, параграф 2 във връзка с член 37, параграф 5, буква б) от РОК по отношение на НРЛ, член 93, параграф 3, буква а), подточка ii) от РОК по отношение на РЛЕС),

   б) да бъде формулиран гъвкаво (член 100, параграф 2 във връзка с член 37, параграф 5, буква в) от РОК по отношение на НРЛ, член 93, параграф 3, буква а), подточка iii) от РОК по отношение на РЛЕС).

2. Разрешава се временна дерогация от условията за задължителна акредитация (1 + 1 година) за НРЛ (член 100, параграф 2 във връзка с член 42, параграф 1, член 42, параграф 2, букви а) и б) и член 42, параграф 3 от РОК):

   а) когато използването на този метод е ново изискване, въведено с правилата на Съюза, в съответствие с член 34, параграф 1 от РОК (от датата на влизане в сила на тези правила),

   б) когато промени в използван метод налагат получаването на нова акредитация или разширяване на обхвата на акредитацията (ако не са обхванати от гъвкав обхват на акредитация) ([61]),

   в) когато необходимостта от използване на метода е предизвикана от извънредна ситуация или нововъзникващ риск.

3. За областта на здравето на растенията е предвиден преходен период до 29 април 2022 г. за влизане в сила на изискването за акредитация (член 167, параграф 2 от РОК).

НРЛ и РЛЕС не попадат в обхвата на дерогацията от изискването за задължителна акредитация, предвидено в член 41 от РОК и в Делегиран регламент (ЕС) 2021/1353. Въпреки това в областта на здравето на растенията компетентните органи или съответно Комисията могат да определят официални лаборатории, определени като такива въз основа на дерогация, приета съгласно член 41 от РОК, като НРЛ или РЛЕС, независимо дали те отговарят на условието всички техни методи да бъдат акредитирани (респективно член 93, параграф 4 и член 100, параграф 2 от РОК). Тази възможност няма да засегне НРЛ и РЛЕС в областта на здравето на растенията, които са били определени като такива преди приемането на делегирания акт съгласно член 41 от РОК.

3.2.2. ***РЦЕС (членове 95—98 от РОК)***

Поради техните насочени към подкрепата правомощия няма разпоредба за задължителна акредитация на РЦЕС. Въпреки това РЦЕС следва да *„притежават високо равнище на експертни научни и технически познания“* в съответните им области на действие и да *„гарантират, че служителите им добре познават международните стандарти и практики“* (респективно член 95, параграф 3, букви б) и д) и член 97, параграф 3, букви б) и д) от РОК).

([61]) „Гъвкав обхват на акредитация“: Обхват на акредитацията, изразен с цел да се позволи на органите за оценяване на съответствието да правят промени в методологията и други параметри, които попадат в рамките на компетентността на органа за оценяване на съответствието, както е потвърдено от органа по акредитация (ISO/IEC 17011:2017).

3.3. **Задължения по отношение на публикуването и уведомяването**

3.3.1. ***Списък на РЦЕС***

В съответствие с член 100, параграф 4 от РОК, държавите членки съобщават на Комисията, на останалите държави членки и на съответните РЛЕС актуализиран списък с имената и адресите на НРЛ и правят този списък публично достъпен.

В съответствие с член 94, параграф 3 от РОК РЛЕС публикуват списък на съответните им НРЛ, определени от държавите членки в респективната им област на действие.

3.3.2. ***Списъци с РЛЕС и РЦЕС***

В съответствие с член 99, параграф 1 от РОК Комисията публикува актуализиран списък с имената и адресите на определените РЛЕС (https://ec.europa.eu/food/ref-labs_en) и РЦЕС (за хуманно отношение към животните: https://ec.europa.eu/food/animals/welfare/eu-ref-centre_en) на своя уебсайт.

3.3.3. ***Поверителност на данните***

При публикуване на информация за НРЛ (държави членки) или РЛЕС (Европейска комисия) се прилагат правилата на ЕС за защита на данните (съответно Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета ([62]) и Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета ([63])). Информация за физически лица не може да се публикува без тяхното съгласие. Като най-добра практика следва да се публикува само общата информация за контакт (например адрес, функционална пощенска кутия) на лабораторията, тъй като тя изпълнява в достатъчна степен задълженията за публикуване, определени в член 94, параграф 3, член 99, параграф 1 и член 100, параграф 4 от РОК.

3.4. **Докладване и контрол от страна на Комисията**

3.4.1. ***РЛЕС и РЦЕС***

В съответствие с член 99, параграф 3 от РОК РЛЕС и РЦЕС подлежат на контрол от страна на Комисията с цел да се установи съответствието с изискванията, установени в член 93, параграф 3, член 94 от РОК за РЛЕС и член 95, параграф 3 и член 97, параграф 3 от РОК за РЦЕС.

Настоящата практика на Комисията е да извършва като част от своите проверки: преглед на документацията на докладите въз основа на годишните или многогодишните работни програми на РЛЕС и РЦЕС;

— преглед на документацията на годишните финансови отчети.

В допълнение към това Комисията може да реши да извърши проверки на място за всеки отделен случай, за да провери дали лабораториите отговарят на критериите за определяне и дали представените годишни или многогодишни програми са изпълнени и отчетени по подходящ начин,

— за компоненти, които не могат да бъдат проверени чрез преглед на документацията,

— ако доклади или други източници на информация предизвикват опасения или показват несъответствие.

3.4.2. ***НРЛ***

НРЛ не подлежат на контрола от страна на Комисията, описан в член 99, параграф 3 от РОК. Въпреки това дейностите на НРЛ могат да бъдат включени в контрола от страна на Комисията за проверка на функционирането на системите за контрол на държавите членки, както е описано в членове 116—119 от същия регламент.

([62]) Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

([63]) Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 39).

3.4.2.1. *НРЛ: междулабораторни сравнителни изпитвания и изпитвания за пригодност*

РЛЕС редовно ще наблюдават ефективността на НРЛ чрез междулабораторни сравнителни изпитвания или изпитвания за пригодност (МСИ/ИП) в съответствие с член 94, параграф 2,буква в) от РОК, по-конкретно, когато има законово изискване за използването на определени методи. По силата на член 101, параграф 1, буква а) от РОК НРЛ са задължени да участват в МСИ/ИП. В случаите, когато няма правни изисквания или опасения за безопасността по отношение на аналита/опасността във фокуса на вниманието, НРЛ трябва да направят всичко възможно, за да осигурят участието си в МСИ/ИП на РЛЕС или да предоставят обосновка за неучастието си.

Когато е необходимо, НРЛ или РЛЕС могат да поискат друга НРЛ или официална лаборатория, представляваща държавата членка, да участва в МСИ/ИП (член 94, параграф 2, буква в) и член 38, параграф 2 от РОК). В случаите, когато няма участие в МСИ/ИП или обосновката за неучастие не е приета от РЛЕС, държавите членки следва да бъдат информирани, за да предприемат действия.

За случаите на незадоволително представяне на НРЛ в МСИ/ИП, организирани от РЛЕС, следва да се въведат подходящи процедури за последващи действия. Като цяло тези процедури следва да следват двуетапен подход. В първия етап от НРЛ следва да се изисква да предприеме коригиращи действия, за да разреши установените проблеми. Във втория етап, ако след коригиращите действия все още резултатите са незадоволителни или ако НРЛ не оказва пълно съдействие за отстраняване на проблемите, установени на първия етап, РЛЕС следва да информира Комисията. Комисията ще реши какви по-нататъшни стъпки да предприеме и може да изиска от компетентния орган на държавата членка да предприеме действия.

4. ДЯЛ VII — ДЕЙСТВИЯ ПО ОСИГУРЯВАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

4.1. ГЛАВА I – Действия на компетентните органи и санкции

4.1.1. *Подаване на сигнали за нарушения (член 140 от РОК)*

Спазването на правилата на Съюза може да бъде подобрено чрез механизми, които позволяват и насърчават лицата да предоставят на вниманието на компетентните органи нова информация за нарушения на правилата на Съюза, като по този начин подпомагат компетентните органи при разкриването на нарушенията и им дават възможност да предприемат подходящи последващи мерки. Въпреки това лицата, които биха могли да подават сигнали за нарушения, могат да бъдат възпрепятствани от липсата на процедури за подаване на сигнали или от страх от отрицателни последици, като нарушаване на неприкосновеността на личния живот, репресивни ответни действия или дискриминация, особено в случаите, когато информацията е получена в контекста на свързаните с тяхната работа дейности („лица, подаващи сигнали за нарушения“).

В този смисъл в Директива (ЕС) 2019/1937 ([64]) („Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности“) се предвижда обща рамка за подаване на сигнали на нарушения на правото на Съюза и защита на лицата, сигнализиращи за нередности, в области, в които се счита, че подаването на сигнали за нарушения укрепва прилагането на правото на Съюза и в които нарушенията на правото на Съюза могат да причинят сериозни вреди на обществения интерес. Самият РОК и няколко други акта на Съюза, с които се установяват правила за агрохранителната верига, са включени в обхвата на Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности (член 2, параграф 1 и приложението към същата директива).

Същевременно в член 140 от РОК се предвижда общо задължение за държавите членки да създадат ефективни механизми за подаване на сигнали до компетентните органи по смисъла на РОК, включващи по-специално процедури за приемане на сигнали и защита срещу репресивни мерки при сигнализиране за нарушения на РОК.

Следователно, въпреки че в самия РОК се изисква от компетентните органи да разполагат с ефективни системи за подаване на сигнали и защита на подаващите сигнали лица, Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности, допълва член 140 от РОК и установява подробни разпоредби относно каналите за подаване на сигнали и конкретните мерки за подкрепа и защита на подаващите сигнали лица, които попадат в обхвата на тази директива.

Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности, не засяга прилагането на правото на Съюза или на националното право, свързано с наказателно-процесуалните норми, по-специално тези, които имат за цел да гарантират целостта на разследванията и наказателното производство или правото на защита на засегнатите лица (член 3, параграф 3, буква г) и съображение 28 от директивата). В следващите параграфи са описани по-подробно приложното поле на член 140 от РОК и Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности, както и изискванията за проектирането на канали за подаване на сигнали.

([64]) Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 г. на относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза (ОВ L 305, 26.11.2019 г., стр. 17).

4.1.1.1. *Материален обхват: видове нарушения, за които могат да бъдат подавани сигнали*

Член 140 от РОК

Подаване на сигнали за нарушения

1. Държавите членки гарантират, че компетентните органи разполагат с ефективни механизми, които да позволяват подаване на сигнали за действителни или потенциални нарушения на настоящия регламент.

2. Механизмите по параграф 1 включват най-малко следното:

а) процедури за приемането на сигнали за нарушения и за предприемане на действия по тях;

б) подходяща защита за лицата, които подават сигнали за нарушение, срещу репресивни мерки, дискриминация или други форми на несправедливо отношение; и

в) защита на личните данни на лицето, подало сигнал за нарушение, в съответствие с правото на Съюза и националното право.

В член 140 от РОК се установява задължение за държавите членки да позволяват подаване на сигнали за нарушения на „настоящия регламент“, т.е. нарушения на правилата за извършване на официален контрол и други официални дейности, установени в РОК. Това може да включва, наред с другото, нарушения на правилата относно планирането, организирането, извършването, документирането или финансирането на официалния контрол и други официални дейности, нарушения на правилата относно задълженията на операторите, установени в РОК, както и поведението, безпристрастността или квалификацията на персонала на субектите, за които се прилагат правилата на РОК.

Актовете, изброени в приложението към Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности, са включени *in toto* в материалния обхват на тази директива. По този начин целият РОК е обхванат от материалния обхват на Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности.

Въпреки че член 140 от РОК не предвижда изисквания за защита на лицата, които подават сигнали за нарушения на правилата, установени в други законодателни актове в областите, посочени в член 1, параграф 2 от РОК, някои от тези актове са включени в материалния обхват на Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности (вж. Таблица 6: Индикативен списък на правните актове на ЕС в областите, посочени в член 1, параграф 2 от РОК, които са предмет на Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности). С други думи, сигналите за нарушения на правото на Съюза, попадащи в областите, посочени в член 1, параграф 2 от РОК, попадат в обхвата на Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности, само доколкото се отнасят до: а) нарушение на РОК, например по отношение на официалния контрол, който трябва да бъде извършен, или б) нарушение на правните актове на Съюза, които са изброени в приложението към Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности.

Следва също така да се припомни, че при транспонирането на Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности, Комисията насърчава държавите членки да обмислят разширяването на нейното приложно поле така, че да бъдат включени други области и като цяло да се осигури цялостна и съгласувана рамка на национално равнище.

Таблица 6

Индикативен списък на правните актове на ЕС в областите, посочени в член 1, параграф 2 от РОК, които са предмет на Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности. Освен това самият РОК също е включен в обхвата на Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности

Области, упоменати в член 1, параграф 2 от РОК		Правни актове, включени в обхвата на Директива (ЕС) 2019/1937 (член 2, параграф 1 и приложението)
а)	храни и безопасност на храните	Регламент (ЕО) № 178/2002

б)	съзнателното освобождаване в околната среда на генетично модифицирани организми (ГМО) за целите на производството на храни и фуражи;	-
в)	фуражи и безопасност на фуражите	Регламент (ЕО) № 178/2002
г)	изискванията по отношение на здравеопазването на животните	Регламент (ЕС) 2016/429 Регламент (ЕО) № 1069/2009
д)	страничните животински продукти и производните продукти	Регламент (ЕО) № 1069/2009
е)	изискванията по отношение на хуманното отношение към животните	Директива 98/58/ЕО на Съвета ([1]) Регламент (ЕО) № 1/2005 на Съвета Регламент (ЕО) № 1099/2009 на Съвета Директива 1999/22/ЕО на Съвета ([2]) Директива 2010/63/ЕС ([3])
ж)	защитните мерки срещу вредители по растенията	-
з)	продукти за растителна защита и устойчива употреба на пестициди	-
и)	биологичното производство и етикетирането на биологични продукти	Регламент (ЕС) 2018/848
й)	използването и етикетирането на защитени наименования за произход, защитени географски указания и храни с традиционно специфичен характер.	-

([1]) Директива 98/58/ЕО на Съвета от 20 юли 1998 г. относно защитата на животни, отглеждани за селскостопански цели (ОВ L 221, 8.8.1998 г., стр. 23).
([2]) Директива 1999/22/ЕО от 29 март 1999 г. относно държането на диви животни в зоологически градини (ОВ L 94, 9.4.1999 г., стр. 24).
([3]) Директива 2010/63/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 септември 2010 г. относно защитата на животните, използвани за научни цели (ОВ L 276, 20.10.2010 г., стр. 33).

4.1.1.2. *Механизми за докладване*

В член 140 от РОК се установява задължението на компетентните органи да осигурят ефективни канали за подаване на сигнали за нарушения на РОК и се говори най-общо за „подаване на сигнали за действителни или потенциални нарушения“ и за „лицата, които подават сигнали за нарушение“. Освен това в съображение 91 от РОК се пояснява, че на „всяко лице“, което сигнализира на компетентните органи за евентуални нарушения, следва да се осигури защита. По този начин каналите за подаване на сигнали, въведени в рамките на РОК, следва да са в съответствие със стандартите на Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности.

При създаването на канали за подаване на сигнали от решаващо значение е ясното „обозначаване“ ([65]), т.е. предоставянето на точна и лесно достъпна информация на широката общественост относно каналите за подаване на сигнали и свързаните с тях нива на защита, по-специално когато освен по-малко поверителните начини за подаване на информация са налице и поверителни канали в съответствие с изискванията на Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности.

([65]) Съображение 89 от Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности: *„[...] Държавите членки следва да гарантират, че относимата и точна информация в това отношение се предоставя по начин, който е ясен и лесно достъпен за широката общественост. Следва да се предоставя възможност за индивидуални, безпристрастни и поверителни съвети, които са безплатни и които се отнасят, например, до това дали въпросната информация попада в обхвата на приложимите правила за защита на лицата, сигнализиращи за нередности, кой канал за подаване на сигнали е най-добре да бъде използван и кои са възможните алтернативни процедури, в случай че информацията не попада в обхвата на приложимите правила, т.нар. „обозначаване“. [...]“*

Следващите параграфи са посветени на прилагането на механизмите за подаване на сигнали в съответствие с Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности, от страна на компетентните органи по смисъла на РОК.

4.1.1.3. *Писмени процедури*

Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности, изисква да се установят процедури за получаване на сигнали за нарушения и за предприемане на последващи действия.

Това означава, че в рамките на компетентния орган трябва да бъдат въведени ясни писмени процедури, които да определят как могат да се подават сигнали, как те се обработват и третират, какви механизми за защита се прилагат и как се предприемат последващи действия по сигналите.

Тези гаранции имат за цел да осигурят правилна обработка на информацията, включително поверителност и защита на личните данни в рамките на компетентния орган, както и предоставяне на информация на потенциалните лица, подаващи сигнали, относно възможностите за подаване на сигнали и процедурите за обработка на сигналите, която следва да бъде лесно и публично достъпна, за да насърчи потенциалните лица, подаващи сигнали, и да ги увери по отношение на поверителното третиране и ефективното проследяване на техния сигнал.

4.1.1.4. *Лица за контакт, приемане и обработка на сигнали*

Механизмите за подаване на сигнали, предвидени в член 140 от РОК, които трябва да бъдат създадени от компетентните органи, определени по силата на РОК, попадат в обхвата на понятието „канали за вътрешно подаване на сигнали“ (членове 7—9 от Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности) ([66]). „Вътрешното подаване на сигнали“ включва и случаите, в които субектите, управляващи канала за подаване на сигнали, са упълномощили трети страни да получават сигнали за нарушения от тяхно име (член 8, параграф 5 от Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности).

Въпреки че субектът (компетентните органи) решава дали да упълномощи трети лица да получават сигнали от негово име, или не, във всички случаи лицата, които получават и обработват сигнали, следва да предоставят подходящи гаранции за зачитане на независимостта, поверителността, защитата на данните и тайната (съображение 54 от Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности).

Всички сигнали, получени от субекти (компетентни органи по смисъла на РОК), следва да бъдат третирани като поверителни. Съгласно член 9 от директивата се изисква субектите (компетентните органи) да потвърдят получаването на сигнала пред сигнализиращото лице в рамките на седем дни, а сигнализиращото лице да получи обратна информация за предприетите или предвидените последващи действия в разумни срокове, които не надвишават три месеца от потвърждението за получаване или, ако не е изпратено потвърждение до сигнализиращото лице, три месеца от изтичането на седемдневния срок след подаването на сигнала. „Последващи действия“ означава всяко действие, предприето от лицето, приемащо сигнал, или от компетентен орган, с цел оценка на точността на представените в сигнала твърдения и по целесъобразност с цел третиране на сигнализираното нарушение, включително чрез действия като вътрешна анкета, разследване, наказателно преследване, действия за обезпечаване на средства или приключване на процедурата (член 5, параграф 12 от Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности).

4.1.1.5. *Защита на личните данни*

Изискванията относно проектирането на каналите за подаване на сигнали съгласно Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности ([67]), имат за цел да гарантират, че структурите, които управляват каналите за подаване на сигнали, третират самоличността на сигнализиращото лице с максимална поверителност, тъй като запазването на поверителността на самоличността на сигнализиращото лице е от основно значение за предотвратяване на ответни действия с цел отмъщение ([68]).

([66]) Следва да се отбележи, че в допълнение към „канали за вътрешно подаване на сигнали“ Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности, изисква от държавите членки да създадат „канали за външно подаване на сигнали“ и за тази цел да определят органите, компетентни да получават сигнали, да дават обратна информация и да предприемат последващи действия по тях (вж. по-специално член 11 от директивата). Външното подаване на сигнали съгласно Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности, не попада в обхвата на настоящия документ.

([67]) Член 16 от Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности.

([68]) Съображение 82 от Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности.

Личните данни трябва да се обработват в съответствие с правилата за защита на данните на национално равнище или на равнището на Съюза, и най-вече с правилата, предвидени в Регламент (ЕС) 2016/679 (Общия регламент относно защитата на данните, ОРЗД) и в Директива (ЕС) 2016/680. Следва да се отбележи, че в това отношение „лични данни“ означава всяка информация, свързана с идентифицирано физическо лице или физическо лице, което може да бъде идентифицирано („субект на данни“); физическо лице, което може да бъде идентифицирано, е лице, което може да бъде идентифицирано, пряко или непряко, по-специално чрез идентификатор като име, идентификационен номер, данни за местонахождение или онлайн идентификатор или чрез посочване на един или повече признаци, специфични за физическата, физиологичната, генетичната, психическата, умствената, икономическата, културната или социална идентичност на това физическо лице (член 4, параграф 1 от ОРЗД и член 3, параграф 1 от Директива (ЕС) 2016/680).

Съдържанието на даден сигнал вероятно включва лични данни както на сигнализиращото лице, така и на засегнатото лице или на лица, свързани със сигнализиращото лице. Съгласно Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности, каналите за подаване на сигнали трябва да бъдат разработени така, че да гарантират защитата на лицето, сигнализиращо за нередности, и на засегнатото лице (т.е. физическо или юридическо лице, което е посочено в сигнала като лице, на което се приписва нарушението или с което това лице е свързано) ([69]). Следователно вътрешен достъп до въпросната информация в рамките на разследването на твърденията трябва да бъде предоставен само на определени служители ([70]).

Освен това трябва да се спазват специфични правила за воденето на регистър. Сигналите се съхраняват за срок, не по-дълъг от необходимото и пропорционалното, за да се спазят изискванията, наложени с Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности, или други изисквания, наложени от правото на Съюза или националното право ([71]), включително правилата за събиране на лични данни, които са от значение за твърдението, определянето на периода на съхранение на личните данни в зависимост, наред с другото, от резултата от процедурата за подаване на сигнал и естеството на изхода от случая ([72]) или прилагането на подходящи мерки за сигурност ([73]).

Препоръчително е компетентните органи по смисъла на РОК, когато предоставят информация за каналите за подаване на сигнали на потенциалните подаващи сигнали лица, да включват информация за това как се обработват личните данни, съдържащи се в сигналите.

Освен това е препоръчително организациите да вземат предвид последиците за защитата на данните от новите процеси за подаване на сигнали за нередности още на етапа на проектиране (принципът за защита на данните още при проектирането в член 25 от ОРЗД). Чрез включването на длъжностното лице по защита на данните (ДЛЗД) на ранен етап от процеса съответните организации ще могат да адаптират своите процедури за подаване на сигнали за нередности към изискванията за защита на данните.

4.1.1.6. *Анонимно подаване на сигнали*

Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности, оставя възможността за приемане на анонимни сигнали и предприемане на последващи действия по тях по избор на държавите членки ([74]). Въпреки това в Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности, ясно се подчертава ([75]), че независимо от това дали държавите членки решават да предприемат последващи действия по анонимни сигнали, ако лицата, които са подали информация анонимно, претърпят ответни действия с цел отмъщение, след като самоличността им бъде разкрита, те трябва да получат защитата, предвидена в глава VI от директивата.

Предимството на анонимното подаване на сигнали е, че то може да намали пречките за подаване на сигнал на първо място за лица, които въпреки гаранциите за поверителност все още не вярват, че самоличността им няма да бъде разкрита.

Технологични решения, които позволяват на лицата първоначално да подават анонимни сигнали, като в същото време позволяват двустранна комуникация, могат да спомогнат за намаляване на първоначалната пречка за подаване на сигнал и все пак да позволят на органите да поискат допълнителна информация от подалите сигнала лица. Независимо от техническите средства за комуникация, трябва да се въведат механизми, които гарантират поверителност и защита срещу ответни действия с цел отмъщение, за да се осигури защита, след като самоличността на сигнализиращото лице бъде разкрита.

([69]) Член 22, параграф 3 от Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности.

([70]) Член 9, параграф 1, буква а) и член 12, параграф 1, буква а) от Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности.

([71]) Член 18, параграф 1 от Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности.

([72]) Член 5, параграф 1, буква д) от Регламент (ЕС) 2016/679, с който се въвежда общият принцип за съхраняване на личните данни „... във форма, която да позволява идентифицирането на субекта на данните за период, не по-дълъг от необходимото за целите, за които се обработват личните данни...“.

([73]) Член 5, параграф 1, буква е) от Регламент (ЕС) 2016/679, който предвижда, че личните данни трябва да се „... обработват по начин, с който да се гарантира подходяща сигурност на личните данни, включително защитата срещу неразрешено или незаконосъобразно обработване и срещу случайна загуба, унищожаване или повреждане, като се използват подходящи технически или организационни мерки“ („цялостност и поверителен характер на данните“).

([74]) Член 6, параграф 2 от Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности.

([75]) Член 6, параграф 3 от Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности.

Таблица 7

Примери за налични технологии за подаване на сигнали ([76])

Инструмент	Предимства	Недостатъци / предизвикателства
Пощенска кутия / поща	— лесен за осъществяване	— трябва да се осигури поверителна доставка до лицето за контакт.
Електронна поща	— лесен за осъществяване	— достъпът до акаунта на електронната поща трябва да бъде ограничен до лицето за контакт — доставчикът на електронна поща трябва да осигури защита на данните
Телефон / гласови съобщения / лична среща	— лесен за осъществяване — пряка комуникация с лицето за контакт	— все пак трябва да се гарантира поверителност и безпристрастност при получаването и по време на обработката
Цифрови решения / ИТ платформи	— ниско равнище на възпрепятстване — сигурност на данните — двустранна комуникация — лесно може да се осигури анонимно подаване на сигнали	— все пак трябва да се гарантира поверителност и безпристрастност при получаването и по време на обработката

4.1.1.7. *Защита срещу ответни действия с цел отмъщение*

Ответните действия с цел отмъщение, дискриминацията или други видове несправедливо третиране може да включват всяко пряко или непряко действие (или бездействие) в ущърб на лицето, подаващо сигнал. Лицата, които работят за компетентния орган, могат например да бъдат уволнени, временно отстранени или понижени в длъжност. Лицата, които подават сигнали извън компетентния орган, също могат да изпитат негативни последици, например чрез публикуване на тяхната самоличност или други лични данни във връзка с даден сигнал, или чрез отказ на услуги или друго несправедливо третиране във връзка с дейността на компетентните органи.

В член 19 от Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности, се съдържа неизчерпателен списък на ответните действия с цел отмъщение, които държавите членки трябва да забранят, а в членове 20 и 21 се установяват редица мерки за подкрепа и мерки за защита от ответни действия с цел отмъщение, за да се гарантира, че лицата, подаващи сигнали за нередности, които страдат от такива ответни действия, са адекватно защитени. Освен това, за да се предотвратят ответни действия с цел отмъщение, безпристрастността на лицето за контакт и поверителното третиране на сигналите, както е описано по-горе, са от решаващо значение за защита на самоличността и личните данни на подаващото сигнала лице. Ясните писмени процедури и целенасоченото обучение могат да помогнат за повишаване на осведомеността на служителите и ръководния персонал и следва да имат за цел да предотвратят дискриминационно и несправедливо поведение.

Защитата, предвидена в Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности, отчита неравнопоставеността на силите между лицата, подаващи сигнали, и организацията, в която е извършено нарушението, в случаите, когато информацията е получена в контекста на свързаните с тяхната работа дейности. Когато сигналите се подават от лица, които са получили информация за нарушения извън контекста на свързаните с тяхната работа дейности, подобен дисбаланс на правомощията може да е по-малко значим. Независимо от това, както е описано по-горе, в член 140 от РОК се признава, че подаващите сигнали лица, които са получили информация за нарушения извън контекста на свързаните с тяхната работа дейности, също могат да предоставят ценна информация, по-специално като подават сигнали чрез каналите за поверително докладване.

([76]) В Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности, са предвидени определени изисквания относно проектирането на каналите за подаване на сигнали. Например устното подаване на сигнали трябва да може да се осъществява по телефона, по други системи за гласови съобщения и по искане на сигнализиращото лице — чрез лична среща (членове 9 и 12 от Директивата за лицата, подаващи сигнали за нередности).